Biblioteca Bucureștilor

11
Noiembrie
2011

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

J 34053

GEORGE OPRESCU

1881 – 1969

130 de ani de la naştere

„Într-una din sălile mari ale secretariatului am asistat şi am participat la prima şedinţă ca secretar al Comisiei de Cooperare Intelectuală a Naţiunilor Unite. Am venit, bineînţeles, mai devreme, sub impresia răspunderii care mă aştepta şi cu aprehensiuni asupra posibilităţii mele de a face faţă [...]. Membrii Comisiunii au intrat în sală unul după altul. Le cunoşteam numele fiindcă îl citisem în documente, iar la unii din ei şi înfăţişarea, căci în document se găsea şi o fotografie. S-au aşezat fiecare la locurile lor şi imediat a sosit preşedintele. Locul meu era la stânga lui. Eram emoţionat şi, cum se zice, mi se strângea inima. Sunt un om curajos în astfel de împrejurări. Numai de două ori în viaţă m-am simţit cu adevărat stăpânit de emoţie: când am început prima mea conferinţă la Universitatea din Lyon, emoţie care a dispărut chiar în momentul în care am început să vorbesc, şi acum, când mă găseam ca membru activ al unei societăţi din care făceau parte atâţia iluştri intelectuali. Ne-am aşezat jos şi preşedintele, Henri Bergson, aplecându-se spre urechea mea, mi-a spus: «Contez pe dumneata ca să mă informezi în timpul discuţiilor, dacă este ceva important pentru preşedinte, şi să-mi sugerezi ce intervenţie trebuie să fac».

La auzul acestor cuvinte, tot ce constituia teama mea cu privire la această primă întâlnire cu Comisia de cooperare intelectuală a dispărut ca prin farmec. Preşedintele Comisiei, marele filozof Bergson, mă considera capabil să-i pot da informaţii care să-i fie de folos. Era nu numai o onoare pentru mine, era o consacrare publică a faptului că meritam postul pe care-l ocupam, care mă ridica din punct de vedere intelectual la un rang la care mi-era aproape teamă să aspir. Acesta a şi fost poate motivul pentru care toate lucrările Comisiei au mers bine, spre satisfacţia tuturor membrilor ei, cu care, în scurtă vreme, am devenit, nu îndrăznesc să spun prieten, dar un familiar."

George Oprescu – *Mărturii* [către Radu Bogdan]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

SUMAR / CONTENTS

RĂSFOIRI / *EXCERPTS*

Dumitru Cristian AMZĂR – Rânduiala / *The Order* / 2

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ / *THE BYGONE BUCHAREST*

Constantin C. GIURESCU – Cafenele, cofetării, restaurante (I) / *Cofee houses, sweetshops, restaurants (I)* / 3

Virgiliu Z. TEODORESCU – Cărți poştale comentate, din colecțiile BMB (III) / *Remarks on some postcards, from the Metropolitan Library of Bucharest (III)* / 3

Biserica Mărcuța şi „visteria apelor" / *The „Mărcuța" basilica and the „treasury of waters"* / 5

Călin HENTEA – Jurnal subiectiv. Secvențe bucureştene (II) / *Subjective diary. Bucharest series (II)* / 6

PATRIMONIU / *PATRIMONY*

Ediții de colecție / *Editions of collection* / 7

AUTOGRAFE CONTEMPORANE / *CONTEMPORANEOUS AUTOGRAPHS*

Poetul Paul DAIAN „animator" al târgurilor de carte / *The poet Paul DAIAN host of the book fair* / 8

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC / *LIBRARIANSHIP MERIDIAN*

Tereza TO – Asistenții bibliotecari ca discipoli situați în context. Cum pot ei învăța mai eficient (I) / *Library assistants as situated learns. How they can learn more effective (I). Translated by dr. Tudor Ionescu* / 11

GAUDEAMUS – Secvențe culturale. Prezența BMB la Târgul Gaudeamus / *Some highlights. The presence of the Metropolitan Library at the „Gaudeamus" book fair* / 18

Timpul şi Omul, Ploieşti, 2011 – Sesiune organizată de Muzeul Județean Prahova / *Human being and Time. Colloquium organised by the County Museum Prahova* / 18

Radu Ştefan VERGATTI – Ion Pelivan - părintele mişcării naționale (cronică literară) / *Ion Pelivan, the father of the national mouvement (accont)* / 19

Carmen Lucia MARINESCU – Tablouri cu ceas din patrimoniul Muzeului Ceasului / *Representation depinctings clocks in The Clock Museum* / 20

Octavian ROGOJANU – Un „vademecum" neprețuit al acad. Virgil Cândea: Mărturii românești în Belgia / *Cultural Romanian Series in Belgium* / 22

CRONICA EDIŢIILOR / EDITIONS CHRONICLE

Nicolae IORGA – *Oameni care au fost,* ediție critică integrală de Valeriu şi Sanda Râpeanu / ***Personalities of the past**, integral critical edition by Valeriu and Sanda Râpeanu* / 23

Părintele Dumitru STĂNILOAE – o biobibliografie multilingvă / *Father Dumitru Stăniloae, a multilingual bio-bibliography* / 24

Petre FLOREA – Bibliotecar şi folclorist / *Petre Florea as a librarian and folkloriste* / 25

ORIZONTURI / HORIZONS

Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU – Constantin C. Giurescu, un mare spirit, dascăl şi savant / *Constantin C. Giurescu a great personality, teacher and scientist* / 26

Mihaela MACSUT şi Ştefan GROSU – *About Knowledge in etics* / 27

Doru POPOVICI – Un spectacol de excepție la Opera Română „Motanul încălțat" / *An exceptional performance at the National Opera „Puss in Boots"* / 28

Ing. Marian RĂDUŢ – Din realizările economiei românești, IPROMIN, la 60 de ani / *Excerpts from the highlights of the Romanian economical achievements: IPROMIN turning 60* / 29

ANIVERSĂRI / ANNIVERSARIES

Arhiepiscopul Ioan SELEJANUL, la 60 de ani / *The Archibishop Ioan Selejanul at 60 years* / 31

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM/We received, we inform you

Sorana GEORGESCU-GORJAN – Timpul în opera lui Dominic Stanca / *Time in Dominic Stanca's work* / 32

Dicționarul bibliologilor români / *Dictionary of the Romanian bibliographers* / 33

Alexandru MANAFU – Celelalte camere, de Jabra Ibrahim Jabra / *The yonder rooms, by Jabra Ibrahim Jabra* / 34

CATALOG / CATALOGUE

Cărți noi primite la redacție / *New books received* / 36

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE / DAILY CUSTOMS, EVERLASTING FESTIVALS

Dr. Marian NENCESCU – Moartea dulce, în Mexic / *Dying smothly, in Mexico* / 38

CALENDAR CULTURAL / CULTURAL CALENDAR – Noiembrie / *November 2011* / 39

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI
Inventar Nr. 34053

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

RĂSFOIRI

Rânduiala

Dumitru Cristian AMZĂR (1906-1999),
filosof

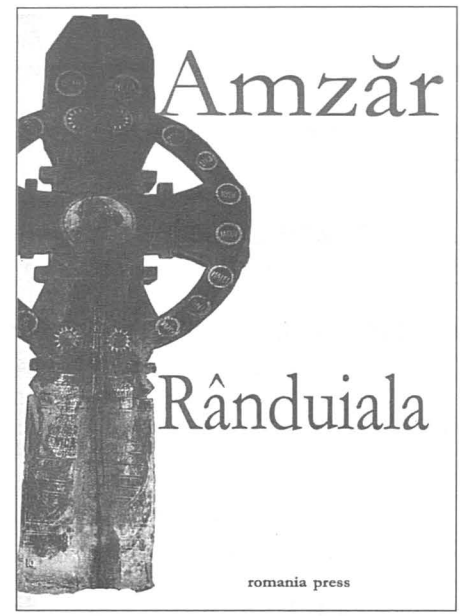

Ar fi fost un lucru de mare migală dacă aş fi încercat să arăt ce înseamnă *rânduiala* cu ajutorul unui aparat de citate din bogatul nostru folclor. Lipsa colecţiilor respective m-a forţat din capul locului să mă mulţumesc cu un apel la straturile adânci de gând şi cuvânt românesc din sufletul tuturor celor care s-au născut în România şi şi-au petrecut acolo copilăria şi tinereţea. Ei vor şti şi simţi instinctiv că lumea, aşa cum o vedem, a fost rânduită de Dumnezeu; că tot ce se întâmplă în ea tot rânduiala lui este.

Naşterea e *rânduială*, soţul şi soţia, în căsătorie, sunt rânduială, momentul şi împrejurările morţii ţin de rânduiala fiecăruia. A păstra rânduială în lucrurile şi treburile personale, în gospodărie; a fi în rândul lumii sau la rând cu oamenii, a rândui la lucru sau la serviciu, a şti rândul, a lăsa rândul, a da rândul etc. – din toate aceste expresii se vede câte aspecte cuprinde sfera noţiunii de rânduială: cosmologic, teologic, sociologic etc.

În 1935, în *Cuvântul introductiv* la revista cu acelaşi nume, scriam că *rânduiala* "răspunde, pe de o parte, unei idei româneşti de cea mai scumpă moştenire romană, iar pe de alta, stârnind, pentru cine are într-adevăr simţul limbii noastre, cele mai adânci ecouri spirituale şi deschizând cel mai cuprinzător orizont cu putinţă pentru fiinţa omenească, formează însuşi sâmburele cugetului originar şi autentic românesc, aşa cum, în toată adâncimea lui, numai ţăranii, cei mai români şi cei mai oameni dintre ţăranii noştri, îl au. În judecata lor de basm şi minune, *rânduiala* e legea eternă şi ne-nduplecată a tuturor alcătuirilor şi începuturilor acestei lumi, care, de dincolo de străfundurile şi firea ei, vine şi sălăşluieşte într-însa, sorteşte şi ţine toate câte sunt şi se fac – şi tot ei, legea fiinţării adevărate şi drepte, cată să ne supunem în gândurile şi faptele noastre, ca să le putem săvârşi trainice şi rodnice".

Era – această definiţie a *rânduielii* – intuiţia primă a ceea ce mi s-a părut a fi caracterul perenic, trăsătura permanentă a spiritului uman pe meleagurile româneşti. De-atunci, *rânduiala* a făcut, în istoria culturii române din ultimele decenii, o carieră neaşteptată, trecând din limba stângace a ţăranului în vocabularul distins – şi nu rareori inutil de preţios – al intelectualilor. Ziarişti şi scriitori, filosofi şi critici literari, oameni politici – nimeni nu s-a mai ruşinat de croiala din topor a unei vorbe din popor, cum e *rânduiala*. Prieteni şi adversari de gând şi faptă au pornit să-i dea de urmă în ceea ce, de la primul război mondial încoace, s-a numit şi continuă să se numească "fenomenul" sau "specificul" românesc. Unii au identificat-o cu spiritul de ordine şi armonie, alţii, cu ordinea creştină, iar alţii – de inspiraţie marxistă-leninistă – au confundat-o cu ordinea "burghezo-moşierească" .

În realitate, *rânduiala* nu e nici una din aceste noţiuni, ci le cuprinde pe toate şi le depăşeşte pe toate, pentru că e, cum ar spune Kant, *ideea transcendentală a poporului român*. Aşa cum o *trăieşte* românul, rânduiala reprezintă o categorie a gândirii, după care lumea, pentru a putea fiinţa, trebuie să aibă o ordine, indiferent care. Ceea ce afirmă rânduiala ca fiind absolut necesar nu e o *anumită* ordine, ci *ordinea* ca atare, ordinea pur şi simplu. Ordinea *concretă*, dimpotrivă, ţine de contingenţă şi e, deci, de competenţa libertăţii umane. Ea poate fi de un fel sau altul, după împrejurări. Cu alte cuvinte, rânduiala este o *idee* lipsită de un conţinut precis; pentru a fi realizată în timp şi spaţiu, ea trebuie umplută cu o ordine concretă, de un anumit fel.

La rândul ei, ordinea concretă a fost şi rămâne de competenţa omului însuşi, fie ca *interpretare* în domeniul naturii, fie ca *înfăptuire* în cadrul *societăţii*: ordinea *divină*, impusă sau numai "inspirată" de zei sau de un singur Dumnezeu; ordinea *naturală*, descoperită în momentul în care omul şi-a pierdut "încrederea" – şi, deci, credinţa – în zei sau în Dumnezeu, ori îl admite pe acesta numai ca pe un *deus otiosus*, cum fac filosofii deişti; în sfârşit, ordinea *legală*, bazată pe dreptul pozitiv, în momentul în care omul a înţeles că este el însuşi în măsură să statornicească, acolo unde poate – în domeniul social, politic, economic, în artă şi cultură în genere – o ordine oarecare.

Dacă *rânduiala*, aşa cum o înţelege intuitiv ţăranul român, ar impune spiritul de ordine şi armonie ca absolut necesar, ar urma ca el să-şi închipuie că *tot omul* e un om de ordine; dacă rânduiala ar impune ordinea creştină ca absolut necesară, nimeni nu şi-ar putea explica cum de există alte ordini şi norme de conduită decât cele prescrise de creştinism; dacă rânduiala ar însemna ordinea "burghezo-moşierească", nici un ţăran român n-ar înţelege cum şi de ce această ordine a putut fi înlocuită cu ordinea comunistă.

Se înţelege că, în actuala structură a spiritului românesc, crescut şi format în curs de secole de creştinism, rânduiala reprezintă adevărul şi dreptatea care stau dintru început la temelia lumii, aşa cum aceasta a fost zidită de Dumnezeu. Fără adevărul şi dreptatea dumnezeiască, fără rânduială, lumea s-ar prăbuşi în haos, adică în neorânduială şi-n întuneric. Ca lege lăsată lumii de Dumnezeu, *rânduiala* nu cuprinde adevăruri individuale şi locale, ci adevărul global, pe care omul nu l-a cuprins şi nu-l va cuprinde, în întregul lui, niciodată cu mintea lui mărginită. De aceea, acest adevăr a trebuit să-i fie descoperit – descoperit de însuşi Creatorul lui, dar nu impus, căci omul e *liber* să urmeze – spre salvarea lui eternă – sau să părăsească – spre veşnica lui pieire – căile Domnului, adică legea lăsată de Dumnezeu lui şi lumii întregi…

Din volumul: *Rânduiala, legea lăsată lumii de Dumezeu*, Bucureşti, Editura România Press, 2006, p. 49 şi urm.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

GEORGE OPRESCU

1881 – 1969

130 de ani de la naştere

„Într-una din sălile mari ale secretariatului am asistat şi am participat la prima şedinţă ca secretar al Comisiei de Cooperare Intelectuală a Naţiunilor Unite. Am venit, bineînţeles, mai devreme, sub impresia răspunderii care mă aştepta şi cu aprehensiuni asupra posibilităţii mele de a face faţă [...]. Membrii Comisiunii au intrat în sală unul după altul. Le cunoşteam numele fiindcă îl citisem în documente, iar la unii din ei şi înfăţişarea, căci în document se găsea şi o fotografie. S-au aşezat fiecare la locurile lor şi imediat a sosit preşedintele. Locul meu era la stânga lui. Eram emoţionat şi, cum se zice, mi se strângea inima. Sunt un om curajos în astfel de împrejurări. Numai de două ori în viaţă m-am simţit cu adevărat stăpânit de emoţie: când am început prima mea conferinţă la Universitatea din Lyon, emoţie care a dispărut chiar în momentul în care am început să vorbesc, şi acum, când mă găseam ca membru activ al unei societăţi din care făceau parte atâţia iluştri intelectuali. Ne-am aşezat jos şi preşedintele, Henri Bergson, aplecându-se spre urechea mea, mi-a spus: «Contez pe dumneata ca să mă informezi în timpul discuţiilor, dacă este ceva important pentru preşedinte, şi să-mi sugerezi ce intervenţie trebuie să fac».

La auzul acestor cuvinte, tot ce constituia teama mea cu privire la această primă întâlnire cu Comisia de cooperare intelectuală a dispărut ca prin farmec. Preşedintele Comisiei, marele filozof Bergson, mă considera capabil să-i pot da informaţii care să-i fie de folos. Era nu numai o onoare pentru mine, era o consacrare publică a faptului că meritam postul pe care-l ocupam, care mă ridica din punct de vedere intelectual la un rang la care mi-era aproape teamă să aspir. Acesta a şi fost poate motivul pentru care toate lucrările Comisiei au mers bine, spre satisfacţia tuturor membrilor ei, cu care, în scurtă vreme, am devenit, nu îndrăznesc să spun prieten, dar un familiar."

George Oprescu – *Mărturii* [către Radu Bogdan]

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Cafenele, cofetării, restaurante (I)
Cafeaua, un „viciu" de import

Constantin C. GIURESCU (1901-1977),
istoric

O inovaţie în viaţa bucureşteană au fost *cafenelele*, imitate după cele turceşti, care, la rîndu-le, imitau pe cele arabe. Poate că cea dintîi s-a înfiinţat chiar în veacul al XVI-lea, cînd influenţa constantinopolitană se accentuează, prima menţiune documentară este însă numai din 1667. Atunci constatăm în tîrgul de sus o "cahvenea" ţinută de un turc Hamie, fost seimen al sultanului. Curtea domnească avea întot-deauna, în cămările sale, şi cantităţi de cafea atît pentru uzul familiei domneşti, cît şi pentru *tainurile* (daruri, bacşişuri – n.n M.N.) ce se dădeau mai-mărimilor turceşti şi tătăreşti în trecere pe la noi. În *Condica de rînduieli* a vistieriei lui Brâncoveanu găsim, de pildă, însemnat, sub data de 7 iulie 1696, printre "bucatili" cuvenite "mării-sale hanului de oaste", „15 oca cafea ot Ianachi ducer". Tariful din 18 iunie 1727 prevede printre articolele de import şi "cafeaua", alături de ceai şi de ciocolată. O "prăvălie a lui Gheorghie cafegiul", situată "lîngă podul uliţii ce merge la scaunele de carne", este amintită la 20 februarie 1734. În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, vel-cafegiul domnesc, adică dregătorul personal care avea grijă de cafeaua, *filigeanele* şi *zarfurile* (ceştile şi suporturile lor metalice) şi de *ibricele* de la curte, era îndreptăţit, aşa cum ne spune un document din 3 septembrie 1791, "a ţinea în Bucureşti trei cahvenele cu tahmisul lor", scutite de fumărit, cămănărit şi celelalte dări pe care le plăteau prăvăliile. Prin "tahmis" – termen de origine arabă – se înţelegea locul unde se prăjea şi se rîşnea cafeaua. La finele secolului al XVIII-lea exista o serie de cafenele în oraş; una din ele, pe Podul Beilicului, lîngă casele de beilic unde trăgeau turcii cu rosturi oficiale, prezenta particularitatea că era veşnic deschisă, chiar în vreme de molimă, cînd se interziceau adunările de oameni. Stăpînirea ţinea cafenelele sub îndeaproape supraveghere, deoarece ele erau focare de agitaţie şi opoziţie. Un *pitac* din 1782, septembrie 1, porunceşte "straşnic" ca în aceste localuri să nu "să facă vorbă", adică să nu se discute – defavorabil, bineînţeles – despre domnie şi despre "devlet" (împărăţia turcească); răspunzători vor fi făcuţi direct patronii respectivi. Aceeaşi grijă şi în timpul ocupaţiei austriece (1789 -1791); divanul nu le îngăduie decît cu condiţia să nu se audă "alte vorbe" .

Alături de cafenelele "turceşti" încep a apărea, în acest fine de secol, şi cafenelele "europene", care aveau instalaţii mai îngrijite – mese, scaune şi oglinzi, ba chiar şi *biliard*. O asemenea cafenea "europeană" credem că a fost aceea a lui "Huverstrome" – numele pare a fi germanic – amintită în 1801 lîngă poarta bisericii domneşti de la Curtea-Veche. Primul posesor de masă de biliard pe care-l cunoaştem în Bucureşti e bărbierul „Michel sau Michali", născut în Veneţia; călătorul englez Bentham, de la care luăm aceste detalii, adaugă că „Michel" avea printre clienţi şi pe un consul (decembrie 1785). „0 masă cu picere şi pervazul de bileard" avusese, înainte de 1828, şi Pappasoglu, stăpînul hanului cu acelaşi nume şi tatăl istoriografului; o vînduse, se pare, pe galbeni, unui "chir Antonache, sudit vretanicesc" (britanic); aşa susţinea cel puţin acesta din urmă, potrivit ana-foralei din 24 septembrie 1829, contrazicînd pe ginerele lui Pappasoglu, vtori-logofătul Ioan Creţescu. Călătorul german Stürmer, trecînd prin Bucureşti în 1816, afirmă: "crîşmele şi pivniţele sînt foarte frecventate, cafenelele însă n-au un renume prea bun". Italianul Domenico Zanelli împarte, în 1841, cafenelele bucureştene în două categorii: o minoritate "în care găseşti ziare şi biliard"; restul, "de modă turcească"; toate, "înnegrite de fumul ce, neîntrerupt, iese din sutele de lulele pe care le vezi

Cărţi poştale comentate, din colecţiile BMB (III) – Prof. Virgiliu Z. Teodorescu

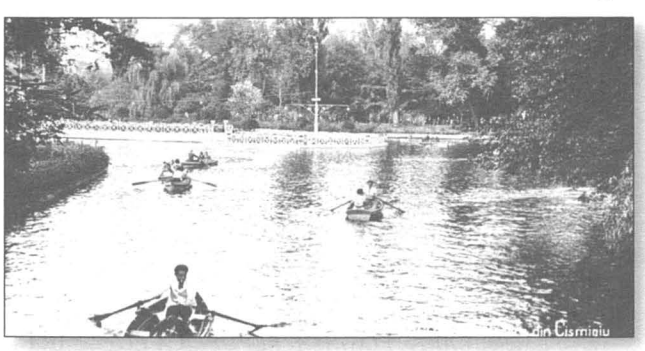

Inventar 1487/51 anulat înlocuit cu 13/51 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat textul: BUCUREŞTI Vedere din Cişmigiu Pe verso: Mimosa Reproducerea interzisă FOTO I. PODEANU. Pe verso menţiuni cu creionul: 0040, SE 128 1925/44 imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 1487/51 anulat înlocuit cu 13/51. Ştampila: ANTIC. 6 LEI 5. Dimensiuni: 8,8x13,2 cm. Noua evidenţă: 0726

Fotografia a fost realizată vara în Grădina Cişmigiu surprinzând canotorii pe lac.

Inventar 6/18 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat pe verso vederii textele: REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ BUCUREŞTI – Vedere din Cişmigiu. Textele de prezentare sunt în mai multe limbi străine. În caseta timbrului menţiunea tipărită: 03. Pe verso menţiuni cu creionul: 0039, SE 149 a 1953 imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 6/18. Dimensiuni: 8,3x13,3 cm. Noua evidenţă: 0727

Fotografia a fost realizată primăvara surprinzând reluarea activităţii amatorilor de canotaj pe lacul din Grădina Cişmigiu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mereu în mîna muşteriilor ce stau toată ziua, ca nişte automate, pe băncile cele unsuroase"... Dintre cafenelele "europene", la o deosebită notorietate va ajunge aceea întemeiată în 1853 de polonezul românizat Fialkowski. Situată în Piaţa Teatrului Naţional în parterul imobilului Torok […] ea va dura pînă în 1898 şi va fi frecventată nu numai de literaţi, artişti, oameni de ştiinţă şi actori – între ei Caragiale, Duiliu Zamfirescu, Alexandru Xenopol, George Sion, Dimitrescu-Iaşi, Matei Millo, De Max etc. – dar şi de unii oameni politici.

O notorietate similară, dar mărginită la lumea literelor şi artelor, a avut mai tîrziu, la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începutul celui de-al XX-lea, *cafeneaua din imobilul Oteteleşanu*, Terasa *Oteteleşanu*, cum i se spunea în mod obişnuit; era situată în partea opusă a Pieţei Teatrului, acolo unde se înalţă azi Palatul Telefoanelor. Am amintit mai înainte de Cafeneaua *Capşa*, locul de întîlnire al "protipendadei", al aşa-zisei "lumi bune" ; la cîţiva paşi era Cafeneaua *Boulevard*, în hotelul cu acelaşi nume. Negustorii, oamenii de afaceri, misitii îşi aveau cafenelele lor, cum era Cafeneaua *Schreiber* pe Lipscani, *Naţional* pe Doamnei, *Bristol* pe Academiei, apoi *Colaro*, *Macca* şi altele. În unele din cafenelele bucureştene era şi muzică, şi chiar muzică bună; la *Edison* aveau loc şi spectacole; de asemenea, în timpul carnavalului, baluri mascate şi costumate. Primele baluri *de acest fel* – de celelalte, obişnuite, constatăm şi mai înainte, sub Alexandru Ipsilante (1774-1782) – le *întîlnim* în vremea lui Ioan-vodă Caragea (1812-1818). Cronicarul Dobrescu, vorbind de teatrul domniţei Ralu, fiica voievodului, arată că, în afară de această inovaţie, "au mai rămas alte două eresuri în politiia Bucureştilor: un clup [club] şi un bal unde îşi schimbă chipurile cu mascări şi îmbrăcăminţi drăceşti şi noaptea fac mascaralieuri în tot chipul, mai rău decît limbile cele păgîne".

În 1872, potrivit indicaţiilor *Dicţionarului statistic* al lui Frunzescu, existau în capitală „100 cafenele", mari şi mici. Epoca lor de înflorire a durat pînă la primul război mondial. Multe erau pe Calea Victoriei, începînd cu cafeneaua de sub *Hotel de France* şi isprăvind cu *High-Life* şi *Imperial*, între Palat şi Ateneu. La *High-Life*, la etaj, se găseau numeroase biliarde, se înfiinţase o "academie" de biliard, "partidele" ţinîndu-se lanţ de dimineaţă pînă noaptea tîrziu. După primul război mondial, o seamă dintre cafenele au dispărut; fenomenul s-a accentuat cu trecerea timpului, iar după cel de-al doilea război mondial, numărul acestor localuri, unde, în faţa unei ceşti de cafea, oamenii pierdeau ceasuri întregi, a devenit disparent […]

Din volumul: *Istoria Bucureştilor,*
Bucureşti, Editura Pentru Literatură, 1966, p. 326 şi urm.

Inventar 3/4 Carte poştală ilustrată sepia, având imprimat textul: Union 24 Bucureşti Grădina Cişmigiu. Pe verso menţiuni cu creionul: 0036, SE 113 a 1925/44 imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 3/4. Dimensiuni: 8,8x13,7 cm. Noua evidenţă: 0730

Fotografia a fost realizată vara în Grădina Cişmigiu, surprinzând lacul cu arteziana în funcţiune, debarcaderul cu o parte din bărci pe apă şi altele scoase şi rezemate de micul gard împrejmuitor. Pe luciul apei o lebădă albă. În plan îndepărtat simbolul dedicat gazetarului George Panu, lucrare modelată de sculptorul Gheorghe Horwath. La baza piedestalului sunt plasate câteva elemente decorative cu menirea de a-i evoca preocupările şi cinstirea din partea colegilor de la ziarul „Adevărul". Bustul monumental îl redă în postura de combatant de la tribună.

Inventar 3/22 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat textul: 54 Lacul Cişmigiu. Pe verso: „Ferrania" şi menţiuni cu creionul: 0037, imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 3/22. Dimensiuni: 8x13 cm. Noua evidenţă: 0729

Fotografia a fost realizată vara în Grădina Cişmigiu din zona debarcaderului surprinzând jetul de apă al artezienei din mijlocul lacului şi bogata vegetaţie a malului limitrof. Carte poştală ilustrată expediată la 19 mai 1941. Ştampile de francare, timbru parţial deteriorat, valoarea de 5 lei.

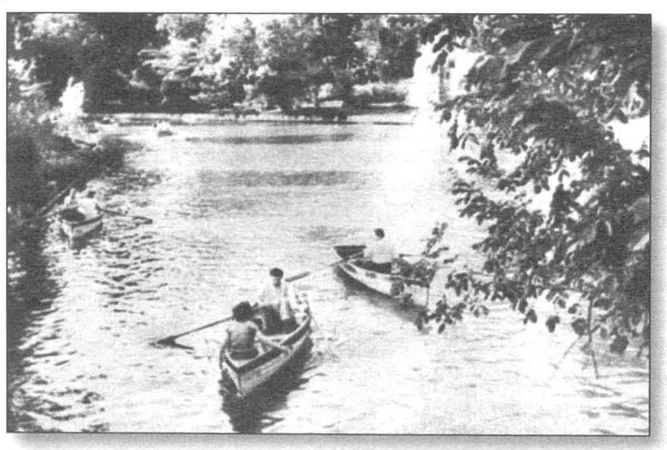

Inventar 6/17 Carte poştală ilustrată sepia având imprimat pe verso textele: CARTE POŞTALĂ REPUBLICA POPULARĂ ROMINA BUCUREŞTI – Vedere din Cişmigiu. LIBRĂRIA NOASTRĂ 431. Textul de prezentare este tradus şi în limba rusă. Pe verso menţiuni cu creionul: 0038, SE 157 b 1950/55 imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 6/17. Dimensiuni: 8x13 cm. Noua evidenţă: 0728

Fotografia a fost realizată în timpul verii de pe unul din podurile din Grădina Cişmigiu surprinzând activitatea canotorilor amatori pe lac.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Biserica Mărcuţa şi „visteria apelor”

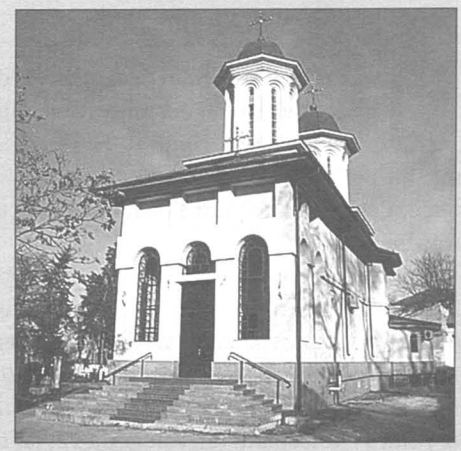

Ctitorie din 1587 a vel-logofătului Dan, după unele surse chiar a doua biserică, ca vechime, a Bucureştilor, după cea purtând hramul Sfântului Anton, ridicată de voievodul Mircea Ciobanul în 1545, biserica Mărcuţa, având hramul Sfinţilor Arhangheli Mihail şi Gavril, a fost reconstruită de jupâneasa Vişana, fiica armaşului Marcu, după ce fusese ruinată, potrivit cronicilor, în timpul bătăliei purtate pe câmpul de la Plumbuita între oştile lui Matei Basarab şi cele ale voievodului moldovean Radu, fiul lui Alexandru Ilieş, sprijinit de turci.

Până la Revoluţia din 1821, la Mărcuţa, după numele popular al boieroaicei locuitoare în zonă, a funcţionat o tipografie şi o fabrică de textile, dar renumele era dat de *cişmeaua* cea mare, loc de aprovizionare cu apă pentru locuitorii zonei, de unde şi numele de „vistierie a apelor”.

Mai târziu, după 1820, aici funcţionează şi primul *ospiciu* al Capitalei, unde a poposit (în 1889) şi Mihai Eminescu, cu puţin înainte de a se muta – definitiv – la sanatoriul din strada Plantelor, unde a şi murit.

Actuala biserică Mărcuţa, monument istoric protejat de lege, este rezultatul unor prefaceri succesive, începând cu secolul al XVIII-lea. Astăzi se mai păstrează, parţial, zidurile ridicate în timpul scurtei domnii a lui Alexandru Ipsilanti (1774-1782) ce înconjoară biserica şi, tot parţial, cimitirul, în vreme ce *chioşcul* zidit de Grigore Ghica al XI-lea în dreptul „visteriei apelor” – un izvor natural situat pe malul râului Colentina – este demult ruinat. Un element arhitectonic deosebit îl constituie *clopotniţa* masivă, având la interior gravate iniţialele şi stema familiei Ipsilanti, precum şi anul construcţiei: 1779. Faima Mărcuţei este dată şi de faptul că în 1815, pe vremea „ciumei lui Caragea”, în această zonă au fost înmormântaţi, în gropi comune acoperite cu var, peste 90.000 de morţi. Astăzi, o stradă lăturalnică cu nume predestinat („Hăţişului”), ce pleacă din dreptul vechii biserici, duce către un tumul de pământ care, potrivit tradiţiei, a fost un astfel de mormânt colectiv şi pe care autorităţile au ridicat o cruce simbolică. Întregul ansamblu poartă azi numele de Parcul Florilor.

Redăm, în continuare, fragmente dintr-un studiu datorat istoricului *Dumitru Manolache*, menit să releve o altă faţetă a istoriei acestui monument emblematic al Capitalei. *(Redacţia B.B.)*

Decenii la rând nu s-a ştiut aproape nimic despre posibila prezenţă a Sfântului Sofronie de Vraţa la Mărcuţa. Canonizarea de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a Sfântului Calinic de la Cernica a adus însă la lumină informaţii despre sfântul din partea dreaptă a Dunării, pe care Biserica Ortodoxă Bulgară l-a canonizat la 24 martie 1965, pentru că Episcopul Sofronie Vraceanski a fost cel care l-a hirotonit ierodiacon, în decembrie 1808, şi pe Sfântul Calinic de la Cernica. Ceea ce nici până astăzi nu se cunoaşte cu precizie este locul în care trupului acestui sfânt este înmormântat. Faptul că tradiţia pomenită vorbeşte despre trecerea lui la Domnul în anul 1813, la Mărcuţa, unde se spune că slujise ca egumen, îndreptăţeşte ipoteza că sfântul nu ar fi putut fi înmormântat în alt loc decât în mănăstirea unde slujea, aşa cum se întâmplă de regulă cu toţi monahii sau monahiile din mănăstirile noastre.

Această ipoteză nu este însă împărtăşită de toţi cercetătorii. Conform unui manuscris descoperit de pr. prof. dr. Nicolae Dură în Arhivele Statului din Bucureşti, Sfântul Sofronie de Vraţa şi-ar fi pus semnătura, în limba greacă, în calitate de egumen al Mănăstirii "Mihai Vodă", nu al Mărcuţei, pe un document din 1811. Dar nici această informaţie nu este pe deplin acceptată, considerându-se că ar fi vorba despre un alt Sofronie. Şi nici ipoteza că s-ar fi retras în ultima parte a vieţii în rândul familiei din Bucureşti, unde ar fi şi trecut la Domnul, şi nici faptul că ar fi fost înmormântat "la Mănăstirea Şerban Vodă din Bucureşti" (conform informaţiei puse în circulaţie de ziarul sârbesc "Serbsca Novina" din Budapesta la 12 septembrie 1838) sau în cimitirul bisericii de la hanul mănăstiresc Şerban Vodă din Capitală (pe locul unde se află astăzi clădirea Băncii Naţionale), ipoteză susţinută de pr. prof. dr. Nicolae Dură, nu mulţumesc pe toată lumea.

Informaţia ziarului amintit a făcut ca, ulterior, istorici şi cercetători bulgari şi români sau de alte naţionalităţi să susţină că Sfântul Sofronie de Vraţa ar fi putut fi înmormântat fie la Mărcuţa, fie la Biserica Măgureanului, fie la Cernica, fie chiar în Catedrala patriarhală de astăzi!

Dacă naraţiunile istorice despre Sfântul Episcop Sofronie Vracianski sunt neclare şi contradictorii, este greu de crezut că tradiţia pioasă a ortodocşilor bulgari din Bucureşti legată de Mărcuţa ar putea fi doar o născocire. Poate părea lipsit de importanţă sau greu de crezut de către concetăţenii grăbiţi ai acestor timpuri, dar atât preoţii Bisericii Mărcuţa, cât şi credincioşii vorbesc, cu smerenie, despre lucruri deosebite care se petrec în acest loc şi pe care ei le leagă de posibila prezenţă aici a lucrării Sfântului Sofronie de Vraţa.

Din sudul Dunării, la fraţii din Ţara Românească

Sofronie de Vraţa s-a născut în 1739 în localitatea Kotel din Bulgaria. A dus o viaţă dură şi în cele din urmă s-a dedicat călugăriei, simţind pentru aceasta o chemare deosebită. În 1762, a fost hirotonit preot. Legăturile sale strânse cu călugărul Paisie de la Mănăstirea Hilandar din Sfântul Munte Athos, pe care l-a întâlnit în 1765, aveau să-i definească drumul şi să-i deschidă perspectiva unei sfinte slujiri faţă de poporul al cărui fiu era. Cele două călătorii întreprinse la Sfântul Munte i-au întărit credinţa şi limpezit menirea nu numai cea duhovnicească, ci şi cea culturală pe care o avea de îndeplinit. Constrâns de situaţie, în 1792, părăseşte Kotelul, iar doi ani mai târziu este hirotonit ca episcop de Vraţa. Activitatea sa dedicată turmei pe care o păstorea şi întăririi spiritului naţional al poporului bulgar l-a făcut indezirabil autorităţii vremelnice turceşti care ocupase sudul Dunării. Aproape trei ani din viaţă i-a petrecut din această cauză în închisoarea de la Vidin, între 1800 şi 1802. În urma persecuţiilor lui Osman Pazvantoglu, părăseşte Vraţa, trăieşte zile grele ca fugar prin munţi, după care trece în nordul Dunării, în Ţara Românească, stabilindu-se pentru început la Craiova, apoi la marginile Bucureştiului, posibil la Mănăstirea Mărcuţa, unul dintre aşezămintele creştine ce străjuiau ca nişte fortăreţe Capitala, pe malurile râului Colentina.

Primit cu respectul cuvenit unui episcop de către mitropolitul Ţării Româneşti Dositei, episcopul de Vraţa trăieşte cu bucurie mângâierea fraţilor în credinţă din Ţara Românească, întăreşte legăturile cu marile personalităţi locale ale vremii şi-şi face datoria faţă de credincioşi şi de turma sa monahală. Posibila aşezare în Mănăstirea Mărcuţa nu putea fi întâmplătoare, de vreme ce la mai puţin de un kilometru de aşezământ, în actuala comună Dobroieşti, îşi găsiseră linişte conaţionali de-ai săi care, ca şi el, din cauza persecuţiilor turcilor, luaseră drumul bejeniei, spre locuri mai sigure. S-ar fi aflat aşadar nu numai într-o comunitate monahală care-i respecta rangul, ci şi în mijlocul bulgarilor care, din aceleaşi motive cu ale lui, fuseseră nevoiţi să-şi părăsească vetrele străbune.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Jurnal subiectiv. Secvenţe Bucureştene (II)
„N-avem Viena..., dar avem Vietnam"

Călin HENTEA,
istoric

Prin 1967-1968, în fiecare vineri dimineaţă, mama se trezea şi pleca mai devreme la serviciu pentru a trece pe la chioşcul de ziare al doamnei Irina, din colţul dinspre Gară al Hotelui Nord (actualmente Ibis), pentru a-mi cumpăra neprețuita revistă *Vaillant. Le Journal de Pif.* Costa 4 lei şi 25 de bani şi mama îi lăsa doamnei Irina 25 de bani ciubuc, mai ales că tot la ea găsea câte un număr lipsă din *Luminiţa* sau *Cutezătorii* pentru fiu-său, adică eu, aflat în primele clase primare. Puţine, foarte puţine în comparaţie cu astăzi, erau chioşcurile de ziare, cum la fel de puţină, cumplit de puţină, era şi presa românească a vremii.

Începând din ianuarie 1990 şi o bună bucată de vreme apoi, chioşcarii şi vânzătorii ambulanţi de ziare au avut dever mare. Ziarele tipărite (nu exista *net*-ul şi nici nu era imaginabilă o ediţie *on-line*) se citeau de zor, revistele (fie şi cu o pereche de sâni ataşate ostentativ pe copertă) asemenea, aşa că la înghesuitul chioşc de tablă presa era la mare cinste. Vânzătorii se băteau pe ziarele (tabloide) ce se cumpărau mai mult (gen *Evenimentul zilei* de atunci şi nu *Libertatea* sau *Click* actuale), nu disprețuiau nici vânzarea cotidianelor serioase (celebra confruntare stânga-dreapta dintre *Adevărul* şi *România Liberă*), mai aveau şi reviste pentru intelectuali, din categoria *22*, iar când au apărut, la sfârşitul anilor '90, revistele glossy de tip *Unica* sau *Playboy* a fost un adevărat boom.

Zilele acestea însă, având nevoie de un ghid turistic al Vienei, nu m-am dus să-l caut la librărie, ci am luat la rând chioşcurile de ziare din cartier. Mai ales în zona pieţei (în speţă, Gorjului, din Militari) sunt o puzderie. Neavând răbdare să caut singur în multicolora etalare de publicaţii de tot felul, întreb: "Ghid turistic al Vienei aveţi?". A urmat o scurtă zăbavă meditativă din partea urmaşei doamnei Irina din faţă de la Hotel Nord, după care a venit un răspuns la fel de prompt: "Nu, Viena nu! Dar avem Vietnam!"

În fond, femeia avea dreptate: Viena era interşanjabilă fonetic cu Vietnamul, tot aşa cum coexistă paşnic, pe acelaşi raft de vitrină chioşcară, *Biblia* cu *Cele o sută douăzeci de zile ale Sodomei* ale Marchizului de Sade (ambele având coperţi roşii), seria James Bond zace sub cotoarele aurite ale clasicilor "adevăraţi" ai literaturii universale, *Motanul încălţat* continuă să-i facă concurenţă multicolorului *Rahan*, iar românescul Zaharia Stancu se umple cuminte de praf lângă Jules Verne. Tot acest bazar publicistic cu iz oriental este străjuit, spre desfătarea locuitorului mirificelor cartiere periferice bucureştene, "cupluri" şi "pofte", alternate cu seria *Mănăstirilor ortodoxe*, valurile de *Integrame*, reţete culinare, filme cu Florin Piersic şi Louis de Funes, CD-uri cu cele mai tari "manele". Uneori, rafinatele noastre consumatoare de presă, istorie, literatură şi viaţă mondenă mai sunt tentate printr-un şampon, o pereche de papuci, ochelari de soare sau o sacoşă ce stau să străpungă ambalajul de plastic ce le ţine ataşate de o jumătate de kilogram de revistă doldora de poze photoshopizate. Să aibă românul de unde alege spre a se distra, a se cultiva, sau a se informa, fie despre Viena, fie despre Vietnam.

Vitrinele extensibile ale termopanatelor noastre chioşcuri de ziare au ajuns, astfel, teatrul de bătălie al zecilor de coperţi policrome, aflate într-un război pe viaţă şi pe moarte pentru atragerea atenţiei şi bănuţilor vajnicului citadin plecat cu sacoşa sau cărutul la piaţă după un kilogram de roşii turceşti (cele româneşti fiind prea scumpe). Ne lipseşte, poate, vestitul *Paparazo* sau *Omul din canal,* embleme cunoscute ale capitalei slovace, Bratislava.

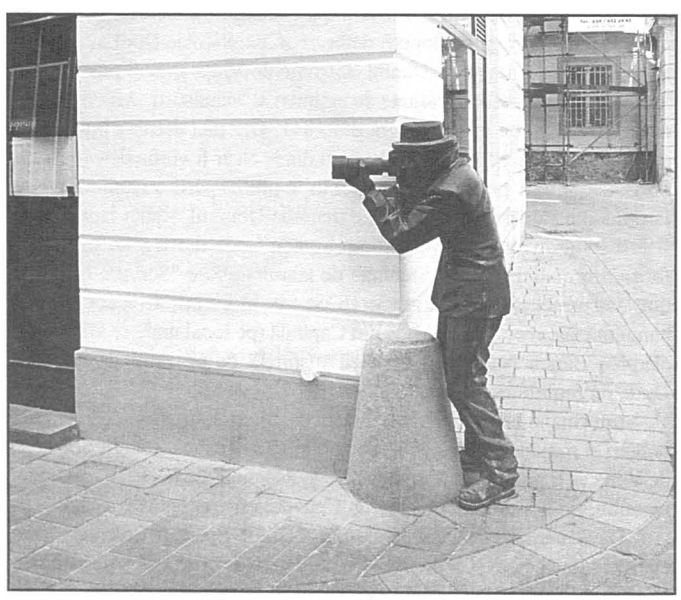

„Paparazo" (dreapta) şi *Omul din canal,* două embleme publice ale Bratislavei *(foto Călin Hentea)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PATRIMONIU

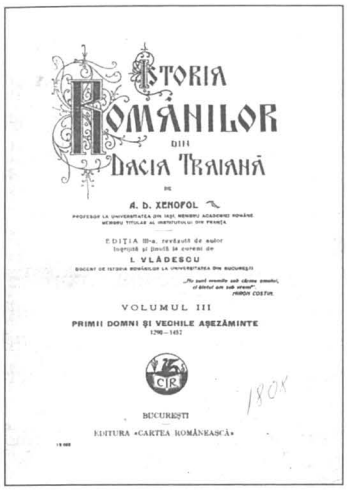

XENOPOL, A. D., *Istoria românilor din Dacia Traiană*, ediția a III-a, revăzută de autor, îngrijită și ținută la curent de I. Vlădescu, vol. III, *Primii domni și vechile așezăminte.* 1290-1457, București, Editura Cartea Românească, [f.a.]

Din toate aceste argumente întemeiate parte prin fapte constante, parte dobândite pe calea inducției individuale, a metodei particulare istoriei pe care noi am propus să se numească inferență, rezultă o mare probabilitate ca descălecarea Munteniei să se fi petrecut, așa cum expune tradiția, adică prin coborâre a unui grup de români din Făgăraș, sub conducerea unui duce Negru Vodă. Care să fi fost însă numele de botez al acestui Negru Vodă? Izvoare cercetate până acum îl numesc scurt așa, fără adaosul unui nume de persoană. Noi credem că el în adevăr se numea Negru Vodă, cum îl însamnă tradiția scrisă a cronicilor muntene.

Calendarul LUMEA ILUSTRATĂ, 1905, Ediție de lux, Anul al XII-lea [f.e., f.a.], ilustrat

Ziua de 2 iulie 1904 a fost serbată în toată țara, în mod oficial, ca aniversare a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare. Pretutindeni s-au oficiat Te-Deum-uri și s-au organizat serbări și procesiuni istorice, reprezentând o intrare triumfală a lui Ștefan cel Mare și a lui Vlad Țepeș. Serbările au urmat în Bucovina, la mânăstirea Putna, unde se află mormântul lui Ștefan cel Mare și unde au venit mii de pelerini din România și din Bucovina.

Calendarul de față conține numeroase ilustrații reprezentând aceste serbări în cel de-al patrulea centenar al morții marelui Voievod român.

Calendarul pentru TOȚI FII ROMÂNIEI, pe anul 1904, de **N. D. POPESCU**, București, Editura Librăriei H. Steinberg, [f.a.], ilustrat

În fine, ziua multașteptată sosi (Reprezentația jubiliară a aniversării a 50 de ani de la deschiderea Teatrului Național din București – n.n. M.N.). În seara zilei de 12 februarie 1903, M. L. Regele și Regina sosiră la orele 8 1/2 fix și fură primiți la scară de dl. Spiru Haret, ministrul Instrucțiunii Publice și Cultelor, dl. St. Sihleanu, Directorul general al Teatrelor și de comitetul teatral. Apoi M. L. își făcură intrarea în loja cea mare de jos, în sunetul orchestrei care executa imnul regal, pe când toți spectatorii din loji și din staluri stăteau în picioare. Mai toată lumea purta: bărbații fracuri, cravată și mănuși albe, doamnele și domnișoarele rochii de bal.

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Memorie Comunitară. Patrimoniu Cultural Bucureștean

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Poetul Paul DAIAN, „animator" al Târgurilor de carte

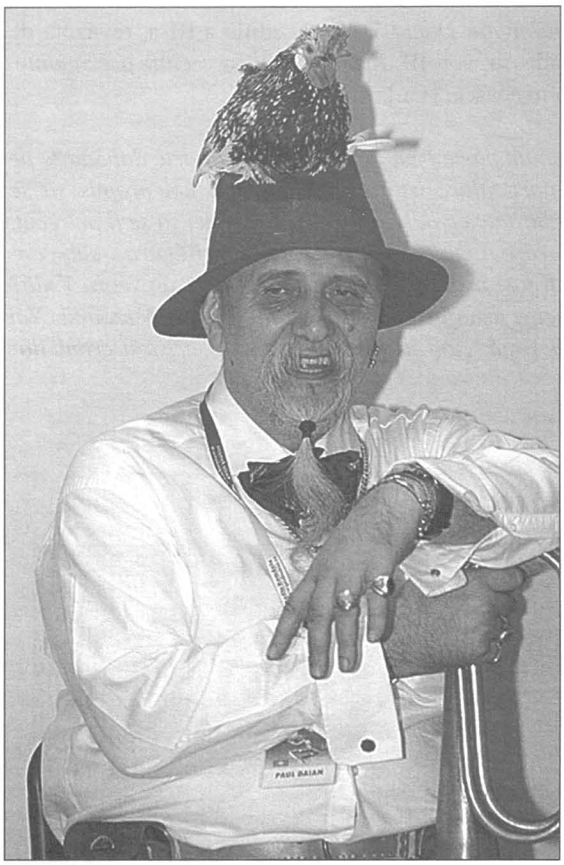

Vizitatorii Târgurilor de carte, dar şi obişnuiţii participanţi la manifestările cu conotaţie culturală, au în minte imaginea inconfundabilă a animatorul acestor evenimente, poetul Paul Daian *(foto)*. Purtând mereu câte o costumaţie surprinzătoare, schimbată şi adaptată după natura evenimentului, anunţându-şi prezenţa cu nelipsita goarnă, poetul purta pe umăr, până acum câţiva ani, un cocoş pestriţ, de rasă pitică, cu totul domesticit, între timp mort, se pare, de bătrâneţe. Personaj cu totul pitoresc, având parcă geniul socializării, cunoscut în mediile literare deopotrivă pentru ce face în prezent, dar şi prin câteva fapte biografice ce întreţin gloria boemei bucureştene, Paul Daian ascunde sub masca sa bonom-ludică un veritabil poet suprarealist ce a reuşit să transforme o bănuită afecţiune într-o formă de trăire lirică autentică.

Modul cum Paul Daian (alias Sergiu Filip, n. 1954) şi-a asumat voluntar o biografie controversată rămâne, în multe privinţe, exemplar şi cvasi-singular în literatura română. Se poate spune chiar că opera poetică a lui Paul Daian este un portret hiperbolizat al propriei biografii.

Poet modern, atât în formă cât şi ca substanţă ideatică, Paul Daian preia formele suprarealismului interbelic şi le converteşte într-un proiect original. Nevrotic, crispat, tensionat, visceral, poetul perpetuează, dincolo de limitele secolului XX, o formulă lirică ce i se potriveşte personal de minune, dar care, „citită" într-o grilă realistă, poate friza oniricul.

Vorbind despre începuturile lirice ale lui Paul Daian, situate la începutul anilor '80, fosta sa soţie, poeta Angela Marinescu, susţine că acesta avea, de la debut, o vocaţie lirică autentică, dublată de voinţa de a publica. Într-un moment de slăbiciune, forţând o frondă juvenilă inutilă, se leagă cu lanţuri de porţile Uniunii Scriitorilor. Este condamnat la trei luni de închisoare, apoi, odată eliberat, intră în vizorul Securităţii. Suferea, după mărturiile fostei soţii, de faptul că era interzis la publicare şi poate din aceste amănunte biografice i se trage şi vocaţia histrionică. Pentru a supravieţui, fizic şi psihic, a încercat cele mai extravagante gesturi publice şi a practicat diverse meserii care cu greu se pot asocia unei naturi artistice. Şi astăzi, Paul Daian practică un soi de *management cultural* sui-generis, reuşind cu greu să-şi câştige decent traiul zilnic, fără a face apel la breasla profesională.

În tot ce face şi ce spune, de la ţinută la vers şi discurs public, poetul vădeşte fermitate, tărie de caracter. Paul Daian nu simulează, ci trăieşte efectiv într-un spaţiu excesiv simbolic.

Un dialog, în condiţii de firească normalitate, cu poetul Paul Daian se transformă inevitabil într-o alunecare spre ludic şi suprarealism. Cum, de-a lungul anilor, am avut numeroase ocazii să-i ascult discursul exaltat, să-l urmăresc exercitându-şi public vocaţia de animator literar, las imaginaţia să completeze spaţiile albe ale unei confesiuni întrerupte. **Cum te simţi? R:** *Sunt obosit, bătrâne. E adevărat, tot ce fac mi se potriveşte, dar nu eu am căutat acest drum, ci el m-a găsit pe mine.* **Cum e la tine, în „căsuţa din pădure"? R:** *M-ai ghicit, sunt un om de casă. Locuiesc, cum zici, „la pădure", adică în Titan, pe malul lacului I.O.R., în „căsuţa" mamei mele. Visul meu este să nu ies din casă, să nu muncesc şi, dacă se poate, să am tot ce-mi trebuie. După cum vezi, nu prea am parte de astfel de delicii.* **Dar cu căsnicia cum stai? R:** *De peste 20 de ani sunt tot căsătorit. De două ori, am fost cu Angela... acum e Adelina. Sunt, cum s-ar zice, soţ de profesie. Dacă regret ceva este că nu am o clipă liberă şi pentru mine.* **Ce-ţi place la Bucureşti? R:** *Cam de 50 de ani sunt bucureştean, mai precis din 1962. E un oraş al contrastelor. Sunt şi zone luxoase, şi altele absolut rurale. La mine în cartier am veverițe, albatroşi, ciori şi mierle.* **Cum ţi se pare că s-au schimbat relaţiile dintre oameni? R:** *O să-ţi dau un răspuns ocolit: sunt prea mulţi impostori. Evident, îţi vorbesc de scriitori. Uneori mă întreb dacă, în ce mă priveşte, a meritat boema, sacrificiul.* **Te-ai gândit să-ţi duci viaţa în izolare? R:** *În 1977 am lucrat ca zilier la Mănăstirea Ghighiu. Apoi m-am mutat la Crasna şi parcă nu-mi mai venea să plec de acolo. Adevărul e că simt nevoia să retrăiesc lucruri pe care aş vrea să le uit.* **Fii sincer, ai turnat la Securitate? R:** *Bătrâne, îmi pare rău că n-am făcut-o, unii chiar ar fi meritat. Dar până la urmă, suferinţa e un lucru personal, nu un spectacol public. Dacă întrebi pe un fost deţinut „politic", cum am fost eu, ce a simţit, fii sigur că va fabula. Nu poţi vorbi despre lucruri pe care le-ai trăit.* **Regreţi ceva? R:** *Mi-e dor de multe semne ale tinereţii: beţiile, discuţiile, prietenii. Sunt mândru că am avut o tinereţe dominată de cultură.* **Este o meserie care te-a marcat? R:** *Sună tragic, dar cred că cea de autopsier. Bătrâne, ce-ţi spun nu e comercial: viaţa mea e o poveste, dar nu mai ştiu sigur a cui este.* ***(A consemnat, M. Nencescu)***

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Poetul, la senectute

Alexandru MATEI,
critic literar

Poezia lui Paul Daian a ajuns la senectute. Din fotografia de pe coperta ultimului sau volum (*Mingea de păr a vieții,* 2000), poetul ne priveste cu câtă forță, cu atâta suferință. E, însă, vorba despre o fotografie veche. În urmă cu paisprezece ani, cel care se legase cu lanțul de gardul sediului din Calea Victoriei al Uniunii Scriitorilor pentru că cenzura nu-i permitea să publice, cel care, în urma acestei isprăvi, avea să fie închis trei luni la Rahova, (în 1982 - n.n.M.N.) scurtcircuita poezia românească, în afara oricăror adeziuni de grup sau generație, în absența unui program declarat, își delimita un spațiu poetic, strâmt dar propriu, cu forța cu care izbește un lingou de metal clădiri vechi sau noi de cărămidă. Așa a fost poezia lui Paul Daian pe parcursul mai multor volume – de la *Poeme sororale* (1987) și până la *Turma de porci* (1994 – ordinea aparițiilor nu coincide cu aceea cronologică a definitivării volumelor) – construită din materia inexpugnabilă a unui limbaj armat, din înaintarea teleghidată spre țința a unei sintaxe disciplinate care organiza dictatorial cuvinte încărcate fiecare în parte de același pathos, dotate cu aceeași voință de a învinge un dușman invizibil: „mă alungesc încet, ca un formol/ uscat. în craniul lichid cânta o lumină/ întunecată. ea cere dezintegrarea ci-/ frelor de solidarizarea lor. acestei de-/ solidarizări inumane îi opun efortul de/ a menține simultaneitatea. Aceasta era substanța stihială a textelor lui Paul Daian în volumul *Johann* (1993).

Tonul sentențios, monotonia glacială a mitralierei care trăgea cu gloanțele unui expresionism dur în suav-hieratica siluetă a lirismului, în momentul în care optzecistii erau pe cale de a deveni *establishment*, iar nouăzecistii încercau să li se opună dezordonat, aveau un neajuns, cel al incapacității de obiectivare. Actul poetic prin care Paul Daian încerca să (se) comunice poate fi etichetat, în marțialitatea sa apodictică, de „modernism". Spun asta pentru că nu mă pot împiedica să nu asociez scrupulozitatea în radiografierea propriei angoase, a tragismului existențial, cu cea din filmul lui Stanley Kubrick *Portocala mecanică*, din fragmente ale muzicii lui Pink Floyd sau, mai ales, din „blindajul final" din 1988 al grupului Metallica, albumul … *And justice for all*. Se regăsește pretutindeni, păstrând, desigur, proporțiile, monomaniacal, protagonistul („autorul") care se afirma pe sine ca principiu rezistent la orice acțiune destructurantă a experienței trăite, ca grefier impersonal al unei realități cataclismice, refuzând părăsirea locului privilegiat al observatorului pentru a nu fi asimilat și consecutiv distrus. Față de un Liviu Ioan Stoiciu, care-și anamorfozează scriitura și-și contorsionează programatic discursul în proiectul de redare empatică a inconsistenței realității despre care vorbeam, Paul Daian îți armează *eul poetic* împotriva ei și se camuflează ca un Terminator în armura singurului limbaj (sau a singurului, limbajul), care o poate înfrunta. Cu toate acestea, nu l-am văzut niciodată pe Paul Daian, cel ce se vrea poet „adevărat", nu livresc, politic, și nici măcar „total" ca pe un posibil șef de școală sau inaugurator de paradigmă poetică.

La 47 de ani, Paul Daian rezistă fără a fi strivit de „mingea de par a vieții". Și-a rezistat propriei nebunii, dar textele sale de după 1994, asemeni celui ce scapă de la moarte printr-o minune, au început să se coaguleze irizind reflexe crepusculare. Se poate vorbi despre textele de acum ale poetului – mascotă a târgurilor de carte bucureștene la modul „farmecului discret al senectuții", ca despre un filon bogat, odată debordant, pe cale de epuizare. Poemele sale, cele de acum, sunt gnomice, testamentare. Respiră, mai rar, porții mai mici ale unui aer preacurat.

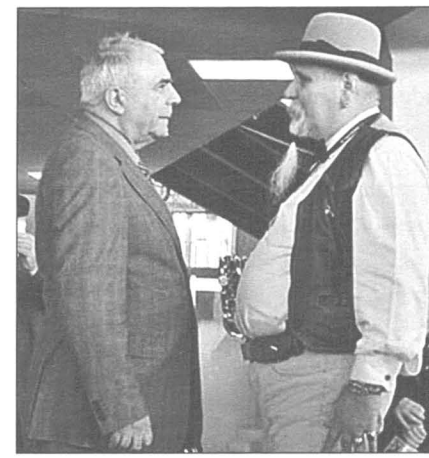

Paul Daian într-o discuție cu Nicolae Manolescu

*

Oboseala înțelepciunii s-a încrustat adânc în poezia unui fost Rambo, până la ingenuitatea sapientială proclamată de filosofi ca adevăratul mod filosofic de a înțelege lumea, până la interogațiile care-și livrează singure răspunsul ale celui ce redescoperă acum sensul existenței. Poezia aceasta are fizionomia elegantă a bătrânului negru privindu-și nostalgic fotografia făcută în anii '50, care-l reprezenta alături de câinele sau, în reclama la (și de pe) Animal Planet, consistenta sufletului decorporalizat regăsit pe sine la limita dintre durata și eternitate, dintre voluptate și principiu, dintre telurul luxuriant și „cerul înstelat deasupra": „I-am spus Zguduitorului:/ suprema este legea morală/ și evitarea ei îndelungată./ și cum ne vom mai iubi?/ și cum ne vom mai ucide?" Din arhitectura draconică a poemelor de odinioară, n-a mai rămas în volumul din anul 2000 decât numerotarea conștiincioasă a poemelor – 48 – și refrenul cald al întrebărilor care bucleză poemele, adesea de dimensiunea unui catren.

*

(Re)ajuns la vârsta mirării, într-o lume uneori prea apăsat mirifică pentru a nu da târcoale clișeului („I-am spus Zguduitorului:/ de ce nu ți-ai fost suficient/ ție însuși (greșeală de tipar, probabil, n.m.), de ai creat lumea/ și pe om?"), încrezător în întoarcerea (rostogolirea) neștiutelor căi risipitoare ale vieții – ipostaziata metaforic într-o minge – la sursele morale creștine, Paul Daian ajunge dacă nu să vorbească din amvon atunci din apropierea tăcerii la care aspira misticul. Volumul acesta nu-și ascunde rolul psihoterapeutic. Poetul vrea reconcilierea cu lumea prin recunoașterea legii și a spiritului Zguduitorului în care se concentrează rostul și rostirea. Precum disoluția eului realizată de către mistici în plasma orbitoare a principiului divin, poezia lui Paul Daian își declină spunerea vestind contopirea cu tăcerea de Dincolo. Avantajul și dezavantajul „zonei crepusculare" în care se cantonează aceste poeme este ca ele pot fi citite într-o jumătate de oră în tren cu aceeași nostalgie și arrière-goût al detașării provocate de decorul „același și mereu altul" privit pe fereastra compartimentului: „I-am spus Zguduitorului:/ dacă numai noaptea înțeleg/ cu adevărat lumina zilei/ atunci de ce dimineața devreme/ melancolia înroșește cerul?/ ce înțeleg eu?"

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Poeme sororale

a şasea zi străină

secretul deținut de voi
poate fi mielul
sau granița extremă
a monologului

adevărata metafizică
poezia

a douăzeci şi şasea zi străină

expedițiile noastre spirituale
iar tu voiai să dormi
cuvintele iminente
iar tu voiai să dormi

aproximarea faptei melancolia
fundamentală

a treizeci şi şasea zi străină

Pierdere a identității
şi a spațiului
cum numai drumul spre casă
se pierde în mers

printre cuvintele dimineții
aştept seara, noaptea
nimicitoare

Referințe critice

Poemele sororale ale lui Paul Daian sunt nişte splendide poeme de singurătate şi dragoste. N-am citit de mult în lirica tânără românească versuri mai clasice, în sensul fundamental: simple şi clare la suprafață, profunde şi abisale în fond. Cu puțină atenție s-ar putea vedea că cele patruzeci de zile străine alcătuiesc un jurnal moral şi metafizic, compus din notații lapidare, unele de o tulburătoare expresivitate, în filigranul cărora descifrăm eternul cuplu sfărâmat şi încercând să se refacă. ***(Nicolae Manolescu)***

Turma de porci

*
* *

să vă amintească poetul: şi m-am întors
cu fața spre voi:
ineficacitatea este zidul cuvîntului
de care
stau lipit din vocație
salut dimineața tîrîrea prin zilele
străine

ce pot fi aceste desene negre ce se
desprind
de pe față şi ți-am atins umerii
ai rîs îngrozitor dar nimic nu s-a
întîmplat mai adînc în lunga atingere
poate la marginea oraşului să bei
din vas
cum odinioară se tăiau capetele
în numele revoluției

*
* *

despicături roşii în cerul albastru:
şi nimic
nu poate fi împotriva noastră; dar
mai presus
de atingere stă semnul: crucii şi al
mielului
şi al dezicerii de rău.
stau cu fața la perete şi repet cele
de mai
sus într-o tăcere calmă şi plină de
ploaie
de primăvară.
te-ai dus, tu, forță a mea, cum s-au dus
mîinile spre rugăciune şi apa spre
mare

Biobibliografie

Născut la Criscior, jud. Hunedoara, la 4 august 1954, poetul Paul Daian (pe numele său adevărat Sergiu Filip) locuieşte, din 1962, în Bucureşti, unde s-a stabilit cu familia (tatăl tâmplar, mama contabil). Urmează cursurile Liceului D. Cantemir, iar în 1974 repetă clasa a XI-a. Încearcă, fără succes, să intre la Facultatea de Psihologie. După un debut ***meteoric*** *(1972, în revista Flacăra) frecventează* ***Cenaclul de Luni****, condus de ctiticul Nicolae Manolescu, reuşind, în 1984, să câştige un concurs de debut la Editura Albatros, fiind inclus în* ***Caietul debutanților****. Prima carte de autor îi apare în 1987,* ***Poeme sororale****, fiind prefațată de Nicolae Manolescu.*

Între timp, practică diverse meserii şi slujbe sezoniere (muncitor calificat, dar şi altele mai ***exotice****, precum brancardier, administrator de bloc, om de serviciu, corector etc.), devenind cunoscut mai ales după protestul din 1982, când, revoltat că era impiedicat să publice, se leagă cu lanțuri de porțile Uniunii Scriitorilor. Este arestat, condamnat la 18 luni de închisoare pentru „subminarea orânduirii socialiste" apoi, după eliberare, constrâns de tratamentul represiv aplicat în penitenciar, suferă, în mai multe reprize, de căderi psihice.*

*După 1990 colaborează frecvent la publicațiile literare (****Luceafărul****,* ***Contemporanul****,* ***Viața românească****, etc) şi publică peste 10 volume de poezie. De la debut, criticul Nicolae Manolescu remarca conținutul* ***atipic*** *al creațiilor sale, în fapt, „o tulburătoare descompunere şi regenare perpetuă a visceralului în cerebral şi invers". Analizând volumul* ***Trei poeme*** *(1994), criticul Marin Mincu constată prezența unor anumite* ***cronotipuri*** *– carceră spital – şi a unor* ***motive recurente****, reluate obsesiv – zid, seringă, piele, sex etc. Abordând forma aparentă de* ***poezie-jurnal****, creația sa nu este în opinia criticului Marin Mincu* ***narativă****, ci o* ***recuperare perpetuă a abisului****. Volume publicate (selectiv):* ***Poeme sororale*** *(cu o prefață de Nicloae Manolescu, 1987),* ***Turma de porci****, 1993),* ***Johann*** *(1993),* ***De astăzi beau sânge*** *(1997),* ***Stângăcia în salut a femeii*** *(1999),* ***Softwin*** *(ediție selectivă şi prefață de Nicolae Tzone, 2001),* ***Liderul zidit în lapte*** *(2003) etc.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Asistenţii Bibliotecari ca discipoli situaţi în context: *Cum pot ei învăţa mai eficient (I)*

Teresa TO,
Universitatea oraşului Hong Kong

Rezumat

Multe biblioteci lucrează din greu pentru a facilita procesul de învăţare al utilizatorilor, dar de fapt, procesul de învăţare din partea personalului dirigent al bibliotecii este chiar mai important. Sunt membrii personalului (de conducere şi execuţie) cei care pun în aplicare planuri şi servicii, şi este adaptabilitatea lor faţă de lumea în expansiune cea care va afecta direct succesul şi eficienţa funcţiilor bibliotecii. Personalul este prin urmare cel de la care se aşteaptă să-şi perfecţioneze continuu cunoaşterea şi abilităţile pentru a contribui şi spori rolurile bibliotecii şi serviciile venind în întâmpinarea nevoilor crescânde ale utilizatorilor. Acest articol prezintă o cercetare asupra asistenţilor bibliotecari (AB sau LA/Library Assistants) şi cum învaţă ei într-o bibliotecă universitară din Hong Kong. AB sunt membrii nucleului tare al bibliotecii şi adeseori ei execută un întreg spectru de obligaţii şi servicii care sunt indispensabile. Cel mai important obiectiv al acestei cercetări este cel de a explora, analiza, şi interpreta problema învăţării de către asistenţii bibliotecari şi de a furniza administratorilor bibliotecii unele recomandări utile despre cum să faciliteze un mediu propice învăţării mai eficient pentru personalul bibliotecii

Termeni-cheie: personal de bibliotecă, proces de învăţare a personalului, asistenţi bibliotecari, Hong Kong

Natura problemelor care vor fi investigate

Adaptarea la o lume a informaţiei aflată într-un proces continuu de schimbare rapidă este principala provocare pe care bibliotecile universitare din Hong Kong le înfruntă acum. Bibliotecile au fost afectate pe scară largă de tehnologia avansată, de aşteptările sociale care se schimbă şi de cererea pentru un serviciu de o calitate mai bună. Pentru a fi capabil să răspundă la schimbările de mediu ambiant şi la cerinţele utilizatorilor, membrii personalului bibliotecii au nevoie să se echipeze astfel încât să ofere ajutorul necesar utilizatorilor. Bibliotecile au de asemenea nevoie ca să regândească modul cum structura lor internă poate fi mai eficientă/eficace şi cum pot crea ei o echipă care să fie mai adaptabilă la noi circumstanţe.

Asistenţii bibliotecari sunt membri de bază ai bibliotecilor. Deşi ei nu sunt profesioniştii din acest domeniu, ei reprezintă de regulă majoritatea structurii personalului. Ei joacă un rol important în sprijinirea administratorilor şi profesioniştilor prin executarea unui întreg spectru de funcţii de bibliotecă. Ei sunt grupul din prima linie prin care utilizatorii sunt serviţi şi prin care utilizatorii sunt primesc impresii şi îşi formează imaginea asupra serviciilor bibliotecii. Pentru a fi capabili să îndeplinească un astfel de rol important şi să supravieţuiască

Universitatea din Hong Kong

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

în ambientul schimbător al bibliotecilor, asistenții bibliotecari nu doar au nevoie să-şi aducă la zi cunoaşterea lor şi să deprindă/învețe abilități tehnice dar de asemenea să dezvolte noi concepții pentru a se confrunta cu schimbările.

Au fost mai multe încercări din anii anteriori de a-i studia pe asistenții bibliotecari. Este nu mai puțin adevărat faptul că majoritatea studiilor au fost întreprinse dintr-o perspectivă a conducerii bibliotecii, perspectivă dirijată de bibliotecari sau de profesioniști ai informației, de regulă căutând să optimizeze performanța acestui grup de personal auxiliar. Alte studii s-au concentrat pe aspectul dezvoltării resurselor umane, precum sunt recrutarea, evaluarea şi antrenarea personalului (Jordan şi Lloyd 2002; Reiner, Smith şi Ward 2003; Blagden 2006). Cercetarea prezentată aici abordează o perspectivă diferită. Este o cercetare pe un studiu de caz interpretativ care a avut loc într-o bibliotecă universitară din Hong Kong. Scopul mai larg este de a insista asupra studiilor educaționale care investighează natura procesului de învățare şi a modului cum învățăceii învață dintr-un punct de vedere social şi cultural.

Adoptând cadrul structural/conceptual de „învățare situată în context/contextualizată" şi de „învățare adultă (adică a persoanelor adulte)", cercetarea are ca obiectiv specific studierea asistenților bibliotecari (AB) ca discipoli şi de a înțelege caracteristicile învățării şi dezvoltării lor la locul de muncă. Cercetarea încearcă să descopere cum învață aceşti AB şi cum pot învăța ei mai eficient. Este de asemenea de sperat ca prin identificarea barierelor socio-culturale față de învățare, managerii bibliotecii pot înțelege mai bine cum AB pot fi motivați şi ajutați/facilitați ca să învețe mai bine/cu mai mult succes. Recomandările sunt trase din mediul bibliotecii pentru a furniza AB cu un mediu mai propice învățării. Datorită spațiului limitat, acest articol se va concentra în principal pe raportarea interpretării descoperirilor la fel ca şi asupra implicărilor şi recomandărilor.

Contextul de caz

Locurile de muncă în biblioteci ocupă în Hong Kong o piață relativ mică. Recentul declin al economiei produce diferite grade de reduceri bugetare în cadrul bibliotecilor şi prin urmare mai puține oportunități de posturi de muncă. Un personal nerecrutat sau rămas mai puțin înseamnă un volum mai mare de muncă pentru echipa existentă. Pentru AB, noile cerințe şi aşteptări ale utilizatorilor (cititorilor bibliotecii) pun o exigență mai înaltă pentru calificările lor, pentru abilitățile lor de lucru şi pentru responsabilitățile lor. Deşii unii dintre „noii veniți", care au fost recrutați sub presiunea unei piețe a muncii mai competitivă din ultimii ani, pot poseda calificări mai înalte şi abilități mai bune de utilizare a computerului, există mult mai mulți „veterani" care rămân în domeniul acesta de lucru. Deoarece nivelul educațional al „veteranilor" este relativ scăzut[1] şi devine inadecvat pentru a putea supraviețui şi concura în noua eră a informației, este astfel necesar pentru ei ca să fie re-instruiți iar abilitățile lor să fie aduse la zi.

În biblioteca aflată sub studiu, există un total de 208 persoane angajate cu forme depline (full time), dintre care 118 sunt AB sau personal echivalent[2]. Unii şefi de departamente gândesc că „nou veniții" îi depăşesc în general ca performanță de lucru pe „veterani". Există de asemenea opinia potrivit căreia „nou veniții" sunt mai motivați ca să învețe. Anii de serviciu şi termenii (condițiile) de angajare pot fi factori care afectează procesul de învățare al personalului. Oricum, nimeni nu a identificat sistematic similaritățile şi diferențele dintre cele două grupuri mai ales în privința învățării lor. Prin urmare este necesară o cercetare pentru a ajuta instituția bibliotecii (conducerea ei) să înțeleagă caracteristicile AB şi nevoile lor de învățare şi de a descoperi modurile lor preferate de învățare. Prin compararea dintre „veterani" şi „nou veniți" care este prezentată, biblioteca va fi aptă de a avea o mai bună cunoaştere a similarităților şi diferențelor necesităților de învățare a personalului cu ani diferiți de serviciu, termeni (condiții) de angajare şi tipuri de servicii în care ei sunt implicați. Biblioteca poate fi de asemenea capabilă de a revizui cultura lucrului (muncii) şi a modului cum să furnizeze o comunitate de practici pentru personalul care să o dezvolte.

Intrarea în Biblioteca Centrală din Hong Kong

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Metoda de cercetare

Selecția participanților

Printre membrii AB ai personalului bibliotecii, există o combinație de membri experimentați și respectiv relativ inexperimentați. Ei (membrii experimentați) sunt diferențiați ca „veterani" și au fost în bibliotecă pentru cel puțin 20 de ani și au fost angajați pe un termen regulat supraanual (pe o perioadă de timp de peste un an). „Nou veniții" sunt cei care lucrează în bibliotecă de cel mult cinci ani sau mai puțin. Cei mai mulți dintre ei au fost angajați pe un termen fix de contract. Ei nu se bucură de aceeași siguranță a postului și beneficii periferice precum numărul anual de zile de concediu și permisii (zile libere, zile cu program redus, gratificații la salariu, etc.) precum „veteranii". Datorită pachetului diferit de angajare-remunerare, „veteranii" și „nou veniții" ar putea avea percepții diferite asupra nevoilor de învățare, motivației, statutului și identității, preferințelor privind subiectelor de învățat, ca și asupra barierelor percepute și asupra factorilor facilitanți ai învățării.

O sesiune de briefing a fost mai întâi condusă pentru a invita pe toți AB ai bibliotecii ca să participe la această cercetare. Bazându-se pe anii de serviciu și pe domeniile de lucru de pe foaia de date completată de către personal, aceia care erau dispuși să se alăture erau divizați în patru grupuri segregate/strict separate- „Veteranii" Serviciilor Publice (PSO în Engleză, VSP în Română); „Nou veniții" Serviciilor Publice (PSN respectiv NSP); „Veteranii" Serviciilor Tehnice (TSO respectiv VST) și respectiv „Nou veniții" Serviciilor Tehnice (TSN respectiv NST). Deoarece acolo nu erau suficienți nou veniți, numai trei au fost identificați în cele două servicii. Pentru a avea un număr egal de nou veniți și respectiv de veterani, un nr. total de 12 AB au fost invitați să participe în sesiunile intensive individuale de interview.

Interviul intensiv

O abordare nestructurată de interview a fost adoptată cu 8 teme pre-aranjate pentru a baza pe ele întrebările din interview:

1. Perceperea necesităților de învățare
2. Modele eficiente de învățare preferate
3. Identitatea și statutul percepute
4. Motivațiile de a învăța
5. Oportunitățile și practica de interacțiune în mediul ambiant de lucru
6. Oportunitățile curente de învățare ale personalului și frecvența lor
7. Percepția barierelor la învățare
8. Perceperea factorilor facilitanți ai învățării

Pentru a explora fiecare subiect (temă), o serie de întrebări au fost puse pentru a sonda în căutare de informație mai specifică. Cu consimțământul participanților, toate interviurile au fost înregistrate audio.

Colectarea și codarea datelor

Informația obținută din înregistrările pe bandă au fost transcrise și codate. Răspunsurile au fost mai întâi listate pe subiecte și apoi reorganizate astfel încât puncte de vedere similare pe aceeași întrebare au fost grupate împreună. Răspunsurile au fost finalmente grupate în teme pentru analiză.

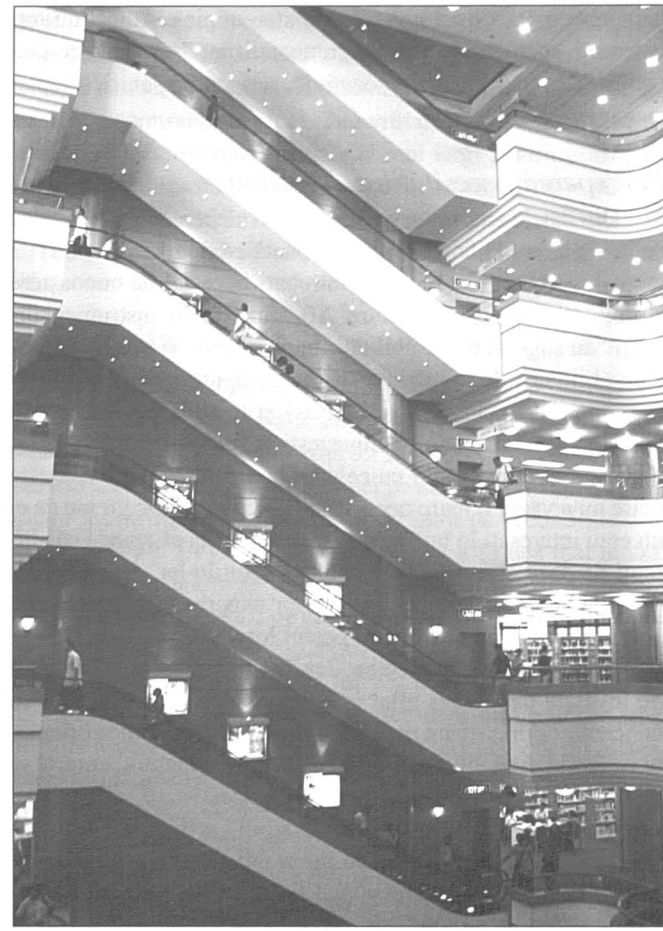

Interiorul Bibliotecii Centrale

Unitatea de analiză

Modelele de învățare contextuală (specifică/parcelată/direcționată) au preocupări particulare centrate pe patru chestiuni. Acestea sunt: cele Personale-Identitate și Motivație; cele Sociale-Interacțiune și Participare; cele Practice-Comunitate de Practică; cele Culturale-Ucenicie Cognitivă (discipolat). Aceste probleme sunt de asemenea preocuparea Teoriei Învățării Adulte și ale studiilor privind/despre mediul de învățare în general și ele erau prin urmare dezvoltate pentru a fi/deveni categorii și teme de analiză.

Interpretarea descoperirilor

Tipologia studioșilor

Conform diferitelor perspective și motivației de învățare, trei tipuri de învățăcei (studenți lato sensu) au fost identificate, în principal „învățăcei instrumentalizanți" care sunt mai interesați de recompensele tangibile care vin odată cu învățarea, „învățăcei flexibili" care învață orice este cerut pentru a-și îndeplini îndatoririle lor și „învățăcei proactivi" (implicați) care sunt atrași de un proces de învățare pe toată durata vieții. Rezultatele cercetării au arătat că toți „învățăceii instrumentalizanți" sunt „veterani". În orice caz, deși mai mulți „veterani" sunt „învățăcei instrumentalizanți" și „învățăcei flexibili" și mai mulți „nou veniți" sunt „învățăcei proactivi", există întradevăr și excepții („dizidenți"). În categoria de „învățăcei flexibili" sunt trei „nou veniți" și un „veteran". În categoria de „învățăcei proactivi", sunt trei nou veniți și doi „veterani". Cu alte cuvinte, unii „nou veniți" s-au remarcat ca fiind „flexibili" iar unii „veterani" ca fiind „proactivi". Aceasta

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

demonstrează că tipologia nu este stereotipică. Adică, nu toți veteranii sunt „învățăcei instrumentalizanți" și nu toți noi veniții sunt „învățăcei proactivi", așa cum s-ar fi așteptat managerii bibliotecii.

Perceperea necesităților de învățare

Din datele analizate, s-a descoperit că perceperea nevoilor de învățare era în fapt direct relaționată cu tipurile de stiluri de învățare. Atunci când au fost întrebați la ce fel de cunoaștere și abilități s-au gândit pentru AB, „învățăceii instrumentalizanți" au sugerat unele abilități fundamentale și generale, precum abilitatea de a utiliza tastatura computerului (dactilografie computerizată/key board skills) și metoda de inserare în text (input) a caracterelor chinezești. Acest fapt era de înțeles, deoarece ei erau grupul cu cele mai reduse nevoi de a învăța (care nu a văzut o mare necesitate de a învăța). De vreme ce ei nu erau interesați în învățare, era natural ca ei să creadă că abilități de bază erau adecvate pentru posturile lor. Acest grup a presupus de asemenea că propria lor experiență și bunul simț comun erau suficiente pentru postul lor.

Majoritatea „învățăceilor flexibili" s-au referit la procesul de învățare ca la ceva aflat în legătură cu munca lor. Ei s-au concentrat prin urmare mai mult pe capacități practice orientate pe lucrul din bibliotecă, precum servitul clienților, cum să se descurce cu reclamațiile, catalogare, clasificare, și așa mai departe. Unii dintre „învățăceii flexibili" ar fi fost dispuși să învețe abilități în care ei erau interesați și care erau utile fie pentru locul lor de muncă actual fie pentru viitoare oportunități de a găsi un alt job.

Pentru „învățăceii proactivi" care vedeau învățarea ca pe un proces continuu pe termen lung, cunoașterea și abilitățile nu erau limitate la mediul lor ambiant de lucru. Ei sugeraseră că voiau să învețe o cunoaștere de un nivel mai înalt și abilități precum cele de secretar, de manager, de referent și de cercetător. Un punct important ridicat de acest tip de participant era că ei gândeau că AB trebuiau să fie policalificați și ei preferau un loc de muncă care putea oferi o mai mare varietate de sarcini. Unii dintre ei aveau experiență în a lucra în filialele bibliotecii/bibliotecilor și au indicat că deoarece personalul unei filiale era de obicei mai mic (mai redus numeric) decât cel al bibliotecii principale, fiecare membru al personalului trebuia să se ocupe de o gamă mai largă de atribuții. Aceasta era de fapt benefic pentru învățarea personalului, nu doar în termeni de varietate a abilităților învățate ci și a interesului și satisfacției legate de lucru.

Modele efective de învățare

Atunci când AB sunt întrebați ce cred despre activitățile lor de învățare din locul lor curent de muncă, răspunsurile lor erau relativ similare. Ei erau în general satisfăcuți de frecvența programelor de dezvoltare a personalului organizate fie de profesioniștii interni (ai bibliotecii) fie de Oficiul Central de personal al Universității. Aceste activități includeau de obicei cursuri de instrucție și workshops (ateliere/grupuri de lucru). Oricum, cei mai mulți dintre ei au recunoscut că, dacă nu ar fi nici o diferență între a învăța și a nu învăța, ar fi dificil să se aștepte ca personalul să lucreze persistent. Prin urmare, ei aveau nevoie să le fie oferite condiții de învățare favorabile unde ei să fie încurajați să învețe și că ei știau că vor fi unele consecințe dacă ei nu au învățat.

De asemenea a fost revelat din interviews/interviuri că pentru AB aplicabilitatea conținutului era un criteriu important atunci când o activitate de învățare era evaluată. Deși existau ateliere pentru învățare și alte programe de antrenament bazate mai mult pe activitate practică, nu toate conținuturile cursurilor erau relevante pentru nevoile particulare de învățare ale personalului. O barieră care merita o atenție particulară era lipsa de aplicare (aplicabilitate practică) și evaluare a ceea ce fusese învățat. Astfel, nu era adecvat pentru instituție doar să ofere oportunități de învățare. Personalul avea de asemenea nevoie să i se dea șanse ca să aplice ceea ce ei învățaseră din cursurile de dezvoltare.

Pentru același motiv, atât „veteranii" cât și „nou veniții" din Serviciile Tehnice nu au primit bine aranjamentul de divi-

Sala de lectură a bibliotecii Universității din Graz, Austria

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

iune a muncii făcut de Bibliotecă şi nici faptul de a participa ı ghişeele serviciului. Ei nu au recunoscut aceasta ca o oporınitate de a învăța deoarece cunoaşterea şi competențele lor u erau aplicabile pentru îndatoririle lor de serviciu. După cum ste afirmat în Teoria Învățării Adulte, adulții ar învăța numai ând ei au considerat cunoaşterea sau abilitățile utile pentru esponsabilitățile lor. Conducerea (management al) bibliotecii redea că exigența de abilități multiple pentru sarcini multiple multi-tasking and multi-skills) în divizarea listei de ghişeu counter roster: listă de tejghea sau de calculator ad litteram) r putea stimula sau spori motivația de a învăța a personalului AB. Cu toate acestea, AB în mod evident nu au fost de acord. -a demonstrat astfel că acolo era întotdeauna o discrepanță ıtre scopurile organizațiilor şi scopurile personalului care era problemă care cerea o atenție specială.

Această cercetare a demonstrat că chiar dacă atitudinile de ıvățare sunt oarecum diferite, există orişicum un consens că ıvățarea contextuală care are loc într-o situație reală este cea ıai eficientă cale de învățare. Faptul de a introduce şi fixa ıvățătura într-un context autentic de practici profesionale este eci esențial. S-a înțeles de asemenea că participanții au primit ine mai multe şanse de participare ale personalului în proiec- de învățare de grup. Este un fapt acceptat în comun printre AB că interacțiunea socială de grup şi ucenicia sunt utile şi jutătoare în facilitarea învățării personalului.

lecesități de învățare şi experiență (background) 'e lucru

Unii dintre „veterani" nu au văzut o mare nevoie ca să ıvețe. Faptul că lor nu li se cerea de către instituție ca să învei-a făcut pe veterani să creadă că experiențele lor erau adecate responsabilităților lor. De fapt, ei ar putea să execute încă ıdatoririle lor zilnice şi astfel ei ar învăța numai când cunoaşrea şi abilitățile necesare erau cerute pentru anumite sarcini au proiecte atribuite lor.

Din răspunsurile de la interviuri, s-a sugerat că mai mulți „nou veniți" aveau o mai mare varietate şi niveluri mai înalte de necesități de învățare decât „veteranii". Primii nu au învățat doar cunoaştere legată de bibliotecă şi abilități pentru a îşi executa responsabilitățile, ci ei au vrut de asemenea să-şi însuşească competențe mai generale şi mai largi pentru utilizarea lor viitoare. Aceasta era pentru că cei mai mulți „nou veniți" nu erau de obicei siguri fie că ei vor sta (vor putea rămâne să lucreze) în bibliotecă fie că vor lucra în alte domenii în viitor.

Identitate

Cultură organizațională şi identitate.

Din datele culese, s-a arătat că cei mai mulți dintre AB aveau sentimentul că importanța lor nu era recunoscută şi că ei meritau un statut mai înalt decât cel pe care îl primeau. Ei prin umare aveau nevoie de un grad mai înalt de recunoaştere a importanței lor. Ei vroiau de asemenea să li se dea mai multă autoritate în îndatoririle lor de la nivel operațional. Oricum, biblioteca este o organizație chineză tradițională. Chinezii sunt mai conservativi şi mai rezervați. Ei nu vor indica explicit necesitățile lor de învățare ori nu vor începe să ceară resurse de învățare şi sprijin. Ei sunt de asemenea mai reticenți sau conştienți de apartenența lor de grup şi nu suficient de încrezători sau îndrăzneți pentru a-şi exprima necesitățile şi cum se simt ei. Ei nu sunt de asemenea pregătiți ca să vorbească despre nevoile lor şi ezită ca să exprime ceea ce ei gândesc cu adevărat. Ei vor ține doar sentimentele şi nemulțumirile lor, dacă sunt vreunele, pentru ei înşişi. În afară de relativ puțini indivizi vocali, cei mulți nu se plâng vreodată.

Participare legitimă periferică

Un alt înțeles al identității, conform definiției lui Lave şi Wenger (1991), este statutul de a fi un „nou venit" care este la periferia unei comunități date. Participarea periferică legitimă implică „procesul prin care „nou veniții" devin parte a „unei comunități de practică" (p. 29). Totuşi nu toți AB sunt intere-

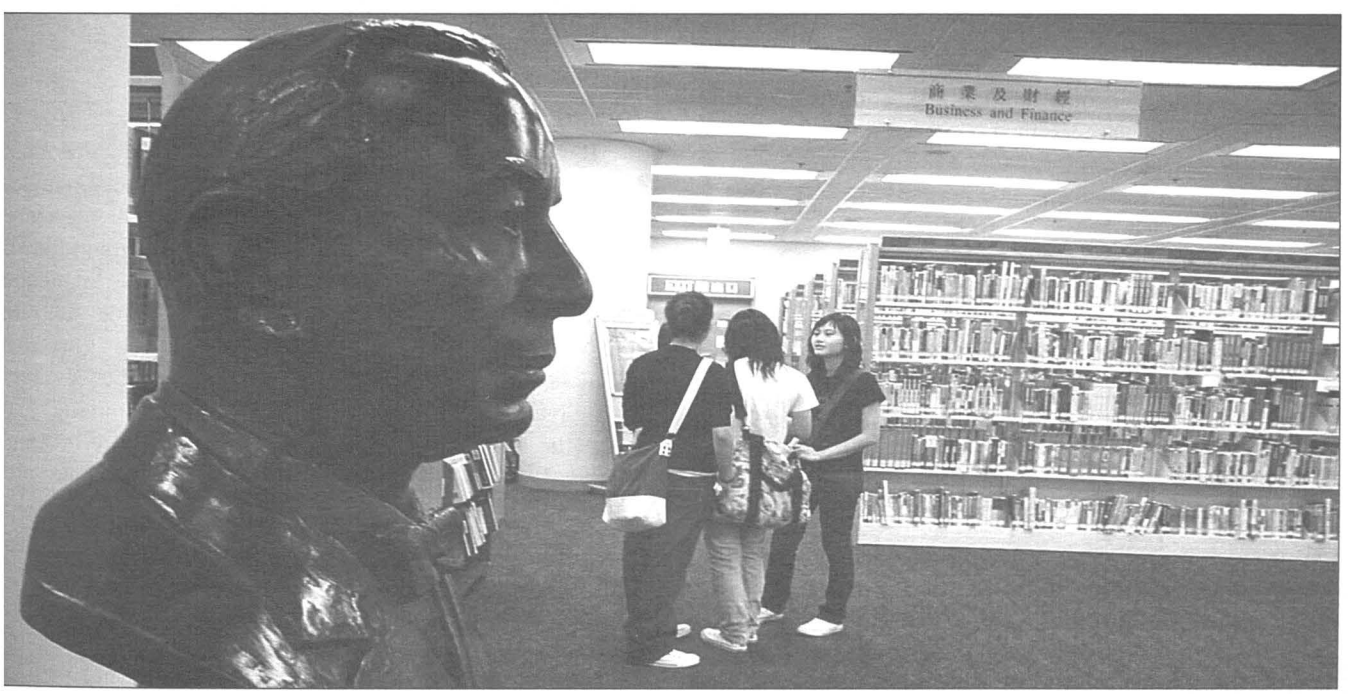

Bustul lui Sir Robert Kotewall, care se află la etajul 9 al Bibliotecii Centrale

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

saţi în a deveni un participant deplin. Pentru învăţăceii instrumentalizanţi, ei credeau că nu au nici un viitor în carieră şi că nu ar exista acolo nici un fel de dezvoltare ulterioară a şanselor, fie că ei învăţau sau nu. Identitatea lor în sensul imaginii de sine şi a prospecţiunilor de poziţie era joasă şi descurajatoare. Oricum, ei de fapt posedau experienţe valoroase de vreme ce ei trecuseră prin procesul de a deveni din „nou veniţi" şi până la poziţia lor actuală astfel încât ei aveau potenţialul de a fi antrenaţi ca maeştri pentru a ajuta la dezvoltarea „nou veniţilor".

Dacă „nou veniţii" vor ca să devină o parte a comunităţii depinde în mare măsură de cum văd ei biblioteca drept cariera lor pe termen lung. S-a demonstrat faptul că „învăţăceii flexibili" erau conştiincioşi. Ei nu aveau însă vreo dorinţă ca să participe total în comunitatea bibliotecii din cauza unei lipse de interes. „Învăţăceii proactivi" vroiau ca să se echipeze (pe ei înşişi cu cunoaşterea şi aptitudinile necesare). În orice caz, dacă nu era nici o dezvoltare în perspectivă şi care să ofere o provocare, ei puteau prefera ca să înveţe ceva din afara domeniului bibliotecii şi biblioteca putea să nu fie capabilă să-i păstreze.

Motivaţia de a învăţa

Orice sistem de învăţare care poate fi făcut sustenabil trebuie să fie în mod direct relaţionat cu motivaţia. Numai un personal motivat poate învăţa continuu. După cum afirmă Joy-Mathews, Megginson şi Surtees (2004) că „fără dorinţă sau motivaţie de a învăţa, eşecul este predictibil". Motivaţia participanţilor pare să fie afectată cel mai mult de percepţia a ceea ce ar putea fi obţinut prin învăţare şi de asemenea viitorul carierei lor-un „viitor" pe care personalul l-ar căuta. Lucrul de care AB au nevoie este clar şi simplu. Nici un angajat nu va fi interesat sau motivat să înveţe dacă ei cred că au ajuns într-o fundătură. Simţul importanţei este de asemenea un factor important afectând motivaţia lor de a învăţa. „Veteranii" nu sunt motivaţi ca să înveţe deoarece ei gândesc că importanţa lor nu a fost recunoscută şi experienţele lor nu au fost bine utilizate (valorificate). Pe de altă parte, datorită insatisfacţiei legate de remuneraţie şi perspectivelor sumbre de avansare în serviciu, motivaţia „nou veniţilor" de a deveni membrii deplini prin „participare legitimă periferică" a fost de asemenea negativ afectat.

Conducătorii bibliotecii pot avea nevoie ca să abordeze mai întâi chestiunea sensului importanţei şi să dea personalului speranţa unui viitor mai bun înainte ca motivaţia de învăţare a personalului să poată fi sporită. Participanţii în general credeau că „nou veniţii" erau mai doritori să fie instruiţi şi totuşi majoritatea dintre AB lucrând în bibliotecă erau „veterani" care nu vedeau nevoia de a învăţa.

Angajarea de personal a bibliotecii fusese foarte stabilă în ultimii zece ani (ultimul deceniu). Mulţi dintre AB lucraseră pentru mai mult de zece ani şi mulţi dintre ei făcuseră aceeaşi muncă de când începuseră. Aceşti membri ai personalului, care deja îşi asiguraseră o poziţie permanentă, nu erau entuziasmaţi în privinţa schimbărilor sau oportunităţilor de învăţare. Aşa cum era o foarte slabă şansă de avansare ulterioară şi nu exista vreo recompensă tangibilă pentru dezvoltare, motivaţia de a continua să înveţe era scăzută. Cu alte cuvinte, dacă acolo exista o şansă sau ceva la care ei s-ar putea raporta, „veteranii" ar fi mai motivaţi ca să înveţe.

Cât despre „nou veniţi", ceea ce ei preţuiau cel mai mult era să fie trataţi corect, adică contribuţia lor să fie recunoscută şi să existe acolo şanse de dezvoltare. În ochii „nou veniţilor", aşa cum a fost înregistrat în această cercetare, „veteranii" nu erau interesaţi în învăţare şi astfel deveneau incapabili să se descurce în noul mediu. Deşi unii „nou veniţi" credeau că „veteranii" ar trebui să înveţe mai mult, ei au înţeles că era dificil să înveţe la vârsta şi situaţia lor de siguranţă a postului (job security). Este interesant de ştiut că în timp ce cei mai mulţi participanţi s-au gândit că „veteranii" nu erau motivaţi ca să înveţe, doi dintre „veterani" păreau să creadă că „nou veniţii" nu erau la fel de motivaţi ca să înveţe precum ei înşişi.

Pe scurt, „învăţăceii instrumentalizanţi" nu erau interesaţi să înveţe deoarece ei credeau că nu au nici un viitor. „Învăţăceii flexibili" nu erau interesaţi să înveţe aptitudini de bibliotecă deoarece ei nu găseau slujba suficient de interesantă. „Învăţăceii proactivi" erau dornici să înveţe dar poate nu în mod necesar să înveţe cunoaştere legată de bibliotecă şi abilităţi dacă ei nu ştiau că era ceva mai provocator şi inspirator pentru ei. Părea că cele trei grupe de învăţăcei aveau un motivant (factor motivator) comun, adică, ceva pe care ei puteau să-l caute în viitor.

Bariere la învăţare

Participanţii furnizaseră o listă de bariere care i-ar fi împiedicat să înveţe. Se părea că perspectivele asupra barierelor erau relativ individuale şi variate. Unele dintre obstacolele revelate de participanţi corespundeau factorilor de descurajare investigaţi de Shen, Lee şi Chan (2002) precum „lipsă de timp", „nevoia de a se îngriji de familie", şi „desigur este inutil". Obstacolele au fost categorizate în patru tipuri: interne, situaţionale, sistemice (de sistem) şi culturale.

Bariere interne. Obstacolele interne erau cele legate de punctele de vedere şi perspectivele personale ale individului. Ele includ: „nu văd pentru ce", „vârsta", „legături de familie/copii", „nici un interes", „nici o ambiţie", „nu vreau să rămân în această carieră", „incapabil", „nefericit din cauza mediului ambiant de lucru", „identitate şi statut joase", „prioritate personală" şi „nici o atracţie pentru job".

Bariere situaţionale (contextuale)

Barierele situaţionale erau acelea legate de practica lucrului şi de aranjament. Ceea ce participanţii sugeraseră includea: „timp (de alocat) nepermis la lucru", „sarcini plicticoase cu nici o varietate de job", „volum de muncă prea greu (mare)", „îndatorire contrară/schimb de noapte", „motive financiare-taxe de cursant", „nepotrivire între serviciul efectuat şi aptitudinile învăţate", „nici o şansă de a practica ceea ce a fost învăţat", „cursuri nespecific legate de job", „nici o practică pentru sarcini reale", „locul de instruire (spaţiul pentru training) prea îndepărtat şi neconvenabil", „munca repetitivă face învăţatul (procesul didactic) plicticos", „cunoaştere/competenţe prea dificil de învăţat" şi „nici un spor conferit (referindu-se specific la certificatul de absolvire a cursului care oferea un spor salarial către absolvenţi cu ani în urmă dar recompensa fusese anulată mai târziu)".

Bariere de sistem

Barierele sistemului legate de structura organizaţiei. „Şansele de promovare" este una dintre bariere. Cinci partici-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

panți credeau că „nici o perspectivă a serviciului" și „nici o siguranță a postului" erau bariere în fața învățării lor. Un NST a sugerat că dacă învățarea nu făcea nici o diferență în privința perspectivelor postului, nimeni nu ar fi motivat ca să învețe. Era oarecum surprinzător să vezi mai mulți „veterani" decât „nou veniți" gândeau faptul că incertitudinea termenului de angajare din contractul de muncă ar descuraja instruirea personalului și totuși numai un singur membru angajat cu contract a menționat acest lucru.

Barierele culturii de lucru

Barierele culturale se referă la norma și cultura bibliotecii. „Lipsă de sprijin instituțional", „nerecunoaștere (a meritelor, valorii, etc.) din partea egalilor/semenilor", „presiunea egalilor/colegilor" și „atitudinea descurajatoare ale supraveghetorilor"erau patru bariere culturale enumerate de către participanți.

Factori facilitanți (adjuvanți) ai învățării

Cei mai mulți participanți s-au gândit la un sprijin tangibil de la angajator, precum „stimulente", „timp de sponsorizare", „taxe de curs sponsorizate", „ore stabile de lucru", „oferită de locație (de studiu)" și „sporuri salariale adiționale" care l-ar ajuta să învețe.

Există de asemenea alte feluri de ajutor pe care participanții le-ar saluta cu bucurie. Acestea includeau „mai multă varietate a cursurilor", „practici ale unui mediu ambiant tolerant", „transfer intern", „oportunitatea de a aplica ceea ce a fost învățat", „canal de comunicare pentru personal de a aduce sugestii", „sprijin instituțional și de supraveghetor", „demonstrarea faptului că personalul este prețuit", „recunoaștere", „laudă", „mai multe opțiuni în privința sarcinilor de serviciu", „mai multă oportunitate de instruire (training)" și „management corect (onest)".

Un participant a arătat că „varietatea muncii (job variety)" ar putea fi un foarte bun adjuvant (factor facilitant pentru instruire). Bazat pe experiența participantului de a lucra la o filială a bibliotecii, el s-a gândit că stilul de lucru cu sarcini multiple (multi-tasking) oferind o varietate de îndatoriri nu doar a ușurat ca personalul să asimileze mai multă cunoaștere și abilități ci de asemenea face ca serviciul de AB să fie mai interesant. Toți participanții au fost de acord că învățarea este mai eficace și eficientă atunci când a avut loc într-o situație reală de lucru și s-au gândit că este fără valoare ca să înveți orice fel de cunoaștere și aptitudini care nu urmau să fie aplicate. Un participant chiar a considerat că biblioteca ar trebui să își forțeze personalul ca să învețe în vreme ce altul a cugetat că organizația ar trebui să joace un rol mai activ în încurajarea instruirii personalului (în motivarea personalului ca să învețe). *(va urma)*

Traducere de dr. Tudor Ionescu

Note

1. Minima cerință pentru a ocupa postul de AB este de a avea un atestat al Certificatului de Examinare a Educației din Hong Kong (HKCEE).

2. Există acolo 27 bibliotecari instruiți profesional, 113 AB, 5 asistenți funcționari și 34 asistenți de birou. Ceilalți sunt informaticieni, tehnicieni și personal pentru proiecte. Asistenții funcționari și unii dintre asistenții de birou îndeplinesc de fapt funcții similare cu AB.

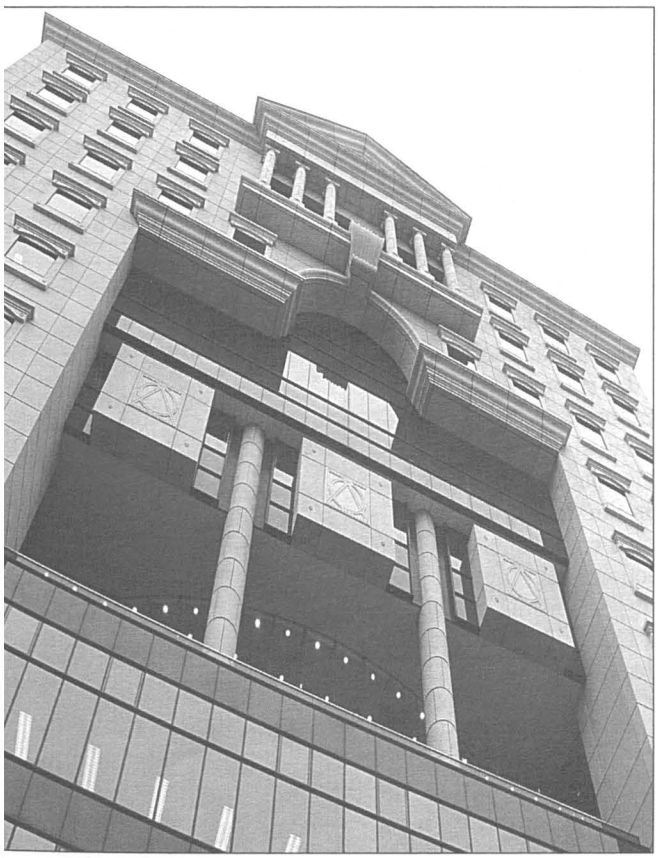

Biblioteca Centrală din Hong Kong

Despre autor:

***Teresa To** a primit diploma de științe aplicate (Bachelor of Applied Sciences) în informație din partea Universității de Tehnologie, Sydney, **Master de Biblioteconomie**/Bibliologie [Librarianship] din partea **Universității din New South Wales** (Noul Wales de Sud), și de Doctor în Educație din partea Universității din Bristol. Cariera ei în biblioteci include poziții la Biblioteca Whitlam, Sydney, Australia și alte biblioteci speciale atât în Australia cât și în Hong Kong. Ea s-a alăturat Universității Chineze din Hong Kong (Chinese University of Hong Kong/CUHK) în 1994 pentru a organiza Biblioteca de Arhitectură, care este prima și singura Bibliotecă Academică din Hong Kong. Ea a devenit apoi bibliotecar de departament (Branch Librarian) a Bibliotecii New Asia College (Colegiul Noua Asie) a CUHK în 2001. Teresa s-a alăturat Universității Orașului Hong Kong în 2006 ca asistent bibliotecar superior (Senior Library Assistant) a **Bibliotecii Run Run Shaw**. Responsabilitatea ei actuală este de a administra Unitatea de Servicii de Acces și Unitatea de Relații Publice. Teresa supraveghează de asemenea proiectul de reorganizare spațială a bibliotecii. Date de contact: Unitatea de Servicii de Acces și de Sprijin Relații Publice [Access Services and Public Relations Support Unit], Rm. G3720, Biblioteca Run Run Shaw [Run Run Shaw Library], Universitatea Orașului Hong Kong [City University of Hong Kong], Bulevardul Tat Chee [Tat Chee Avenue], Kowloon Tong, Hong Kong. Tel: +85234426206. Fax: +85234420260. Email: teresato@cityu.edu.hk*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Secvenţe culturale:

Gaudeamus 2011, o ediţie aniversară

Sub deviza *De 18 ani citim serios*, ediţia 2011 a *Târgului Internaţional Gaudeamus – Carte de învăţătură*, şi-a deschis porţile joi, 24 noiembrie, la Pavilionul Romexpo. Pe o suprafaţa de peste 14.000 mp au expus cele mai reprezentative edituri şi instituţii de profil, în total peste 400 de participanţi, între care şi *Biblioteca Metropolitană*. Cu totul, au avut loc, potrivit organizatorilor, peste 650 de lansări de carte, dar şi dezbateri, colocvii, mese rotunde, întalniri cu scriitorii, un fenomen ce ţine de „natura miracolului" cum sublinia dl.Vlad Epstein, directorul executiv al Târgului. Fără să beneficieze, ca în alţi ani, de vizite ale oficialităţilor, Târgul a atras aproape 80.000 de cititori plătitori, o cifră semnificativă în vremuri de criză.

Ediţia 2011 a avut ca invitată de onoare Italia, tară reprezentată la Bucureşti de dl.Luciano de Crescenzo, scriitor, actor şi regizor, autor al volumului *Aşa grăit-a Bellavista*, o culegere de fapte şi anecdote despre Napoli. Imaginea Târgului Gaudeamus ilustrează un fenomen invocat şi de publicaţia americană *The Global Post* şi anume ca noul val ce a cuprins cultura românească, cu reverberaţii în literatură, cinematografie şi muzică, reprezintă o reacţie la industrializarea excesivă ce a secătuit resursele culturilor tradiţionale occidentale.

Între noutăţile ediţiei cu numarul 18 semnalăm cd-ul lui Grigore Leşe *De dragoste, de moarte, de război şi de unul singur*, apărut la Humanitas Multimedia ca şi noile apariţii semnate de Herta Muller, Neagu Djuvara (*Răspuns criticilor mei şi neprietenilor lui Negru Vodă*) sau C.T. Popescu (*Filmul surd în România mută*). La standul Institutului Francez, cu titlul simbolic *Café Littéraire*, ambasadorul Franţei la Bucureşti E.S. dl. Henri Paul, a prezentat proiectul *La Joie de vivre* în cadrul căruia Mircea Cartărescu a lansat romanul grafic inspirat de cartea sa *Travesti*, în versiunea lui Edmond Baudoin.

Pe parcursul Târgului, *Biblioteca Metropolitană* a organizat un *maraton* zilnic de lansări de carte, cuprinzând 14 titluri, aparţinând unor autori clasici şi contemporani. Inaugurată cu cărţile d-nei Hilda Hencz (*Bucureştiul maghiar* şi *Publicaţii periodice maghiare în Bucureşti*), seria lansărilor a continuat cu volumele *Pietrele dacilor socotesc* (autor, David Reu), *Ion Pelivan - părinte al mişcării naţionale din Basarabia* (autori Ion Constantin, Ion Negrei şi Gheorghe Negru) apoi *Punţi de suflet* de Raia Rogac, cele două volume antologice *Spaţiile dintre alb şi negru (1)* şi *Diformitatea liniilor de portret*, ambele de Dumitru Popescu şi monografiile *Temistocle Popa* (autor, Octavian Ursulescu) şi *Viaţa de haz şi de necaz* a lui *Constantin Tănase*, o premieră editorială purtând semnătura regretatului jurnalist Nicolae Carandino şi prefaţată de Vartan Arachelian.

Gaudeamus 18 - intrarea oficială

La acestea se adaugă lucrările de referinţă *Sesiunea Ştiinţifică internaţională Cartea. Europa. România*, ediţia 2010, 4 volume, apărute sub îngrijirea directorului BMB, dr. Florin Rotaru şi prima traducere în limba română, din originalul latin, a operelor fundamentale ale lui Nicolaus Olahus, datorate profesoarei din Tg. Mureş, d-na Antal Gyongyver.

Publicul larg, prezent în număr mare la manifestările BMB, a apreciat modelul cultural promovat dar şi strategia de marketing utilizate. Începând cu acest număr, vom prezenta opinii avizate despre cărţile apărute la Editura Biblioteca Bucureştilor şi prezentate la Târgul Gaudeamus, ediţia 2011. *(CRONICAR)*

Timpul şi Omul – Ploieşti, 2011

Tradiţionala manifestare ştiinţifică „Timpul şi Omul", organizată la Ploieşti de Muzeul Ceasului „Nicolae Simache" (şef de secţie, muzeograf Elisabeta Savu), cu spijinul Consiliului Judeţean Prahova şi al Muzeului Judeţean de Istorie şi Arheologie, a reunit în zilele de 3-4 noiembrie a.c., peste 60 de muzeografi, istorici şi restauratori, din întreaga ţară, iubitori şi specialişti în arta orologiei, dar şi oameni de cultură, interesaţi de fenomenul timpului şi multiplele sale valenţe socio-culturale.

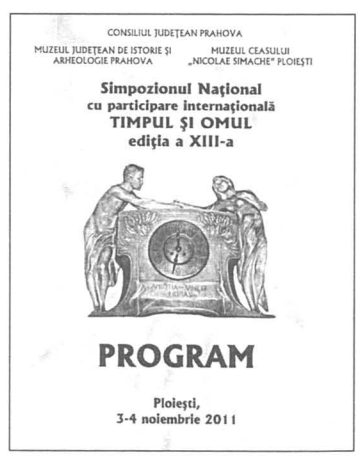
CONSILIUL JUDEŢEAN PRAHOVA
MUZEUL JUDEŢEAN DE ISTORIE ŞI ARHEOLOGIE PRAHOVA
MUZEUL CEASULUI „NICOLAE SIMACHE" PLOIEŞTI
Simpozionul Naţional cu participare internaţională TIMPUL ŞI OMUL ediţia a XIII-a
PROGRAM
Ploieşti, 3-4 noiembrie 2011

În preambulul manifestării, a XIII-a în scurgerea vremii, istoricul şi cercetătorul bucureştean dr. Georgeta Filitti a susţinut o conferinţă pe tema „Timpul în concepte filosofice, ştiinţifice şi religioase", în fapt o reiterare a motivului timpului văzut din dublă perspectivă – istorică şi socială. În continuare, s-au derulat cele două secţiuni, una cu tematică predominant culturală, cealaltă strict tehnică, deschise muzeografilor, colecţionarilor şi tuturor celor interesaţi de arta si practica orologiei. Ca de obicei, nu au lipsit specialiştii, lucrători în domeniul muzeistic din toate generaţiile, de la doamnele Sorana Georgescu- Gorjan, Zoe Apostolache-Stoicescu şi Eugenia Antonescu, la mai tinerii lor colegi, Dumitra Bulei (Complexul Muzeal *Curtea Domneasca*, Târgovişte) , Viorica Zgutta (Muzeul G. Enescu, Tescani) sau colectivul Muzeului Ceasului (Elisabeta Savu,Tatiana Ristea, Carmen Banu si Carmen Lucia Marinescu).

Dincolo de a constitui o simplă reuniune profesională, chiar cu participare internaţională, sesiunea de la Ploieşti este o dovadă a perseverenţei specialiştilor locali de a impune, la nivel naţional, o şcoală de muzeologie aplicată, dar, mai ales, un *model cultural*. Muzeul Ceasului, creaţie a unui muzeograf de largă inspiraţie, Nicolae Simache, se înscrie în categoria selectă a instituţiilor culturale cu vocaţie europeană. Cu eforturi financiare minime, muzeul ploieştean face parte din categoria muzeelor de vizitat, nu doar de publicul românesc dar şi de cel străin. *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

IOAN PELIVAN – părinte al mişcării naţionale

Radu Ştefan VERGATTI,
istoric

Înmănuncherea inspirată a celor trei autori pentru a scrie o carte despre Ioan Pelivan a fost mai mult decât fericită. Sigur, cercetătorului Ion Constantin, de la Biblioteca Metropolitană, îi revine meritul de a impulsiona munca în vederea scoaterii la lumină a calităţilor unui mare român din Basarabia, luptător pentru unirea pământului său natal cu România. Cartea de faţă*, înscrisă într-o serie dedicată personalităţilor române din Basarabia, puţin cunoscute publicului român de azi, este împărţită în douăzeci de capitole şi reprezintă o amplă monografie care urmăreşte formarea şi evoluţia lui Ioan Pelivan. Totodată, sunt scoase în evidenţă momentele cruciale în formarea şi lupta lui pentru salvarea românismului şi a românilor de sub opresiunea ţaristă. El a fost cel care a iniţiat în 1899 formarea asociaţiei „Pământenia basarabeană" în cadrul universităţii din oraşul Dorpat (astăzi Tartu, Estonia - vezi foto), prima organizaţie cu caracter naţional şi politic, studenţească şi revoluţionară, din Rusia. Imediat a trecut la stabilirea de legături cu Regatul României. De exemplu, în anul 1906 a făcut o vizită la Universitatea de vară de la Văleni, înfiinţată şi condusă de profesorul Nicolae Iorga. Vizita a fost descrisă cu multă căldură de Apostol D. Culea, bunicul meu matern, care mi-a istorisit mai multe întâmplări legate de prietenia lui cu Ioan Pelivan. În Basarabia calităţile intelectuale ale acestuia au determinat autorităţile ţariste să-l numească judecător. Dar în anul 1912 a fost destituit deoarece devenise membru al primei organizaţii naţionale româneşti de la Chişinău, care între altele a pus în operă comemorarea unui secol de la răpirea Basarbiei de către Imperiul ţarist. În timpul primului război mondial Ioan Pelivan a fost unul dintre animatorii de seamă ai luptei pentru unirea cu România. Aici aş face o remarcă referitoare la titlul prezentului volum – poate că nu ar trebui scris „părinte al mişcării naţionale din Basarabia", ci „unul dintre părinţi". Cred că această ultimă formulare ar fi mai lămuritoare pentru rolul jucat de Ioan Pelivan. El va trăi cu durere drama prin care a trecut Basarabia în anul 1940. Ioan Pelivan a fost conştient că, de atunci înainte, Basarabia se va găsi din nou înglobată în Uniunea Sovietică. Cu toate acestea, nu a făcut parte dintre românii din Basarabia care s-au expatriat ajungând în occident. A continuat să lupte pentru apărarea confraţilor săi români. Comuniştii nu au iertat poziţia adoptată de el. L-au închis în groaznica temniţă de la Sighet, unde-şi va găsi sfârşitul în condiţii neelucidate. Din fericire, resturile sale pământeşti au putut să fie recuperate şi înhumate în colţul martirilor basarabeni din cimitirul Mănăstirii Cernica. Sunt elemente din viaţa unui om, reprezentând destinul Basarabiei însăşi, evocate pe bază de documente bine alese de cei trei autori. În finalul cărţii există o bibliografie şi bogate anexe. Meritul anexelor constă în reproducerea de documente în *facsimil*, re-creatoare ale anilor şi evenimentelor trăite şi generate inclusiv prin eforturile lui Ioan Pelivan. Toate acestea fac lucrarea extrem de meritorie şi foarte utilă, atât specialiştilor, cât şi oamenilor de cultură.

Universitatea din Tartu, cea mai prestigioasă din Estonia - 2011

* Ion **Constantin**, Ion **Negrei**, Gheorghe **Negru**, *Ioan Pelivan, părinte al mişcării naţionale din Basarabia*, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2011, 402 p., inclusiv anexe

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Tablouri cu ceas din patrimoniul Muzeului Ceasului „NICOLAE SIMACHE", Ploieşti

Carmen Lucia MARINESCU,
muzeograf

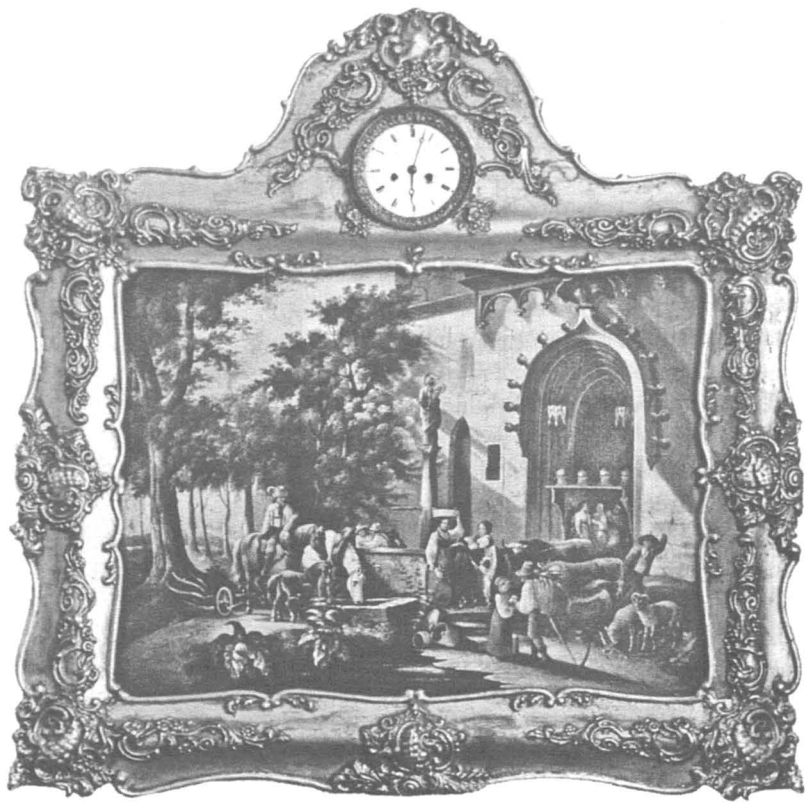

Timpul este una dintre dimensiunile Universului, diferită de dimensiunea spaţială, care ordonează evenimentele într-o succesiune ireversibilă.

În concepţia lui Kant, timpul este însăşi legea determinismului inexorabil în mersul naturii; este tot ceea ce poate fi mai obiectiv în lume.

Pentru omul cult de astăzi, timpul este, aşa cum îl prevăzuse Platon: marele architect al Universului, puternicul Demiurg.

Timpul aprioric ordonează experienţa, este timpul restrâns la succesiune cauzală mecanică, este timpul măsurătorilor matematice, intră în primul rând în efortul necesar continuării unei activităţi.

Nevăzut şi totuşi perfect conturat timpul joacă un rol fundamental atât în viaţa noastră, cât şi în domeniile ştiinţei, tehnicii şi producţiei. Timpul a început să existe, să curgă, din momentul în care a început să fie **măsurat**.

Dintotdeauna a existat dorinţa oamenilor pentru dezvoltatarea culturală, recunoaşterea timpului, vizibilitatea gradulă a scugerii timpului şi împărţirea programului în perioade unitaţi de măsurare a timpului. Oamenii au fost preocupaţi de începutul dezvoltării culturale a lor, cunoaşterea timpului, perioada pentru vizualizarea şi clasificare rutinei de zi cu zi. Cu cât s-a dezvoltat omenirea, cu atât mai mult s-a perfecţionat împărţirea timpului.Omul modern trăieşte în timp şi cu timp[1].

Există numeroase slujbe, care au supravieţuit o perioadă îndelungată. Cerul a aruncat pe pământ numeroşi meteoriţi care au fost prelucraţi de oameni după mai multe secole. Din acest moment cu ajutorul focului şi al amboului, metalul a fost înfrânt. Cu ajutorul fierarilor, ştiinţa s-a dezvoltat, rămânând multe dovezi urmaşilor.

Inventarea ceasului a reprezentat una dintre acele mari creaţii umane care, deşi rămase anonime (inventarea ceasului îi aparţine probabil unui meşteşugar genial, italian sau francez, de la finele anilor 1200 d.Hr.), au schimbat cursul istoriei şi al vieţii sociale.

Ceasul a fost privit sub dublu aspect, acela de instrument de măsurare a timpului, dar şi de piesă de ornament, decorativă.

Ceasurile sunt prototipurile tuturor instrumentelor de precizie. Progresul tehnologic s-a realizat datorită meşteşugarilor obişnuiţi care care erau conduşi în principal de tradiţie.

Începând din Antichitatea timpurie oamenii au creat diferite dispozitive pentru măsurarea timpului. Prima soluţie au fost cadranele solare, care au fost întrebuinţate până în secolele XVI-XVII, mult timp după apariţia ceasurilor mecanice.

Măsurarea timpului a devenit şi ea un mijloc de afirmare a puterii, multă vreme fiind rezervată doar unei elite de oameni de ştiinţă şi artizani aflaţi în contact direct cu deţinătorul puterii absolute.

Epoca noastră cere multă precizie în măsurarea timpului. Paralel cu dezvoltarea tehnicii, cu lărgirea orizontului omului despre lumea înconjurătoare, a sporit şi gradul de exactitate în măsurarea duratelor de timp.

Un document din Franţa din 1580 dovedeşte faptul că ceasurile erau realizate de meşteşugari străini.

În Catalonia majoritatea ceasornicarilor erau evrei.

Germania a avut un număr mare de ceasornicari – fierari iscusiţi, ceasornicarii germani au dobândit de timpuriu o reputaţie bună, fiind adesea invitaţi în ţări precum Franţa şi Italia, dintre aceştia nelipsind meşteşugarii nativi.

Ceasornicari germani lucrau în Milano, Roma şi alte oraşe italiene, în secolul al XV-lea.

Ceasurile erau realizate de ceasornicarii care călătoreau.

În prezent ceasurile sunt instrumente indispensabile pentru omul modern. Primele încercări de împărţire a timpului au fost făcute de chinezi şi babilonieni. În secolul al III-lea î.CHr. Cu ajutorul soarelui şi al unei pietre se putea măsura timpul.

Au existat şi în hieroglife detalii în privinţa întrebuinţării cadranelor solare[2].

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Cesornicarii erau puțini, cu dificulate se puteau stabili într-un loc, deoarece cererile pentru care erau chemați erau satisfăcute. Deoarece ceasornicarii se distingeau cu dificultate de persoanele care lucrau cu metalul, ceasornicarii nu aveau propria breaslă.

În secolul XVI ceasurile de interior nu au mai fost considerate o raritate, din acest motiv au fost produse de meşteşugari şi negustori în întreaga Europă.

Datorită cerințelor mari pentru ceasurile de interior în secolele XVI-XVII, au determinat crearea unui grup stabil de artişti. Primele centre pentru realizarea ceasurilor au fost în Augsburg şi Nürnberg.

La sfârşitul secolului al XVII-lea în mediul rural Pădurea Neagră au fost fabricate ceasuri simple cu roți din lemn, ax şi greutăți, aceste ceasuri au o îndelungată tradiție, un simbol al calității şi preciziei.

Carcasa ceasurilor era din lemn, sculptată.

Ceasurile de perete realizate în această zonă, au constituit un model de ceas foarte popular.Aceste modele s-au dezvoltat în funcție de necesitățile şi posibilitățile tehnice respective.

Materialul întrebuințat în realizarea ceasurilor de perete tradiționale, din Pădurea Neagră, a fost lemnul.

Rafinamentul artistic cunoaşte o ascendență deosebită în Europa în secolele XVIII şi XIX unde se preferau tablouri cu cetăți medievale străjuite de orologii montate în fortărețele cetăților.

În secolul XIX ceasurile de perete erau pictate şi exportate în Franța.

Influențele moderne nu se găsesc în ceasurile de perete din Pădurea Neagră, acest lucru determinând atractivitatea pieselor.

Ceasurile oglindesc atât interesul epocii pentru astfel de obiecte cât şi evoluția artistică şi ştiințifică a lor, spiritul inventiv, gustul, originalitatea şi măiestria artiştilor care le-au conceput şi executat.

Ceasuri de colecție, din patrimoniul Muzeului "N. Simache", din Ploieşti (p. 20-21)

Tablouri cu ceasuri au fost produse în secolele XVIII şi XIX.

În 1870, în sudul Germaniei îşi fac apariția câteva ateliere şi fabrici de ceasornice, precum cele conduse de Gustav Becker, atelierul Junghans sau cel de la Lenzkirch. În mica localitate Lenzkirch a funcționat una dintre primele manufacturi din Munții Pădurea Neagră, fondată în 1849 de către ceasornicarul Eduard Hauser şi de Ignaz Schopperle, fabricant de orgi mecanice.

Pentru înfrumusețarea locuinței, un ceas de perete, foarte popular în Germania, constituie un exemplu al culturii germane, rămânând una dintre piesele cele mai exportate.

Principiile aristice promovate ale secolului al XIX-lea au avut drept consecință în domeniul orologeriei o creştere a preciziei[3].

Alături de reducerea dimensiunii ceasurilor, a determinat şi decorarea cadranelor şi a carcaselor, care a înconjurat complet mecanismul.

O categorie deosebită în colecția Muzeului Ceasului "NICOLAE SIMACHE", o constituie tablourile cu ceas care impresionează atât prin valoarea artistică, tehnică, cât şi prin datarea lor. Aceste piese au intrat în patrimoniul muzeului în perioada 1940-1970.

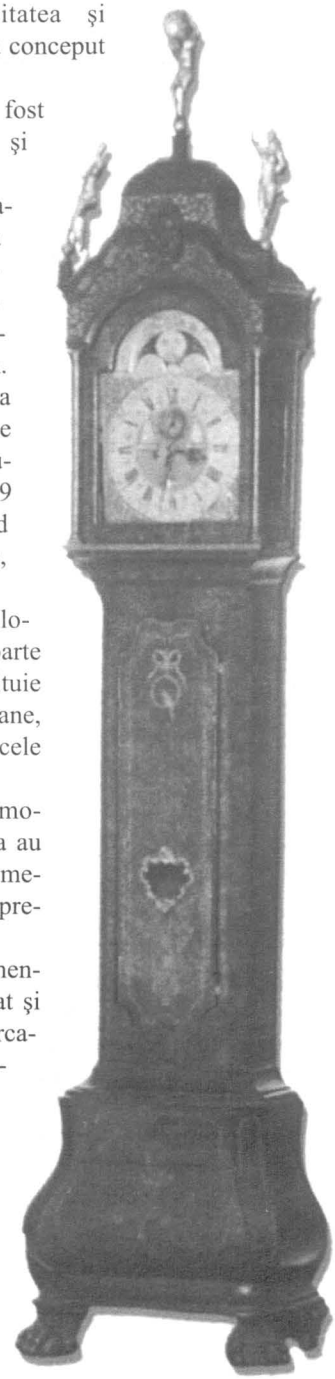

Note

1. Bi Lexikon - *Ceasuri şi măsurarea timpului*

2. Johann Willsberger - *Cele mai frumoase ceasuri din şase secole*

3. *Din arhivele Peleşului*, Colecții ale Castelului Peleş în studii şi comunicări

Bibliografie

1. Bi Lexikon - *Uhren und zeitmessung*

2. Johann Willsberger – *Die schönsten uhren aus sechs jahrhunderten. Zauberhaften gehäuse der zeit*

3. Macrina Oproiu - *Din arhivele Peleşului*, colecții ale Castelului Peleş în studii şi comunicări

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Un „vademecum" nepreţuit al acad. Virgil Cândea: *„Mărturii româneşti peste hotare"*

Octavian ROGOJANU,
Camera Notarilor Publici, Bucureşti

Trăim vremuri învolburate, atât noi, ca profesionişti ai dreptului, cât şi toate celelalte pături sociale. Nevoia de a acumula şi asimila toate noutăţile legislative, contactul zilnic cu clienţii noştri ne fac, adesea, să uităm că viaţa noastră nu are doar o latură profesională, ci şi una culturală.

Astăzi, Belgia este pentru majoritatea dintre noi un sinonim pentru Uniunea Europeană. Prezenţa românească în Belgia încearcă să fie substanţială şi constantă. În acest sens, pe lângă instituţiile europene sau pe lângă autorităţile statului belgian funcţionează, alături de Ambasada României la Bruxelles şi Reprezentanţa ţării noastre pe lângă Uniunea Europeană, numeroase asociaţii, fundaţii cu caracter cultural, politic, economic etc. Dar, acesta este prezentul! Ce a fost însă înainte? Ce cunoştinţe au belgienii despre noi? Am fost oare un punct de interes pentru ei? Existăm noi în memoria lor arhivistică?

Răspunsul l-am găsit într-o recentă (re)apariţie editorială, la *Editura Biblioteca Bucureştilor*, sub auspiciile Institutului de Studii Est-Europene al Academiei Române şi Bibliotecii Metropolitane Bucureşti, intitulată *Mărturii româneşti peste hotare*. Autor este fostul vicepreşedinte al Academiei Române, *profesorul Virgil Cândea*, plecat într-o lume mai bună în anul 2007.

În *Cuvântul înainte* al cărţii academicianul Virgil Cândea spune că *patrimoniul cultural al unui popor este format nu numai din creaţiile păstrate în ţară. În afara bunurilor pe care poporul respectiv le are în proprietate fizică, el deţine un drept imprescriptibil de proprietate morală asupra tuturor celor create pe teritoriul său, dar înstrăinate de-a lungul timpurilor.*

Pentru că suntem notari şi pentru că documentele *produse* de noi constituie mărturii ale vremii, vom relata, în principal, despre documentele scrise aflate în Belgia şi având legătură cu România. Răsfoind cartea, vom rămâne surprinşi să vedem că una din cele mai vechi prezenţe româneşti într-o arhivă belgiană datează din anul 1360 şi se află în Biblioteca Universităţii din Gand. Lucrarea *Vieţile Sfinţilor* a fost scrisă din porunca Anei, fiica lui Nicolae Alexandru, domnul Ţării Româneşti (1352-1364) şi soţia lui Stracimir, ţarul Bulgariei.

Numeroase alte documente ce privesc ţara noastră sau cele trei principate româneşti se află în Arhivele Generale ale Regatului Belgian, ale Ministerului Afacerilor Externe, în Arhiva Palatului Regal (unde putem găsi mai multe serii de fotografii realizate de Carol Popp de Szathmary – primul fotograf de artă şi documentarist şi unul dintre primii zece fotografi din Europa, el fiind autorul primului reportaj fotografic de război din lume, războiul din Crimeea – şi dăruite de principele Carol al României, viitorul rege, surorii sale Maria de Flandra), în Biblioteca Regală *Albert I* şi bibliotecile Universităţilor din Bruxelles, Gand şi Liège. Aceste documente acoperă atât istoria veche a noastră, datând, de exemplu, de la 1421 (relatări ale trecerii călătorului belgian Guillebert de Lannoy prin Moldova şi vizita sa la curtea lui Alexandru cel Bun) sau o broşură din 1620 ce menţionează diversiunea nobilului George Homonnay, pretendent la tronul Principatului Transilvaniei, în Ungaria şi moartea lui Gabriel Bethlen, cât şi istoria recentă şi vizează, tot cu titlu de exemplu, schimburile comerciale între Principatele Române şi Belgia, prin porturile Galaţi şi Brăila (perioada 1838-1874) şi necesitatea de a înfiinţa consulate belgiene în aceste oraşe sau atitudinea Belgiei faţă de înfăptuirea Unirii Principatelor Române, domnia lui Cuza şi Carol I sau luptele pentru unitate şi libertate naţională ale românilor din Transilvania. Mai pot fi găsite documente ce conţin date statistice privind studenţii din România care au frecventat cursurile Universităţilor din Gand şi Liège, în perioada 1918-1926 sau date inedite privind participarea României la expoziţia universală de la Bruxelles din 1935.

După această privire fugară aruncată asupra prezenţelor româneşti în Belgia constatăm că acestea sunt destul de numeroase şi se înşiră pe parcursul multor secole, dovedind numeroase legături între ţările noastre.

Ca o adăugire la aceste prezenţe româneşti pe tărâm belgian, menţionam că o perioadă de timp la Curtea regală de la Bruxelles s-a aflat şi cărturarul transilvan *Nicolaus Olahus*, arhiepiscop şi regent al Ungariei, cu tatăl, Ştefan, originar din Orăştie şi mama, Barbara, descendentă din familia lui Iancu de Hunedoara. Olahus, născut la 1493, la Sibiu şi decedat la Bratislava, la 1568, a întreţinut o vastă corespondenţă cu capetele luminate ale epocii, dintre care menţionăm un singur nume: Erasmus de Rotterdam, care, deşi nu s-a întâlnit decât în scris cu Olahus, i-a purtat un respect deosebit. Şi cum toate acestea au fost strânse într-o altă carte, încheiem prin a-i indica titlul: *Nicolaus Olahus Europeanul*, Editura Libra, anul 2000. Autor (profesoara de limba latină şi a semnatarului acestor rânduri): Maria Capoianu.

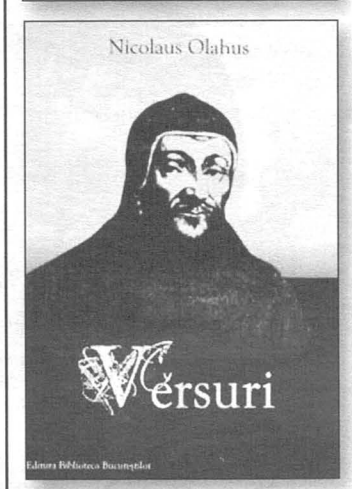

Cărţi noi, apărute la Editura Biblioteca Bucureştilor

Domnul ***Octavian Rogojanu*** *este notar public. Beneficiind de o temeinică educaţie familială şi având acces la* ***Biblioteca şi arhiva*** *părintelui său, bibliofilul* ***Ion C.R.****, îmbină stilul cărturăresc cu o dominantă notă aplicativă.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CRONICA EDIŢIILOR

NICOLAE IORGA – *Oameni care au fost,*
ediţie critică integrală, de Valeriu şi Sanda Râpeanu

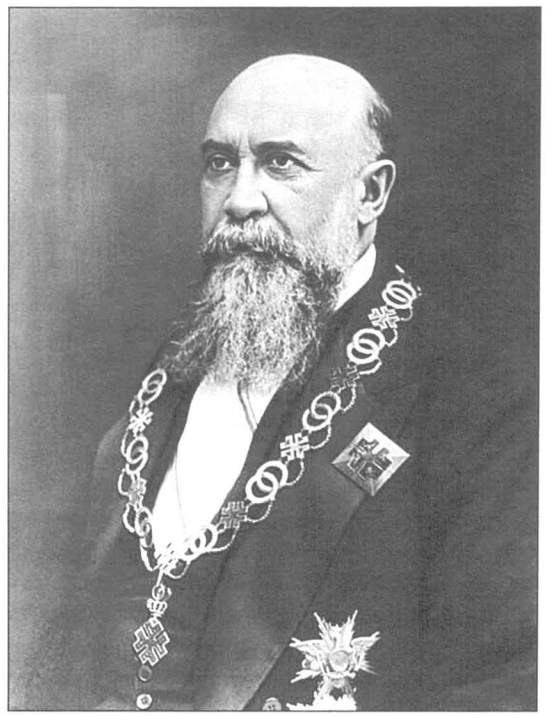

La 100 de ani de la prima ediție a volumului *Oameni care au fost* de N. Iorga (Editura şi Fundația Scrisul Românesc, Vălenii de Munte, 1911), criticul şi editorul Valeriu Râpeanu şi soția sa, Sanda Râpeanu, cu sprijinul generos al d-lui George Constantin Păunescu editează prima ediție critică *integrală* a cărții ce a avut, cu totul, 4 volume, apărute între 1934-1939, la Editura Fundației „Regele Carol al II-lea". Dintr-o amplă *Prezentare*, ce precedă ediția propriu-zisă, aflăm că lucrarea cuprinde 690 de portrete, publicate de N. Iorga în periodicele vremii şi în edițiile menționate, cele mai multe apărute însă în ziarul propriu, „Neamul Românesc". Este din acest punct de vedere cel mai longeviv *serial* publicistic din literatura română, întins pe parcursul a 37 de ani, din 1903 până în 1940, multe portrete nefiind publicate în volum, dar incluse pentru prima oară de Valeriu Râpeanu în *ediția integrală*.

Se poate spune deci, fără nici o urmă de îndoială, că N. Iorga este adevăratul părinte al *portretului literar*, specie artistică ce sintetizează una dintre laturile culturale ale marelui savant şi anume *geniul memorialistic*. De altfel, în *Prefața* la volumul semnalat, din 1911, intitulată *Două cuvinte*, Iorga însuşi îşi justifică demersul, invocând criteriul adevărului şi al umanitarismului: „N-aş tipări rânduri care cuprind atacuri împotriva oamenilor care nu se mai pot apăra [...] fiindcă în ei a răsărit o altă conştiință pe care tocmai mă străduiesc s-o trezesc."

Aşadar, N. Iorga reuşeşte în această lucrare, unică prin amploare şi consecvență în întreaga noastră literatură clasică, portretele unor oameni *dispăruți*, din țară şi din străinătate, dar a căror moştenire spirituală este vie în conştiința publică. Sincer şi deschis în aprecierile sale, N. Iorga depăşeşte cadrul strict al conjuncturii şi politicianismului şi, adresându-se parcă posterității, foloseşte *portretul* ca pe o veritabilă armă pentru redeşteptarea unui anume tip de conştiință civică, necesar în vremurile tulburi în care a trăit şi creat N. Iorga.

Cu precizarea că ediția realizată de Valeriu Râpeanu vine să completeze şi să corecteze unele erori strecurate în volumul *Oameni care au fost,* editat de Ion Roman în 1967 (colecția „Biblioteca pentru toți", 2 volume cu Indice – Nume de persoane şi Temă), dar şi alte ediții anterioare, inclusiv cea apărută în 3 volume, cu un titlu omonim, la Editura Porto Franco din Galați între 1994-1997, aparținând aceluiaşi colectiv de exegeți Sanda şi Valeriu Râpeanu, trebuie să constatăm că, străbătând fie şi parțial galeria de portrete imortalizate de N. Iorga, nu putem să nu observăm calitățile de *moralist* şi de *gânditor* ale autorului. Este exact ceea ce constata şi criticul Valeriu Râpeanu: „*Oameni care au fost* reprezintă [...] o operă monumentală aparținând deopotrivă publicisticii, literaturii şi eticii române." (op. cit., p. 26)

Sub aspect pur literar, panegiricele şi evocările lui N. Iorga reprezintă o înfruntare între efemer şi posteritate, o sinteză, adesea exprimată metaforic, asupra unei opere ce se sustrage de la judecata comună şi părtinitoare. A vorbi despre *talent* în cazul unor creații cu valoare strict *protocolară* înseamnă să-i acordăm scriitorului, dar şi moralistului N. Iorga un credit desăvârşit. Realitatea este că, dincolo de unele concesii firești, N. Iorga transformă portretele în veritabile lecții de viață, în care până şi *eşecul* capătă rostul său. În fața unei lumi fără întoarcere, aceste evocări sunt, în sine, o *reuşită*.

Este greu să evidențiem, dintre sutele de articole cu caracter comemorativ, unul mai special. Fiecare, în sine, reprezintă un moment irepetabil. Personal, aş invoca textul *Cel ce nu se poate odihni: Mihai Viteazul*, tipărit în vreme de război, la 26 august 1916. Plecând de la o realitate valabilă şi astăzi, şi anume că marele voievod Mihai Viteazul nu are nici măcar un mormânt propriu, după datina străbună, N. Iorga susține că adevăratul mausoleu al domnitorului ar trebui să fie la Mănăstirea Dealu, acolo unde a fost descoperită, în 1840, „țeasta sa de fildeş lucie, cu urmele roşii de sânge". Cum nici până astăzi visul lui N. Iorga nu s-a îndeplinit, înseamnă că încă *mortul de la Turda nu se poate odihni*, adeverind vorba străveche că „în lume, deasupra şi dedesubt sunt lucruri pe care nu le cunoaştem".

Concluzionând, N. Iorga, la fel ca mulți alți corifei ai neamului, aşteaptă încă dreapta cinstire a urmaşilor. La fel ca şi Mihai Viteazul, el *nu se poate încă odihni* câtă vreme opera sa rămâne străină neamului. În acest sens, ediția integrală a cărții *Oameni care au fost*, datorată omului de cultură Valeriu Râpeanu, este o pildă de recunoştință. Iar *istoricul neamului* merită mai mult decât un portret. Merită un monument, fie şi editorial. *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Părintele DUMITRU STĂNILOAE – o biobibliografie multilingvă

Profesorul Gheorghe F. Anghelescu, autorul monografiei *Părintele Dumitru Stăniloae – un demn urmaș al patristicii clasice*, subintitulată *O biobibliografie*, a absolvit facultățile de Istorie și de Teologie din București, funcționând, din 1992, în învățământul universitar, în prezent (din 2007) având calitatea de coordonator al Școlii Doctorale, specialitatea Teologie, la Universitatea „Ovidius" din Constanța. Este doctor în filosofie al Universității București (din 1996) și a urmat stagii de pregătire la Universitatea Sorbona IV și la Institutul Catolic din Paris. Între 1997-1999 îndeplinește funcția de ministru secretar de stat la Departamentul Cultelor. Conduce Fundația Ecumenică „Pro Axis Mundi" și predă cursuri de Istoria filosofiei, Patristică, Filosofia religiilor, Ecumenism și Relații Etnice și Interreligioase la Universitățile din Târgoviște, Constanța, precum și la Institutul Teologic Romano-Catolic din Roman.

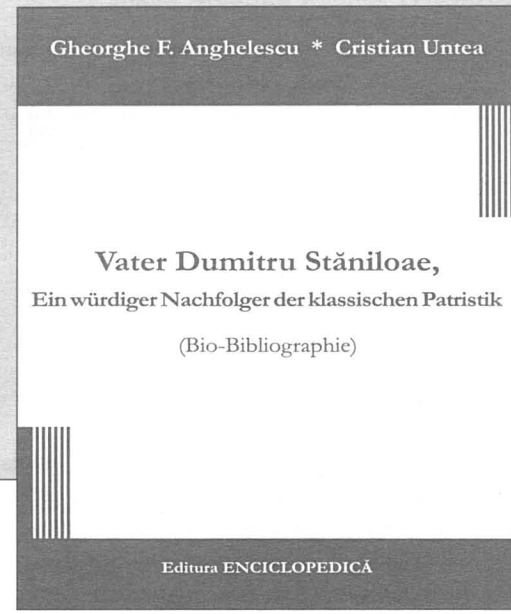

Ediția în limba germană a cărții

Profesorul Anghelescu și-a dedicat cea mai mare parte a activității studierii operei și vieții părintelui Dumitru Stăniloae, considerat drept *cel mare teolog român modern*, având și privilegiul de a-l fi cunoscut personal. De altfel, încă din 1992, pe când profesorul Anghelescu se angajase în vasta operă de reconstituire a listei bibliografice complete a operei părintelui Stăniloae, acesta i-a trimis acestuia o scrisoare, cu conținut personal, în care apreciază efortul autorului monografiei drept „un semn al afecțiunii" ce acesta i-o poartă: „Autorul acestei cărți a fost și a rămas aproape de mine, având o simpatie constantă pentru munca mea, începându-și studiile cu analizele istorice și filosofice și terminând cu considerațiile teologice. Îi mulțumesc pentru dragostea sa constantă, precum și pentru modul cum a finalizat pentru publicul larg această lucrare." (notă: scrisoarea ologrfă datează din 25 mai 1992, fiind în posesia profesorului Anghelescu)

Începând cu anul 2009, monograful, secondat inițial de unul dintre discipolii săi de la Școala Doctorală, Cristian Untea, apoi continuându-și demersurile solitar, a publicat la Editura Enciclopedică această monografie în limbile *franceză, engleză* și *germană*, iar în 2011, în limbile *rusă* și *neo-greacă*, în vederea promovării și răspândirii operei părintelui Stăniloae în medii culturale și științifice cât mai diverse. Fiecare ediție este însoțită de un *Studiu introductiv*, ce cuprinde principalele coordonate ale operei patristice a celui dispărut, fiind urmat de o *Biografie* actualizată și o amplă *Bibliografie*, de asemenea adusă *la zi*. Cel puțin pentru partea *Bibliografică*, autorul își mărturisește admirația față de *Bibliografia istorică și literară a lui Nicolae Iorga* (operă apărută în 1935, sub semnătura biografului lui Iorga, profesorul Barbu Theodorescu). Acest model științific, ce cuprinde opera autorului *structurată cronologic*, are ca principale elemente de referință: opera publicată în volume, periodice, broșuri, articole omagiale și ocazionale, prefețele, discursurile, articolele efemere, recenziile, interviurile, corespondența și aprecierile externe. Este, așadar, o întreprindere *vastă*, începută sub îndrumarea a însuși părintelui Stăniloae, continuată de profesorul Anghelescu mult după moartea marelui teolog și care presupune ample cercetări în țară dar și în afara granițelor României, prioritar la instituții specializate din Elveția, Marea Britanie, Franța, Grecia sau SUA. De asemenea, au fost făcute ample demersuri pentru reconstituirea operei publicistice a părintelui Stăniloae, aflată în colecții speciale din Sibiu și București. De un real folos a fost și *biblioteca personală* a părintelui Stăniloae și, în măsura posibilităților, înseși mărturiile și amintirile marelui dispărut. În acest sens, opera *in integrum* a părintelui Dumitru Stăniloae este, dacă nu identificată în totalitate, cel puțin trasată în linii generale, fapt ce ușurează viitoarea muncă de evaluare și cercetare științifică. În mod special trebuie evidențiată perioada 1990-1993, când părintele Stăniloae s-a bucurat, după merit, de cele mai înalte aprecieri publice: alegerea ca membru al Academiei Române, acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universității București, precum și re/editarea principalelor sale opere: *Telogia Morală Ortodoxă*, *Spiritualitatea ortodoxă* și *Spiritualitate și comuniune în liturghia ortodoxă*. La 5 octombrie 1993 părintele Stăniloae s-a stins din viață, fiind condus, pe ultimul său drum, de membrii Sinodului BOR. Este înmormântat la cimitirul Mănăstirii Cernica.

În semn de apreciere pentru aceste demersuri cărturărești, în luna noiembrie, la sediul BMB, Sala Mircea Eliade, a avut loc o manifestare culturală, în prezența profesorului Gheorghe Anghelescu și a invitaților săi, dedicată apariției editoriale în limbile rusă și neo-greacă a lucrării. Prezent la întâlnire, acad. Gh. Vlăduțescu a ținut să reitereze aprecierea făcută părintelui Dumitru Stăniloae, publicată sub titlul *Profil de filosof*, în revista *Academica* (nr. 5, 17, 1992, p. 20), citățm: „Citindu-l pe părintele Stăniloae, fără îndoială cel mai mare teolog ortodox al acestui secol, citim în propriul nostru suflet: el ne tulbură, ne provoacă și ne conduce către ceea ce știm că trebuie să fim." *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PETRE FLOREA – bibliotecar şi folclorist

Un masiv volum cuprinzând *Însemnări de istorie literară* (Editura Ars Docendi a Universităţii Bucureşti, 2011, 438 p.) ne oferă istoricul literar şi fostul bibliotecar al Bibliotecii Militare Naţionale, Petre Florea (n. 27 octombrie 1940 la Bascov, jud. Argeş). Absolvent al Facultăţii de Filologie (1962), Petre Florea a publicat de-a lungul anilor numeroase lucrări şi studii destinate pregătirii de specialitate a bibliotecarilor, presărate în publicaţii precum *Biblioteca*, *Biblioteca Bucureştilor* sau *Îndrumătorul cultural-artistic din armată*. Este coautor al *Manualului bibliotecarului din armată* şi al lucrării *În ajutorul pregătirii profesionale a bibliotecarilor*, precum şi al unor studii privind istoricul şi menirea *Bibliotecii Ministerului de Război, ca factor de cultură*.

De data aceasta, autorul ne surprinde cu o lucrare ştiinţifică, receptată ca atare de editor şi inclusă în seria „Academica", ce cuprinde studii şi articole („naivităţi, sincope bibliografice şi exaltări", cum le numeşte cu nejustificată timiditate autorul), publicate între 1978-2008 în presa de specialitate şi actualizate după caz. Meritul cărţii constă în primul rând în autenticitate. Familiarizat cu lumea cărţilor, prin profesie şi pasiune, Petre Florea întreprinde studii sistematice despre operele mai puţin cunoscute ale unor folclorişti de primă mână, de la Moses Gaster, Petre Ispirescu la Tudor Pamfile. De altfel, studiul *Tudor Pamfile, contribuţii biobibliografice*, publicat iniţial în *Revista de etnologie şi folclor* (1999-2000, tomurile 44 şi 45) este şi cel mai cuprinzător, atât prin informaţia originală, cât şi prin Bibliografia actualizată a operei lui Pamfile, în special studiile publicate în revistele basarabene *Sfatul ţării* (1919-1920) şi *Şcoala Basarabiei* (1919-1921). Activitatea lui T. Pamfile în Basarabia – unde de altfel a şi murit, la 18 octombrie 1921, fiind înmormântat în cimitirul local, Râşcani – a însemnat un pilduitor exemplu de dăruire pentru cauza naţională: „Cititorii săteni ai *Cuvântului moldovenesc* nu vor uita niciodată pe moş Tudor al lor, căruia îi scriau din fundul satelor scrisori pline de duioşie, cerându-i sfaturi şi îndrumări. Miile de adulţi care au deprins slova românească datoresc lui Tudor Pamfile numeroasele cărţi din care au învăţat trecutul măreţ al neamului din care fac parte", scria în 1921, la 27 martie, ziarul *Dreptatea*.

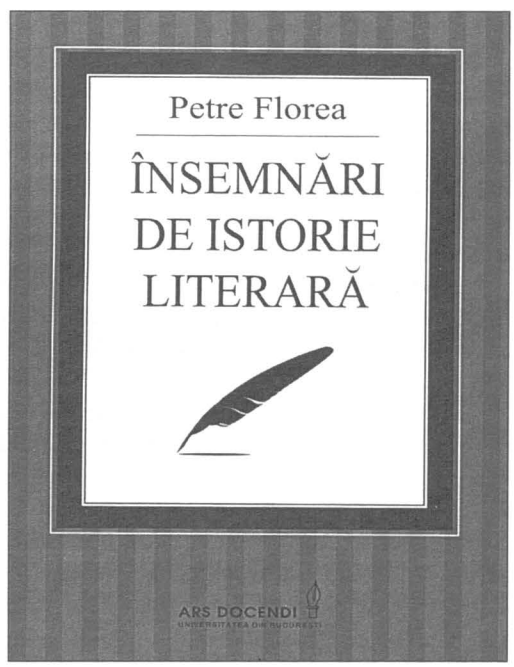

Dintre contribuţiile originale de istorie literară ale lui Petre Florea mai semnalăm studiul *Un nedreptăţit: Ion Voinescu II*, apărut iniţial în publicaţia *Memoriile Comisiei de Folclor ale Academiei Române* (1989). Primul traducător în limba franceză al *Doinelor şi Lăcrămioarelor,* a lui Vasile Alecsandri, Ion Voinescu II şi-a trăit ultimii ani în exil, la Paris, în sărăcie şi uitare. El adaugă traducerilor şi unele note originale, în scopul explicării pentru publicul străin, nefamiliarizat cu unele genuri şi concepte specific româneşti: doina, hora, dorul etc. informaţii pe care le consideră strict obligatorii. În acelaşi timp, publică şi traduceri după opere în proză, precum nuvela lui C. Negruzzi Alexandru Lăpuşneanul (1855, în *Revue de l'Orient*), de asemenea o piatră de încercare pentru orice traducător obligat să găsească echivalentul francez al unor arhaisme.

Concluzia lui Petre Florea este că „în galeria celor care au edificat activitatea folcloristică în România ar trebui să intre şi Ion Voinescu II" (op. cit., p. 373).

Lista studiilor de specialitate ale lui Petre Florea este însă cu mult mai amplă: cartea cuprinde, în total, 26 de contribuţii şi este însoţită de un amplu Indice de nume, obligatoriu în acest caz. De altfel, publicaţii precum *Academica*, dar şi *Magazin istoric* sau *Adevărul literar sau artistic* au găzduit, de-a lungul anilor, adevărate seriale pe teme de folclor cuprinzând contribuţiile în materie ale lui Petre Florea.

Susţinut profesional de colegii de la Biblioteca Militară Naţională, ca şi de istoricul literar Nicolae Scurtu, Petre Florea rămâne un folclorist autentic. Dovadă este şi studiul dedicat *Cântecului refugiaţilor* (manuscris original, aflat la Arhivele Statului din Bucureşti, cercetat ca atare de autor), în care transpar ecouri ale dramei românilor bucovineni evacuaţi cu forţa în Siberia, între 1950-1958. Interpretând mărturiile sătencei Aniţa Nandis-Culda (1904-1986) ca pe o veritabilă *baladă urbană*, folcloristul asociază spovedania acestei femei cu o creaţie folclorică, în lumina teoriei baladei, susţinută, între alţii, de Alexandru I. Amzulescu şi Gheorghe Vrabie. Astăzi, susţine Petre Florea, transmiterea şi răspândirea baladei poate diferi, în funcţie de gradul de cultură al beneficiarilor. Finalitatea este însă aceeaşi: cunoaşterea unor destine de excepţie, a unor sentimente ce ţin de înălţimea spiritualităţii umane.

Iată o idee şi un demers la care aderăm cu desăvârşire. *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ORIZONTURI

Constantin C. GIURESCU – Un mare spirit, dascăl şi savant

Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU

Constantin C. Giurescu (1901-1977) a fost, după A. D. Xenopol şi N. Iorga, cel de-al treilea mare istoric român care şi-a legat numele de o importantă sinteză – *Istoria Românilor*. Prin structura ei metodică, bogăția informației, amploarea viziunii şi claritatea stilului, această lucrare a fost cartea de căpătâi a multor generații, adevărata lor hrană spirituală, generatoare de puternice sentimente patriotice.

Opera ştiințifică a lui C.C. Giurescu, ce numără peste 350 de titluri de lucrări şi studii, este extrem de variată. Ea cuprinde atât lucrări de istorie socială, economică, politică, eclesiastică şi culturală, cât şi lucrări de istoria instituțiilor, a ştiinței şi tehnicii, a relațiilor internaționale. Cu succes a abordat C.C. Giurescu şi genul de lucrări cu caracter memorialistic.

Lucrări de referință a realizat C.C. Giurescu în ceea ce priveşte: *Formarea poporului român şi a limbii lui*, *Originile şi dezvoltarea burgheziei române până la 1848*, *Principatele Române la începutul secolului al XIX-lea*, *Viața şi opera lui Cuza-Vodă*, *Constituirea statului român modern unitar*, *Transilvania în istoria poporului român*, *Istoria ştiinței şi tehnicii româneşti*, *Istoria învățământului din România*, *Istoria pădurii româneşti*, *Istoria pescuitului şi pisciculturii în România*, *Istoria podgoriei Odobeştilor*.

Fundamentale sunt lucrările lui C.C. Giurescu despre *Istoria Bucureştilor*, *Istoria Brăilei*, *Târguri, oraşe şi cetăți moldovene din secolul al X-lea până la mijlocul secolului al XVI-lea*.

Multe din lucrările lui C.C. Giurescu au cunoscut o largă difuzare şi în străinătate, informând opinia publică internațională asupra locului şi rolului istoriei poporului român în istoria şi cultura europeană.

Membru al Academiei Române, C.C. Giurescu a reprezentat cu demnitate istoriografia românească la importante congrese şi reuniuni internaționale de specialitate. El a efectuat cu folos pentru țară misiuni ştiințifice în numeroase centre din străinătate, a îmbogățit patrimoniul arhivistic național şi a contribuit la creşterea prestigiului şcolii româneşti în lume.

C.C. Giurescu a fost unul dintre ctitorii celei mai bune reviste româneşti de istorie din epocă: *Revista Istorică Română* (1931). Profesor strălucit al Universității din Bucureşti, el a înființat, pe lângă Universitatea din capitala țării, *Institutul de Istorie Națională* (1941).

C.C. Giurescu a înțeles că opera ştiințifică nu poate fi deplină fără transmiterea mai departe, în rândul generațiilor următoare, a dragostei de istorie şi a respectului pentru valorile ei ; nu mulți dintre profesorii Universității din Bucureşti au avut satisfacția unui număr atât de mare de discipoli ca el. În cei peste 50 de ani cât a funcționat ca profesor la Facultatea de Istorie a imprimat celor din preajma sa cultul muncii bine făcute, respectul pentru auditor, corectitudine şi punctualitate în raporturile cu el. Nu a fost oră de curs, de seminar sau de consultații la care să absenteze sau măcar să întârzie.

Prezența sa în Facultate a simbolizat în momente dificile – şi acestea au fost destul de multe – durabilitatea instituțională, atât de necesară progresului.

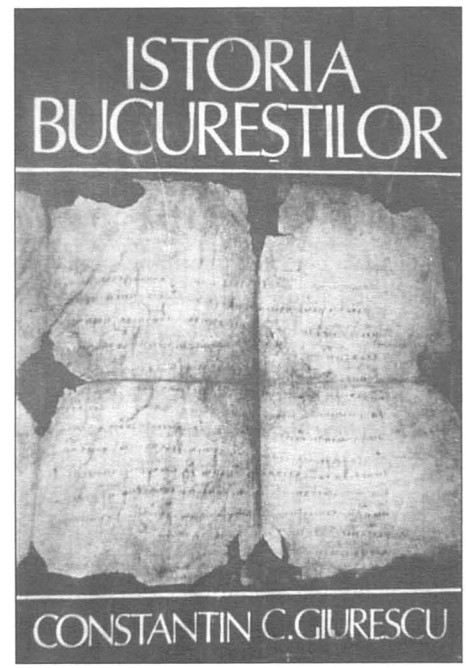

Pătruns de rolul educativ al istoriei şi de responsabilitatea istoricului în a transmite adevărul, singurul în măsură să cultive sentimentul patriotic real, C.C. Giurescu a răspuns numeroaselor solicitări, fie că ele veneau de la o instituție ştiințifică sau de la o şcoală de stat, transmițând publicului din plinul cunoştințelor sale, din experiența istorică a neamului sau sfaturi care să înalțe, să cultive instrucția civică. Nu a fost instituție cu profil istoric care, în strădania de îmbunătățire a activității ei, să nu apeleze şi să nu fi primit îndrumări prețioase, încurajare din partea lui în ceea ce i se păreau a fi inițiative menite să conducă la creşterea patrimoniului nostru spiritual.

Neobosit în ceea ce întreprindea, C.C. Giurescu ştia, totodată, prin exemplul lui, să imprime dinamism în instituțiile al căror membru era. Trăia în cultul pentru instituție şi ținea la prestigiul ei. Era un fervent susținător al angajării cât mai largi a istoriografiei româneşti în cooperarea ştiințifică internațională.

C.C. Giurescu a manifestat o grijă deosebită pentru demnitatea numelui moştenit şi pe care, cu mândrie, îl purta.

Activitatea sa, ca şi opera creată, edificatoare pentru forța personalității sale, au onorat numele pe care tatăl său, Constantin Giurescu, l-a înscris în ştiința istorică românească, creând, totodată, mari obligații pentru urmaşi. Dintre aceştia, Dinu C. Giurescu, fiul lui C.C. Giurescu, cel de-al treilea istoric din familia Giurescu, profesor de aleasă distincție al Universității din Bucureşti, membru al Academiei Române şi Director de onoare al revistei *Biblioteca Bucureştilor*, continuă, nu numai ca disciplină ştiințifică, dar şi ca preocupări concrete în cadrul disciplinei istoriei, moştenirea părintelui şi a bunicului.

Cel de-al treilea Giurescu sau *Giurescu al III-lea* – după expresia lui Şerban Cioculescu – „calcă serios pe urmele iluştrilor săi înaintaşi ca istoric de vocație şi de strictă metodă".

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

About Knowledge And Ethics

Drd. Adriana Mihaela MACSUT and Ştefan GROSU
Universitatea din Bucureşti

Abstract

Knowledge means acquaintance with facts, truths, or principles, as from study or investigation. The classical definition described by Plato, shows that knowledge must be based on the criteria of justified, true, and believed. To have knowledge consists of asking questions and receiving answers so it can be talked about an interogative approach in the tradition of Socrate and Plato. But a true judgement of knoledge must be ethical. Since its first appearance, knowledge has been transformed into technologies. This involves going beyond the question of integrity and proposing the real question of this era: what kind of world the mankind wish to build together? The need for the existence of the future of mankind is to built an ethichal methodology of research in knowledge.

Keywords: knowledge, information, ethics, Plato, Technological, code of knowledge.

Philosophical of knowledge debates in general start with Plato's formulation of knowledge. In 187b4-8, Theaetetus proposes a second definition of knowledge: (D2) "Knowledge is true belief" with provokes Socrates to ask: how can there be any such thing as *false* belief? The conclusion is that the Knowledge is True Judgement"(87b-201c). But this true judgement must be ethical and rational.

In each of the people "a Plato sleeps"[1] and the reason become active trough the"conception of Plato"[2]. With Plato begins the rational study of knowledge and ethics.

Through an incursion in the history of philosophy, Mircea Florian also arrives to Plato by showing how the victory of the reason is nearby and Plato "gives the formula... against the scepticism"[3].

The point of departure in this paper consists the philosophical typological classification of Mircea Florian. The are so established three types:

1) "the first traditional is the Jewish theologycal type expressed by the biblical myth"[4];

2) "the second type is the human-rational type, resumed in the ideea of homo-sapiens (Anaxagoras, Plao, stoics, Thomas D` Aquinas etc)"[5];

3) "the third type is newer (...) is the pozitive-naturalist type wich replaces *homo-sapiens* its *homo-faber*"[6].

It results from here that Plato is the personification of the rational typology and then goes far away arriving throgh" the old procedure of Plato"[7] to two components:

1) "a sensible, irrational, inferior component"[8] and

2) "an intelligible, rational component..."[9].

Hence "the ancient culture donated the greek rationality to the mankind...."[10] wich has a foundation based" on the science"[11] that is *episteme* (science from Greek Language).

Through rationalism is traced the knowledge and" every knowledge has a a finality the - conquer of the truth, that is a right opinion (*doxa* = opinion in Greek)"[12].

Rationalitaty represents an important characteristic, owner of the human thought according with the laws of the reason ilustrated by the laws of the logic and so the rationality is inscribed in a logic de merche even throgh the mode in wich it arrives from *doxa-δόξα* (*doxa* = părere) to *episteme - επιστήμη* (*episteme* = science, knowledge). In these conditions it would although be to find a ideal model ideal of ethics and o code of ethics.

Since its first appearance, knowledge has been transformed into technologies. The knowledge „bombard us with information about what we can do… but it does not follow that it suits us to do it, still less that we should do everything that is made possible for us" [13].

This involves going beyond the question of integrity and proposing the real question of this era: what kind of world the mankind wish to build together? This will enable the firm to place at the core of its principles for action values that are capable of shedding moral light on its strategic choices and social behaviour and on the new problem of our time.

Ethics is a scientific and trandisciplinay point of view about human interaction on the biosphere. The dilemma is whether this thought may have an epistemologic justification? Can be built an ethichal methodology of research in knowledge?

Certainly there must be a right criteria thought of bioethics because it is a science and it is not a simple narrative approach without substance. Then it must have established a method and models or research.

Technological progress put before humanity a growing number of ethical issues about action in biosphere. These conditions claims the role of ethics to develop a code.

It can made experiments on living matter, it can ben developed clones or genetic mutations, it can be be experience on human embriyos bringing that argument just want to know? The result of this activity would be chaos. So this raises the need for ethics to start make order with the philosophical rigour.

For this paper it is chosen as theme a study in ethics because the development of the genomic medicine claims to define a code of ethics.

Ethics is a recent science, born about four decades ago so and it is difficult to talk about tradition in the study bioethics.

In a first approach seems to be a mix of:

– Biology,
– Philosophy
– Medicine,
– Legal Sciences,
– Theology.

But biology and medicine are experimental sciences. Legal science and theology follow a moral code based on a religious code. However these interactions of science are regarding interactions and experience with living beings. Ethics scope is to develop a conceptualization of ethics for the experiments and interactions with living beings. It is discipline of academic importance ant it must be a ethical code of knowledge for: Medicine and Philosophical ethics.

Note

1. Mircea, Florian, *Experience as a Principle of Philosophcal Reconstruction*, 100+1 Gramar Publising House, Bucarest, 2002, page 133.
2. Idem, *The Recessivity As A structure of The World*, volume II, Eminescu Publishing House, Bucharest, 1987, page 103.
3. Ibidem 2, page 224.
4. Ibidem 2, page 261.
5. Ibidem 2, page 262.
6. Ibidem 13.
7. Ibidem 2, page 11.
8. Ibidem 15.
9. Ibidem 15
10. Ibidem 2, page. 87.
11. Ibidem 18.
12. Ibidem 2, page 121.
13. Philippe de Woot, *Should Prometheus be bound? Corporate Global Responsibility*, London, Palgrave Macmillan, 2005.

Bibliography

Ackoff, R. L., From Data to Wisdom, *Journal of Applies Systems Analysis*, Volume 16, 1989.

Belinger, Gene; Durval, Castro; Anthony, Mills Data, Information, Knowledge and Wisdom, Copyright © 2004 Gene Bellinger.

De Woot, Philippe, *Should Prometheus be bound?* Corporate Global Responsibility, London, Palgrave Macmillan, 2005.

Florian, Mircea, *Experience as a Principle of Philosophcal Reconstruction*, 100+1 Gramar Publising House, Bucarest, 2002.

Idem, *The Recessivity As A structure of The World*, volume II, Eminescu Publishing House, Bucharest, 1987.

Platon, *Volume VI*, Scientific and Enciclopedical Publishing House, Bucharest, 1989.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MIRELA ZAFIRI – un artist total. Un spectacol de excepţie: *„Motanul încălţat"*

Doru POPOVICI,
muzicolog

La Opera Română din Bucureşti a avut loc Duminică, 6 noiembrie 2011, un spectacol excepţional cu opera pentru copii, *Motanul încălţat*, de Cornel Trăilescu, concepută în trei acte, cu libretul de Tudor Muşatescu şi Nina Stoiceva, după basmul *Le chat botté*, de Charles Perrault. Muzica dirijorului şi compozitorului Cornel Trăilescu se înscrie în ramura neoromantismului muzical românesc, cu melodii larg accesibile, armonii de o policromie încântătoare şi o orchestraţie măiestrit concepută. Arta sonoră a creaţiei respective a fost tălmăcită la un înalt nivel artistic, datorită unor interpreţi mult dotaţi. Am apreciat debuturile soliştilor Mirela Zafiri, în rolul Motanului încălţat (Cotoşman) şi Ionuţ Hotea în rolul Ionică.

Soprana Mirela Zafiri

Soprană lirică cu o voce foarte expresivă, Mirela Zafiri are un „joc de scenă care tinde spre teatrul total", sau altfel spus, discursul muzical s-a îmbogăţit convingător cu un joc de scenă care presupune o fuziune între gimnastica artistică, dans şi recitativ. Distinsa cântăreaţă Mirela Zafiri – laureată de două ori de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România pentru punerea în evidenţă a artei sonore create în era barocului, a clasicismului şi mai ales, în dramaticul secol XX, de cei mai valoroşi compozitori români – mi-a apărut ca o reprezentativă cântăreaţă a generaţiei sale, o artistă multilaterală care a obţinut un doctorat cu calificativul „foarte bine", la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. Ea este totodată, o talentată scriitoare – autoarea unei monografii remarcabile, închinate nemuritorului Mozart; s-a mai afirmat şi prin generarea multor eseuri, cronici şi studii asociate sublimei lumi a Euterpei. Mirela Zafiri este şi profesor universitar asociat la Facultatea de Muzică din Braşov, oraş în care desfăşoară o bogată activitate ca solistă valoroasă a Operei din stăvechea cetate, unde s-au impus Gheorghe Dima, Tiberiu şi Mihai Brediceanu, şi nu în ultimul rând dirijorii Dinu Niculescu şi Ilarion Ionescu-Galaţi.

Tenorul Ionuţ Hotea, poate fi considerat un tenor liric, cu o voce bine timbrată, o fină muzicalitate şi un joc de scenă încântător. Încă student la Universitatea de Muzică din capitală, Ionuţ Hotea, sunt convins că va face o mare carieră în teatrul liric.

Mai amintesc pe una dintre cele mai dotate soprane lirice din noul val – pe Irina Iordăchescu în rolul Domniţei, pe Adriana Alexandru - Doica, pe marele tenor Florin Diaconescu în rolul Împăratului, apoi pe Ştefan Schuller – Marele dregător, Vicenţiu Ţăranu – Robul, Marius Boloş – un curtean, Vlad Miriţă, Lucian Corchiş, Daniel Filipescu, Paul Basacopol (un bas multilateral) – cei patru slujitori, Florin Simionca şi Iustinian Zetea – cei doi tâlhari, iar Anastasia Zavodnik – un drăgălaş Iepuraş alb. Copiii de la Liceul de Coregrafie „Floria Capsali" costumaţi în iepuraşi sau alte animale au dat un farmec deosebit spectacolului. Nu pot a nu-l aminti pe omniprezentul bas cantabil Pompei Hărăşteanu, (în rolul Uriaşului), cel mai profund cântăreţ român din secolul XX, fermecător în muzica vocal-simfonică, în cea de cameră şi, mai ales în cea de operă. El este un artist de talie mondială! Amintesc în acest context pe regizorul Gelu Colceag, un regizor valoros, format la şcoala romantică şi cu multă fantezie, pe scenograful Viaceslav Vutcariov şi pe cel mai profund dirijor de cor, pe Stelian Olariu – pe care presa îl consideră ca unul dintre cei mai mari creatori de ansamblu coral! O coregrafie excelentă - a doamnei Roxana Colceag. Tânărul dirijor Ciprian Teodoraşcu s-a remarcat prin siguranţa cu care a condus orchestra, el s-a înscris în constelaţia şefilor de orchestră de o seriozitate exemplară şi de o sobrietate mişcătoare alături de regretaţii Alfred Alessandrescu, Mihai Brediceanu şi Mircea Popa.

Secvenţă din spectacolul "Motanul încălţat"

În concluzie: iată un spectacol prin care Opera Română din capitală poate privi de la egal la egal pe cele mai ilustre opere din Europa!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Din realizările economiei româneşti:

Institutul de Cercetări şi Proiectări Miniere, *IPROMIN, la 60 de ani*

Ing. Marian RĂDUŢ

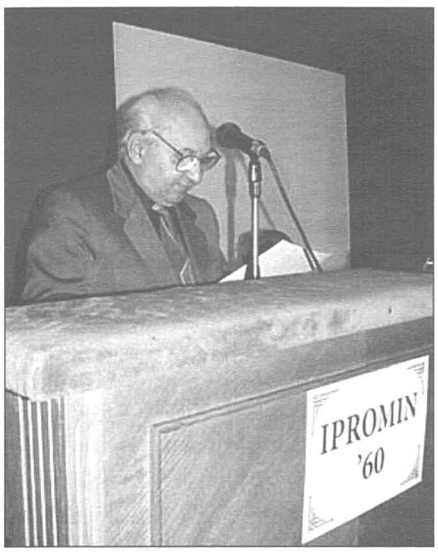

Aparţin breslei geologice pe care am servit-o din anul 1960 şi până în anul 1999 când m-am aflat tot timpul în geologia minieră fiind în contact şi sub influenţa multor reprezentanţi ai IPROMIN-ului în activitatea ce am desfăşurat-o în ţinutul minier al Maramureşului cât şi la nivel naţional în conducerea efemerului Minister al Geologiei. *(autorul, în fotografie)*

Acest moment aniversar îl trăim cu bucurie şi pios omagiu privindu-i pe cei care nu mai sunt printre noi, dar şi pe trăitorii de azi, ai glorioaselor vremuri când IPROMIN, citadela concepţiei, deontologiei şi spiritului novator din mineritul românesc a dat viaţă creind şi orientând permanent adevăratul profil şi spirit în educaţia şi instruirea profesională pentru tânăra armată de lucrători – ingineri, tehnicieni, maiştrii şi economişti – care s-au încadrat şi au slujit cu interes, abnegaţie şi devotament proaspătul şi fragilul minerit românesc solicitat de economia naţională din prima zi de construcţie a societăţii şi a vieţii economico-sociale postbelice.

Prin modestul nostru mesaj evocăm rolul de far călăuzitor în formarea şi adaptarea permanentă a meseriei şi conduitei necesare din managementul minier din epocă, în funcţie de caracteristicile zăcămintelor de minerale ale patriei noastre şi a posibilităţilor tehnologice oferite de ştiinţă, tehnică şi practică mondială. În anii '60-'70 la minele noastre veneau deja numeroşi oaspeţi din străinătate atât în schimb de experienţă şi documentare, cât şi pentru încheierea de diferite colaborări şi cooperări în domenii conjugate. IPROMIN-ul ne-a permis acestă ieşire în lume. Profesionalismul imprimat de conducerea acestui unic institut naţional de desining şi management conceptual a fost concretizat în mine, uzine de preparare, fabrici şi uzine metalurgice şi energetice a permis şi antrenarea şi asigurarea unor specialişti din minerit la importante lucrări de construcţii miniere subterane efectuate de alte domenii industriale: hidrocentrale, metroul bucureştean şi diferite edificii industriale. Trebuie să recunoaştem că pentru unii din specialiştii mineri şi geologi, colaborarea cu IPROMIN şi valoarea studiilor şi proiectelor acestuia a însemnat un foarte puternic şi concret sprijin în perfecţionarea profesională, echivalent cu pregătirea post universitară.

Geologia minieră a beneficiat din plin de spiritul creator al acestei prestigioase instituţii de ştiinţă şi conduită minieră aplicată prin ordonarea gândirii de valorificare a resurselor minerale indigene. Sectorul geologic, împreună cu sectorul minier a primit primul model concret de *studiu tehnico-economic de condiţii industriale*, elaborat de echipa condusă de Carol Doxănescu de la IPROMIN, în anul 1963, pentru Zăcământul de minereu polimetalic (Pb, Zn, Cs, S, Ag şi Au) de la Cavnic-Bolduţ, avizat şi adoptat de Ministerul Minelor ca model pentru toate zăcămintele metalifere din România.

Odată cu trecerea planificării activităţii economice pe perioade mai extinse de un an (1951), trecându-se la cincinal (1954-1959), IPROMIN a asigurat concepţia de dezvoltare a fiecărei mine prin elaborarea *studiilor tehnico-economice de fundamentare corelativă a tuturor indicatorilor de bază, inclusiv a proiectelor tehnice de execuţie a lucrărilor subterane şi de la suprafaţă*. De aici şi din practica studiilor de condiţii industriale s-a născut *„Studiul tehnico-economic de etapă"*, care după însuşirea de către organul central miner (Ministerul Minelor) şi Organul Central geologic (Comitetul de Stat al Geologiei), fundamenta şi concretiza trecerea obiectivelor geologice în faza de exploatare de detaliu care se finaliza cu determinarea structurii şi cuantumului de rezerve necesare proiectării fazei de producţie minieră.

O, Tempora!

Dar acest normal flux geo-minier creat şi introdus de IPROMIN, înainte de anul 1967, instituţia condusă în perioada 1957-1973 de reputatul doctor inginer Florea Neagu a fost întrerupt şi deturnat spre alte interese, în anul 1970-1973, de nimeni altul decât Bujor Almăşan, primul şi cel mai logeviv ministru al minelor (1961-1976), care a fost creatorul, pe drept cuvânt al acestui prim minister al minelor din România.

Bujor Almăşan, după o asccensiune fulminantă în dregătoriile de profil minier din ţara noastră: – absolvent al Institutului de Mine din Leningrad, 1955; director de studii la Institutul Cărbunelui Petroşani, 1956; directorul controlului geologic – minier din Comitetul geologic, 1959; vicepreşedinte în Comitetul Geologic, 1959-1960; adjunct al ministrului industriei cărbunelui, 1957-1959, în această ultimă perioadă a organizat şi urmărit instigările împotriva Institutului de Mine din Bucureşti al cărui Rector, Nicolae

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Petrulian, îi refuza acordarea unui post de confereţiar după numai 2 ani de la absolvirea facultăţii în URSS – acest adjunct de ministru împreună cu ministrul Ion Mineu şi preşedintele Comitetului de Stat al Planificării, Gheorghe Covaci, au desfiinţat Institutul de Mine din Bucureşti – cu concursul ministrului învăţământului Miron Constantinescu – şi l-au transferat la Petroşani pentru fuziunea cu Institutul Gheorghe Gheorghiu-Dej (al cărbunelui), din aceeaşi localitate, motivându-se necesitatea apropierii studenţilor de locul de producţie!

Bujor Almăşan, după anul 1967 a intrat într-o febrilă preocupare pentru a-şi întări poziţia simultan cu acapararea altor activităţi şi atribuţii pentru „propriul minister", inclusiv cu o atentă supraveghere şi stopare a unor prezumtivi reali rivali la a-i succeda. În 1970 a „înghiţit" Comitetul de Stat al Geologiei şi Ministerul Petrolului, prin fuziune, creind giganticul Minister al Minelor, Petrolului şi Geologiei, aducând temutul control geologic-miner de la Comitetul se Stat al Geologiei, în propria subordine – desfinţând pentru totdeauna rolul eficient al acestei activităţi – iar după câteva luni şi-a alipit şi metalurgia neferoasă.

În acest ultim grupaj de "acţiuni manageriale" – în epocă, organizarea ştiinţifică a producţiei şi-a plasat acţiunea de înlăturare a directorului IPROMIN, în 1973, căruia i-a desfiinţat instituţia pe care o conducea profitând de o campanie deşenţată a lui Nicolae Ceauşescu de a desfiinţa institutele de cercetări şi proiectări şi a trimite proiectanţii şi cercetătorii în provincie, "acolo unde se hotăreşte soarta producţiei", sloganul vremii respective.

Institutele de cercetări şi proiectări teritoriale, create prin dezvoltarea unor foste secţii şi sectoare cu rol mai mult uzinal care erau în sistemul fiecărei mari unităţi miniere, au rămas predominant cu preocupări uzinale fucţionând intrinsec în modul de lucru impus de combinatele şi centralele industriale miniere, fiind subordonate în totalitate directorilor generali ai acestora care interveneau şi dispuneau chiar şi în formularea, derularea şi finalizarea temelor respective, inovaţia şi invenţia devenind principalul interes al stafurilor de la exploatările miniere, uzinele de preparare şi "specialişti" din sediile forurilor tutelare ale acestora.

Degeaba s-a încercat "dregerea busuiocului", cu funcţionarea unui grup de proiectanţi din Bucureşti în sediul central al Ministerului Minelor, Petrolului şi Geologiei (1971-1989) care era pendinte de Institutul teritorial din Deva, pentru că viziunea de ansamblu asupra ramurii, introducerea şi generalizarea de noi tehnici şi tehnologii reclamate de progresul ştiinţifico-tehnic mondial, a stagnat. Nu a mai asigurat nimeni concepţia de ansamblu, de integrare a părţilor în întregul optim şi raţional inclusiv de conexarea tuturor aspectelor esenţiale viabilităţii economico-industriale, proiectarea de specialitate minieră şi capacitarea decidenţilor pentru acordarea sprijinului eficient necesar, devenise un strigăt în pustiu.

Eşecurile cu obiectivele Roşia Poeni, Călimani, Moldova Nouă, chiar şi ligniţii din Oltenia au fost consecinţe şi ale acestei acţiuni greşite.

Cu toată propaganda prin politicile de stat privindu-i pe cei "3D" (refolosire, recondiţionare, retehnologizare), renunţarea drastică la importuri de utilaje şi tehnologii, dezechilibrul dintre ramurile industriale autohtone, fantasmagoria "cincinalului în 4 ani şi jumătate" – lansată şi propagată de fostul prim secretar al judeţului Suceava care a devnit secretarul organizatoric al Partidului (1971) – falsurile oficializate din declararea realizărilor (producţii, consumuri specifice, costuri unitare la care intervenţia organului politic s-a făcut numai în sensul estompării consecinţelor şi cauzelor generatoare, cocoloşindu-se tragerea la răspundere prin planuri de măsuri şi control formal "necunoscându-se practica recuperării pagubelor"), toate acestea au marcat începutul degringoladei şi declinului mineritului românesc.

"Băieţii deştepţi" apăruţi în perioada postdecembristă îşi trag sorgintea şi în minerit din ultimii 15 ani ai perioadei ceauşiste, "băieţii" care au cuplat în 1991-2005 cu liderii terorismului sindical, echipele comune de directori mineri şi lideri sindicali, având un singur ţel: "obţinerea de subvenţii". La RAPZ Baia Mare subvenţia a ajuns în anul 2003 la cota de 100%. Directorii generali de regii miniere de Baia Mare şi Deva au motivat cu concursul Ministerului tutelar (şi al Finanţelor) închiderea mineritului metalifer. Dar nu prin studii de fundamentare a potenţialului de resurse minerale existent şi posibil de pus în evudenţă, studii pe zone şi asamblu naţional elaborate de geologi şi mineri, ci direct prin bugetele alocate adoptate la propunerile unităţilor miniere. Cine a validat acurateţea unor asemenea studii – dacă au existat! – şi cine a fundamentat bugetul, cine a validat subvenţiile?

Trebuie să *reînvăţăm* cu toţii, formularea şi modurile de soluţionare a problemelor specifice de către geologi, mineri, preparatori şi ingineri chimişti-metalurgi pentru că unitatea eforturilor pentru reînvierea mineritului metalifer, rămâne să fie stabilită printr-o fudamentare cât mai riguroasă, responsabilă şi angajantă.

Este păcat că la nivel naţional când nu se ştie unde este sediul ştiinţifico-tehnic şi economic de fundamentare a continuităţii extracţiei miniere matelifere, cine a avizat studiul respectiv, care au fost propunerile A.N.R.M., I.G.R. şi Ministerului de resort. Ori toţi aceştia s-au eschivat lăsând să curgă propunerile de buget ale regiilor miniere? Cine a angajat răspunsul la întrebarea: "Ce resurse mai avem în zonă cu posibilităţi pentru noi acumulări de resurse minerale şi ce rol ar avea acestea în economia naţională? Dar banii cheltuiţi de la bugetul de stat pentru cercetare geologică între anii 1990-2010, ce descoperiri de resurse minerale metalifere au permis?"

Întrunirea pentru acest moment aniversar trebuie să constituie şi un semnal de trezire din amurgul geo-minier cu degajarea mesajului corespunzător de reluarea preocupărilor sistematice şi responsabile, angajante şi de rezonanţă, concretitudinii de către toate segmentele fiecărui resort, existente în societate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ANIVERSĂRI

Arhiepiscopul IOAN SELEJANUL
60 de ani de la naştere

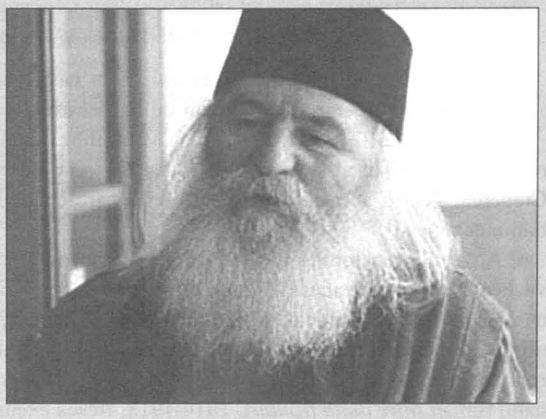

Născut la 14 noiembrie 1951, în comuna Pietrani, judeţul Bihor, într-o familie modestă, viitorul arhiepiscop Ioan al Harghitei şi Covasnei *(foto)* urmează mai întâi Facultatea de Instalaţii a Politehnicii din Bucureşti (absolvent în 1976), pentru a se dedica ulterior chemării religioase, absolvind Facultatea de Teologie din Bucureşti, în 1990. Ca tânăr inginer, coordonează în anii '80 construcţia unor lăcaşuri de cult din Oltenia (Tismana, Polovraci, Bucovăţ, Crasna, fiind, între altele, constructorul noii biserici de la **Mănăstirea Lainici**, lucrare realizată la îndemnul ÎPS Nestor, mitropolitul Olteniei). După 1990 devine arhimandrit al Bisericii Ortodoxe Române de la Ierusalim şi urmează un stagiu doctoral la Institutul Biblic din Ierusalim (specializându-se în Studii Biblice, Egiptologie şi Orientalistică).

Revine în ţară în 1994, fiind numit episcop al nou-înfiinţatei Episcopii de Harghita şi Covasna (*întronizat* la 25 septembrie 1994). Într-un termen record deschide 165 de şantiere de construcţii pentru *zidirea*, restaurarea şi reparaţia bisericilor româneşti din zonă, multe distruse sau părăsite încă din timpul ocupaţiei horthyste (1940-1944). Reface Mănăstirea „Sf. Ilie" din Topliţa, ctitorie a Patriarhului Miron Cristea şi construieşte, la Izvorul Mureşului, Mănăstirea cu Hramul „Adormirea Maicii Domnului", sinteză a stilului arhitectural brâncovenesc şi încă alte *şapte aşezăminte monahale*.

Ctitor de lăcaşuri de cult, dar şi de instituţii culturale, înfiinţează şi sprijină Centrul Eclesiastic şi de Documentare „Nicolae Colan" din Sf. Gheorghe, jud. Covasna, Muzeul Naţional al Carpaţilor Răsăriteni (şi filiala sa din Miercurea Ciuc - Muzeul Oltului şi Mureşului Superior), precum şi editura şi publicaţia „Grai românesc". Prin Universitatea de Vară Izvorul Mureşului şi sesiunea ştiinţifică „Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie. Cultură. Civilizaţie" (17 ediţii până în prezent) reuşeşte să reunească importante forţe culturale şi ştiinţifice din ţară dar şi din comunităţile româneşti din *Albania, Bulgaria, Macedonia, Serbia, Ungaria, Ucraina*, sau *Republica Moldova*, sub drapelul continuităţii de suflet şi simţire românească. La 23 august 2009, în cadrul unei ceremonii religioase impresionante, desfăşurată în prezenţa PF Patriarh Daniel, Părintele *Ioan din Carpaţi*, cum mai este cunoscut, a fost înălţat la rangul onorific de arhiepiscop.

Episcopia Ortodoxă de Harghita şi Covasna a fost *înfiinţată* în 1994, într-un moment sensibil al istoriei post-moderne a României, în vederea păstrării identităţii româneşti în zonă. Situaţia era cu atât mai grea cu cât numeroşi intelectuali locali, dar şi simpli cetăţeni, erau izolaţi, marginalizaţi şi chiar forţaţi să plece, pentru simplul motiv că aparţineau etniei majoritare. În aceste condiţii, Sfântul Sinod al BOR, cu sprijinul autorităţilor centrale (ministru secretar de stat şi şef al Departamentului pentru Culte fiind profesorul şi filosoful acad. Gh. Vlăduţescu), a dispus refacerea şi consolidarea spirituală a zonei prin înfiinţarea unei episcopii, aceasta în condiţiile când, pe o rază de 100 km în jurul municipiului Miercurea Ciuc, nu mai funcţiona nici un preot român. Iar aceasta se întâmpla în România anilor '90!

Practic, vechile biserici româneşti, cum era cea de la Herculian, erau în ruină, aşa cum rămăseseră după ocupaţia horthystă. La fel, la Doboşeni, printre zidurile bisericii ortodoxe crescuseră rugi de mure, pe când ultimii locuitori de etnie română ce îşi mai aminteau de perioada din trecut comunicau între ei exclusiv în limba maghiară. Situaţii similare se mai semnalau şi la Imper, Căpeni, Bixad ori Micfalău, localităţi unde românii, cândva majoritari, nu aveau nici măcar unde să se roage în limba străbunilor lor. Astăzi, la trecerea a peste 17 ani de *apostola misionar* al Părintelui Ioan în zonă situaţia s-a echilibrat considerabil. Au reapărut preoţii români, s-au ridicat biserici şi mănăstiri, iar mulţi oameni sărmani, inclusiv din etnia romă, sau chiar maghiari au acces la cantinele subvenţionate de bisericile ortodoxe.

Între lăcaşele de cult nou apărute le semnalăm pe cele de la *Întorsura Buzăului, Covasna, Tg. Secuiesc, Topliţa, Borsec, Araci* şi altele. Sunt semne că viitorul comun al etniilor trăitoare în zonă depinde şi de viaţa lor spirituală. Un ţinut precum Harghita şi Covasna, binecuvântat cu ape, păduri şi resurse minerale, ar trebui să unească oamenii sub semnul iubirii de Dumnezeu. Este mesajul pe care Arhiepiscopul Ioan Selejanul îl transmite atât credincioşilor cât şi tuturor guvernanţilor de azi şi de mâine ai României.

*

La împlinirea frumoasei vârste de 60 de ani, membrii asociaţiilor, fundaţiilor şi ai laicatului ortodox din Harghita şi Covasna, reuniţi în Forumul Civic al Românilor din *Covasna, Harghita* şi *Mureş*, au adresat ÎPS Arhiepiscopului Ioan o scrisoare, din care spicuim: „În puţine cuvinte, am putea spune că ai urmat exemplul Sfântului Andrei Şaguna care a lăsat, pe lângă o bogată zestre materială, şi o uriaşă zestre spirituală şi morală. Iar dacă aceste elogii au rănit cumva binecunoscutul simţ al modestiei şi simplităţii care vă este propriu, vă rog să ne iertaţi."

Figură emblematică a spiritualităţii româneşti, intelectual de echilibru şi de dialog, ctitor de vocaţie şi slujitor devotat şi statornic al Bisericii strămoşeşti, părintele şi ierarhul ortodox Ioan Selejanul constituie pentru mulţi români din toată ţara un model providenţial. Prezenţa sa în inima României este o chezăşie a înseşi dăinuirii noastre ca neam şi credinţă. *(M.N.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM

Timpul în opera lui Dominic Stanca

Sorana GEORGESCU-GORJAN,
istoric de artă

În 2011 s-au împlinit 85 de ani de la naşterea scriitorului Dominic Stanca şi 35 de ani de la plecarea lui din această lume. La 22 septembrie a.c., la Muzeul Naţional al Literaturii Române s-a lansat studiul monografic *Dominic Stanca* de Livia Ciupercă. Pentru această ocazie am recitit cărţile lui Dominic din biblioteca mea.

Actorul, prozatorul şi poetul Dominic Stanca a făcut parte din vechea familie ardelenească Stanca, familie care a dat ţării importanţi oameni de cultură. Bunicul, Avram Stanca, preot prototop al Petroşenilor, a fost ctitor de biserici şi întemeietor al învăţământului în limba română în Valea Jiului. Tatăl, medicul Dominic Stanca, a scris minunatul roman *Între două fronturi*. 1914-1918, frescă exemplară a dramei românilor din Austro-Ungaria târâţi într-un război fratricid. Unchiul Sebastian a fost consilier eparhial, publicist, traducător, autor al unei monografii a Petroşenilor premiată de academie, iar celălalt Constantin, renumit medic ginecolog, a alcătuit un fermecător volum de memorii, *Îngerul de pe cupolă*. Fiii unchiului Sebastian s-au remarcat în domeniul dramaturgiei şi poeziei – Radu Stanca – sau al publicisticii, memorialisticii şi traducerilor – Horia Stanca.

Dominic scria la un moment dat „Eu nu am, nu am decât rădăcini". Copilăria şi adolescenţa petrecute la Cluj, Orăştie şi Sibiu sau vacanţele la Petroşeni i-au consolidat aceste rădăcini şi l-au făcut să tezaurizeze amintiri pe care le va imortaliza în scris. A închinat un întreg ciclu de poeme unei străzi din Orăştia copilăriei sale şi locuitorilor ei. Mărturisea: „În scrisul meu, eu creez şi prezint o lume a mea, aşa cum aş vrea eu să fie sau să fi fost".

O febră tifoidă gravă la 19 ani i-a şubrezit organismul, iar neajunsurile din existenţă i-au subminat sănătatea. A fost actor, la început pasionat de meserie, apoi din ce în ce mai dezamăgit. Greutăţile prin care a trecut, suportate cu discreţie, l-au costat însă, astfel încât la doar 50 de ani s-a săvârşit din viaţă.

A publicat puţin în timpul vieţii. Mărturisea: „Lucrez îngrozitor de încet şi migălos." „E foarte greu să scrii în limba română. E ca o stâncă în care trebuie să dăltuieşti." Au apărut postum la Editura Eminescu, prin devotamentul soţiei sale, Sorana Coroamă Stanca, un volum de proză, *Timp scufundat* (1981) şi o culegere a tuturor poemelor sale, *Un ceas de hârtie* (1984). Parcurgând scrierile sale în acest an comemorativ, m-a frapat prezenţa Timpului, ca element important în opera sa.

Artistul se concentrează pe momente din trecutul ţării, dedicând pagini memorabile clipelor astrale ale istoriei – răscoala lui Horia (*Roata cu şapte spiţe*), soarta lui Avram Iancu (*Tulnicele Ianculuí*). Evocă în balade personalitatea lui Ştefan cel Mare, anul 1907, figurile legendare de haiduci sau eroi, ca Pintea sau Baba Novac. Pseudocronicile pline de umor pe care le scrie reînvie un trecut privit cu blândă ironie (*Hurmuzul jupâniţei, Sărbătorile boierului Melentie*). Drumeţiile prin zona cetăţilor dacice sau în Moldova mănăstirilor le consemnează într-un inspirat Itinerar dacic sau într-un Fum al pietrelor.

Din versurile cuprinse în volumul *Un ceas de hârtie* am selectat o serie legate de timp, de anotimpuri, de momente ale zile. Poetul avea premoniţia sfârşitului timpuriu încă din tinereţe şi versurile sale sunt pătrunse de melancolie. Îl fascinează seara, amurgul, toamna, liniştea. Cele mai numeroase poeme alcătuiesc ciclul *Vesperale*.

*

Poetul intuieşte că „dincolo de zi,/ şi dincolo de inimi/ timpul – ciorchine tânăr se coace."(p. 62) Tot el afirmă: „Au crescut munţii mari/ Prin rădăcinile lor ajungeau mai jos decât timpul." (p. 528) „Se zice că timpul evocă subţire/prin liniştea noastră eternele spaţii" (p. 507); „Osia lumii vântură timpul" (p. 362); „ascult cum zornăie timpul prin albia ta de oţel."(p. 62); „Caut prin beznă timpul." (p. 348); „[ei] privesc grăbitul timp cum se destramă." (p. 348) "Timp şi volbură se-adună pe-o rămăşiţă de cetate." (p. 51)

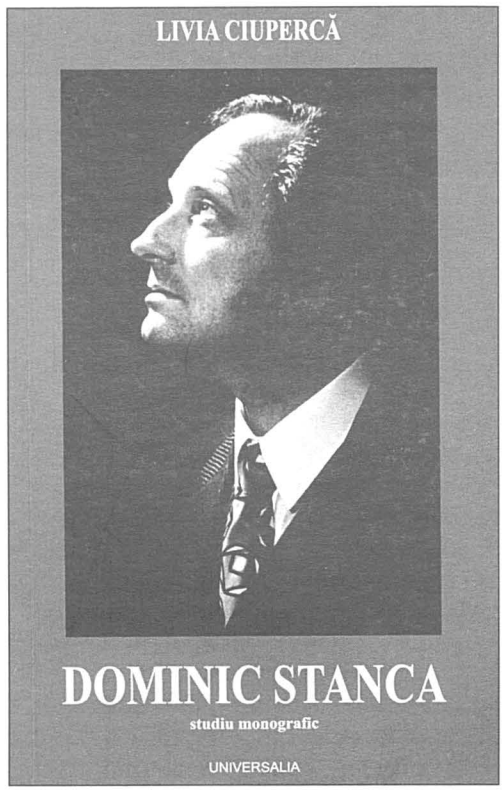

Vorbeşte de „Apa sălcie a timpului" (p. 361), de „scame de timp aurind pe înălţimi" (p. 49), dar şi de „dinţii lui Cronos cel devorant şi hain" (p. 82).

În altă parte găsim „Apele vremii prelinse" (p. 368), dar şi „Inima vremii s-a scurs" (p. 369), „rugina vremii se desface" (p. 54) sau „dinţii vremii se usuc" (p. 175). Poetul aude „îmbătrânitul vremii vaer" (p. 51), constată că „Vremea se face bătrână, şi mai bătrână" (p. 46) şi că i se va „strecura printre degete" (p. 455). Vede cum „Cuibează vremea-n grâne arse" (p. 54).

Contactul cu vestigiile trecutului dac îl face să evoce „leşul unui ev tăiat de săbii" (p. 48), sau să vadă cum „Veacul adastă surpat/între Mureş şi flori" (p. 44), cum „ţipă mort un veac barbar" (p. 50) şi „nesfârşite seve suie/ din veacul mort în veacul viu" (p. 54). Simte îndemnul ca „la hotare de veac/ să se desferece de sub zăvoare/ inima-soare, /aurul dac" (p. 43). Constată cum monumentelor străbune „o curgere blândă din veac le sporeşte lumina" (p. 367) şi conchide „Pacea-i aşijderea din veac/ oasele zac,/ pietrele tac" (p. 41).

Fugit irreparabile tempus, spunea Vergiliu. Pentru Dominic Stanca, „Numai anii – peşti argintii – nu se-ntorc/prin albia serii uscată acuma" (p. 23), „Viaţa nu e decât un pustiu / Anii dorm sicriu lângă sicriu."(p. 494) şi „Trec anii-n cârd, lovind cu aripi moarte" (p. 25). Poetul îi vede „înnodaţi/ ca flăcări de vânt într-o barbă de zeu" (p. 43) şi socoate că „Anii lungi cari au trecut pe-aproape/ mi-au lăsat cenuşe pe pleoape" (p. 495), „Anii se îngroapă/ jocul nicidecum" (p. 404). Îşi vede anii ca „grăunţe scuturate" (p. 503) şi simte că „anii s-au dus cu strigăt" (p. 430).

Poetul vede "Cum zilele curg în nisip şi nimic nu durează" (p. 514), cum „Vecia sporeşte/ c-un pas aninat între azi şi trecut" (p. 44). cum „Târziul azi se schimbă-n ieri" (p. 15). Constată „Cuvintele

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

mele, mereu mai puține/ se opresc între azi, între mâine". (p. 15)

Pentru poet, "Sclipește clipa – strop de soare" (p. 48), iar „clipele sună ca un ceasornic pe drum" (p. 61). „Un ceas de hârtie în scurgerea orelor/ picură leneșă salcia clipele... " (p. 4). „Orele-flăcări își deapănă schimbul" (p. 64) și „Adulmecă ora nespuse cuvinte" (p. 62). „Numai de jur împrejur răsuflarea tictacului simplu, tictacului pur " (p. 24)

Pentru Dominic Stanca, zorii sunt „zvâcniți ca niște coame de mânji" (p. 17), iar diminețile plumburii sunt „site prin care ziua se cerne" (p.30). „Ziua mirată inundă câmpia" (p. 15) și „se mută dinspre șes înspre vânt" (p. 61). „Vântul sălbatic răneşte amiaza" (p. 21). Poetul se vede pe sine „ca un amiaz timpuriu, fugar,/ plin de mirări și de fluturi" (p. 20).

Poetul mărturisea: „Dintre cuvinte aleg înserarea" (p. 18). Și într-adevăr nenumărate versuri îi sunt închinate. Spre exemplificare citãm: „Ziua coboară smerit" (p. 366); „Ning umbrele serii tăcut" (p. 367); „Ziua se închide ca o floare în glastră" (p. 11); „Brâul de aer al serii cădea/ rece pe tău" (p. 428); „Cu șuier albastru amurgul coboară" (p. 11); „Acum din toate mai păstrez amurgul" (p. 18)

Vede Noaptea ca pe „un flutur/cu margine de ghiață" (p. 125) sau ca pe „un liliac cu aripile sparte" (p. 437). O percepe „ca un țipăt imens" (434) și i se pare că „Noaptea sună" (p. 345)

Dominic Stanca preferă toamna, dintre toate anotimpurile și i se pare că o și aude:

„Sună întomnarea, sună/ peste toate urmele" (p. 430) „Glasul toamnei din adânc se aude" (p. 440) „Își sună toamna primele fireze" (p. 474) „Toamna sună trist din faldurile ei" (p. 430)

Timpul, pe care Dominic l-a evocat în felurite moduri, nu a fost darnic cu el. Coasa lui Cronos l-a atins în plină maturitate creatoare. Și nu pot să nu amintesc că la 15 ani scria:

„Aidoma cu cerul sânt/ Mă frâng peste-un imens pământ/ Mă cheamă vânt, m-alungă vânt/Am cincisprezece ani și cânt."(p. 440)

Iar peste ani prevedea:

„Mă sting treptat, treptat
Voi fi curând un cer întunecat." (p. 33)

Dicționarul bibliologilor români – o lucrare de referință

A apărut, la Editura Bibliotheca din Târgoviște, primul *Dicționar al bibliologilor români* (ed. I, 2011), lucrare de referință ce își propune să reflecte dezvoltarea științei bibliologiei în România, de la începuturi până în contemporaneitate. Cunoscuți pentru cercetările bibliologice anterioare, autorii cărții, *Gheorghe Buluță, Victor Petrescu* și *Emil Vasilescu* au întreprins, în numeroase cazuri, o adevărată operă de *investigație*, constituind cea mai completă *bază de date* disponibilă până în prezent, în care sunt cuprinși cvasiexhaustiv reprezentanți ai tuturor generațiilor de bibliologi, precum și *toate* asociațiile și publicațiile de specialitate de până astăzi. În fapt, așa cum bine au remarcat autorii cărții, *Dicționarul* în sine este un *capitol al istoriei culturale românești*, o imagine completă și unitară asupra a tot ce a însemnat bibliologia românească: resurse, personal, instituții și realizări. Totodată *Dicționarul* este și *o oglindă a corpului profesional* ce ilustrează acest domeniu, dar și o sursă de informație privind principalele contribuții științifice, inclusiv, pentru cine are răbdarea și aplecarea necesare, o temă de reflecție și chiar o sugestie privind modelele umane și profesionale de urmat pentru tânăra generație.

În total, *Dicționarul* cuprinde portretele a 550 de bibliologi, de la personalități publice care au lucrat sau au avut tangențial legătură cu bibliotecile (începând cu Stolnicul Constantin Cantacuzino, scriitorii Ion Heliade-Rădulescu, Mihai Eminescu, Bogdan Petriceicu Hasdeu, George Coșbuc, Lucian Blaga, pentru a-i numi pe cei mai cunoscuți) până la specialiștii din zilele noastre, directori de instituții și publicații de specialitate, profesioniști recunoscuți pe plan național și chiar peste hotare.

În context, apreciem că și specialiștii Bibliotecii Metropolitane București se bucură de atenția cuvenită, nu mai puțin de 7 nume de personalități figurând în lucrare, în frunte cu directorul general al instituției, dr. Florin Rotaru.

În ce privește accepțiunea termenului de referință, respectiv *bibliologia*, autorii trimit cu prioritate la opera lui Hasdeu, cel care în revista „Din Moldova" (Iași, 1862) impunea acest cuvânt, cu sensul de *bibliografie*, cu toate că prima *bibliografie națională retrospectivă* apăruse cu mult mai devreme, respectiv în 1838, într-o lucrare apărută la Sibiu, sub semnătura lui Vasilie Popp, intitulată *Disertație despre tipografiile românești în Transilvania și în învecinatele țări*. Ulterior, și Timotei Cipariu publică la Blaj, în 1858, *Crestomație* sau *Analecte literare din cărțile vechi și nouă românești*, considerată de autorii *Dicționarului* analizat drept prima *bibliografie antologică* de texte vechi românești, ce cuprindea descrierea a 60 de lucrări românești vechi, tipărite din secolul al XVI-lea și până la 1700.

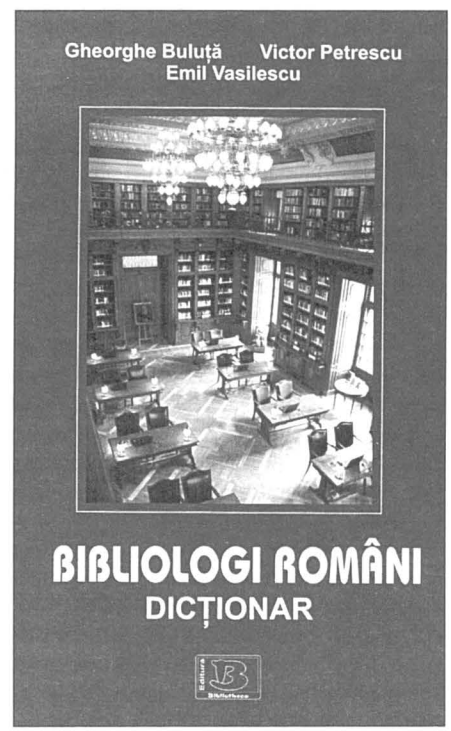

A d e v ă r a t a BRV (*Bibliografia Românească Veche*) apare însă în 1903 (după ce fuseseră publicate, parțial, fascicole distincte, începând cu 1898), fiind datorată istoricilor Ioan Bianu și Nerva Hodoș, în timp ce primul *Curs de biblioteconomie* este elaborat și tipărit în 1926, operă a bibliografului Alexandru Sadi-Ionescu, destinată pregătirii studenților Școlii Superioare de Arhivistică și Paleografie, precursoare a actualei Facultăți de Arhivistică ce funcționează în cadrul Academiei de Poliție „Al. I. Cuza" din București.

Alți pionieri ai bibliologiei românești sunt profesorii *N. Georgescu-Tistu* (autor, la aceeași Școală de Arhivistică, al primului curs privind *studiul și organizarea cărții*), apoi, pentru a ajunge în zilele noastre, profesorul *Dan Simonescu*, autorul *Cursului de bibliografie* susținut la Facultatea de Litere din București, începând din 1967, *Mircea Tomescu*, fost profesor al Școlii postliceale de Biblioteconomie „Dimitrie Marinescu" din București, autorul articolului *Bibliologia*, publicat în 1967 în „Revista bibliotecilor" și reluat în volumul *Consultații de biblioteconomie* (1969), regretatul *Corneliu Dima-Drăgan*, foștii directori ai BCUB, Ion Stoica și Mircea Regneală, inclusiv autorii prezentului *Dicționar*, în special Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, autori ai lucrării *Bibliologia românească*.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Idei. Portrete. Controverse (2002, Editura Bibliotheca, Târgoviște).

Concluzionând, deși *bibliologia* rămâne în continuare știința care cercetează domeniul cărții, în practica biblioteconomică se disting *bibliografia*, care cercetează istoria literaturii și a cărții, cu alte cuvinte „analiza materială a cărții" și, distinct, *sociologia textului*, ce urmărește informațiile globale provenind din câmpul cărții, inclusiv producția, difuzarea și receptarea textelor. După 1980, odată cu informatizarea bibliotecilor, în câmpul bibliologiei intră inclusiv *știința informării,* fundamentată de Yves Le Coadic (Ed. Sigma, 2004). În total, azi putem vorbi despre o veritabilă *infosferă*, domeniu amplu ce cuprinde bibliologia dar și științele concurente, având legi, reguli și criterii de selecție stricte, obligatorii pentru analiza calității domeniului.

Pornind de la aceste aprecieri, profesia de bibliotecar s-a schimbat și actualizat fundamental, motiv pentru care autorii *Dicționarului* au lărgit sfera *corpului profesional* dincolo de sistemul tradițional de referință, incluzând și specialiști din alte domenii, scriitori, bibliofili, oameni de carte, editori și jurnaliști culturali.

Sunt semnalate, de asemenea, 34 de periodice de specialitate, inclusiv „Revista bibliotecilor", precum și un număr de 9 organizații profesionale ce activează la ora actuală în România. Așadar, o lucrare de referință, având toate premisele ca, prin ediții succesive, să devină un veritabil *Who's Who* în domeniu. (M.N.)

Celelalte camere sau *Trecerea prin timp* de Jabra Ibrahim Jabra

Dr. Alexandru MANAFU,
analist militar

O poveste despre viață. Despre moștenirea spirituală și sufletească. Despre filozofia existenței, durere, tenacitate, înțelepciune, încredere în semeni, în viitorul omenirii, în înțelegere și pace.

O lucrare pilduitoare care vine să întărească încă odată faptul că viitorul este încă deschis. Noi suntem artizanii schimbărilor, Creatorul ne-a înzestrat cu asemenea potențe, iar dacă înțelepciunea noastră ar fi cât o boabă de muștar, am putea muta munții.

Lucrarea ne îndeamnă să dăruim tot ce avem mai bun în noi, toată iubirea, toată compasiunea noastră, să ne propunem să fim mai buni, mai înțelepți, mai îngăduitori, mai plini de lumină, să încetăm această vendetă, să înțelegem că nimeni nu are nimic cu noi, că, la rândul nostru, nu trebuie să avem nimic cu nimeni.

Noi suntem aici, pe pământ, spre a învăța lecția Omeniei, spre a demonstra că suntem Oameni și, mai presus de toate, să ne înțelegem menirea în această trecere prin timp care este o viață de om.

Autorul este adeptul ideii conform căreia „...preferă să afle adevărul, dacă îi stă în putere... Cel care poate fi cunoscut cel puțin... să stârpească vechea îndoială, vechea neliniște, vechea nemulțumire..." prin „capacitatea și obiceiul de a mă izola complet de tot ce mă înconjoară dacă era nevoie, ca și cum în mintea mea ar fi existat o grotă adâncă, în care mă strecuram, nemaivăzând și nemaiauzind pe nimeni".

Adică, să se retragă în adâncul spiritului său, în acea cameră unică, în care sufletul păstrează liniștea, pentru a se confrunta cu sine însuși, pentrun a reflecta asupra existenței individului, dar mai ales, a existenței Neamului său, a existenței umanității.

Și dacă „toate nevoile au rațiunile lor", conform afirmației autorului, „sufletul are rațiuni pe care rațiunea nu le poate pricepe".

Faptul că nu reușești să înțelegi un om, dar mai ales, o colectivitate umană este o problemă serioasă. Preocupat să acumuleze experiență de viață, după zeci de ani de studii la școlile Occidentului, își cercetează destinul său în strânsă legătură cu al Nației sale și ajunge la concluzia că „... documentarea este o îndeletnicire ale cărei implicații majore am început să le resimțim pe plan social, politic și intelectual. Este evidența unei istorii ce se formează treptat, prin acumularea de cuvinte, de hârtii, de idei. Este de datoria noastră să știm cum putem face ca râurile de cerneală să se reverse într-o manieră profitabilă, atât pentru epoca noastră, cât și pentru cele care vor veni.

„Aici jocul este ceva ce implică și riscuri și se aseamănă, mai degrabă, cu jocul de șah, care presupune un amestec de inteligență și viclenie, un amalgam de primejdii și de tertipuri, un joc în care „pierzând, ți-ai putea pierde totodată și capul".

Dialogul interior permanent al autorului, redat în paginilecărții, este o căutare a răspunsurilor la cele trei întrebări de bază ale filozofiei: Cine suntem? De unde venim? Și mai ales Încotro mergem? El încercând să conștientizeze pentru noi, cei care căutăm să-i descifrăm mesajul, că societatea începe să se transforme la nivel de conștiință colectivă.

Este, de altfel, și primul mesaj al cărții, de la o poveste a începuturilor omenirii, pentru că viața întreagă este și începe cu o poveste, trecerea prin camere este trecerea prin viață, acumularea deci de experiență de viață, perioadă în care din ce în ce mai mulți oameni se vor trezi și își vor pune întrebarea: Încotro ne îndreptăm?

Cu atât mai mult cu cât ultima cameră, echivalentă cu o cutie a Pandorei, deschide toate porțile relelor care bântuie omenirea.

Asta va fi suficient, căci, pentru omul conștient de menirea sa ca Om, va genera și o schimbare a mentalității. De altfel, asta este și intenția autorului, este și mesajul acestei cărți de excepție.

Oamenii vor fi din ce în ce mai greu de păcălit, intuiția va deveni manifestă și toți vom înțelege anumite aspecte la nivel subtil. Această configurație va impune ca misiunea celor care ne înrobesc să se apropie de final.

Nu vom mai putea fi păcăliți. Vom începe să primim informații la nivel subtil. Poate chiar răspunsuri mentale la întrebări nerostite, imagini, vise, vom avea cât mai des acel dialog interior pentru a accede, a avea liberă trecere, la o altă stare vibrațională, sufletească.

Chiar dacă este vorba de schimbări majore în existența noastră, de pierderi ireparabile, de stări conflictuale aparent fără ieșire, nu trebuie să disperăm.

Prin afirmațiile sale, autorul deslușește semne că ne aflăm pe calea schimbării în mentalitate și conduită, că a sosit momentul în care trebuie să renunțăm la vechile paradigme.

Trebuie să înțelegem că toate aceste semne ne sunt date spre a ne trage de mânecă; ceva din ce facem, modul nostru de gândire, percepția noastră asupra lumii este greșită și trebuie schimbată.Și ce mod mai bun de atenționare ar putea găsi spiritul universal decât să ne pună piedici, să ne blocheze.

În „camera de onoare, ... acea încăpere frumoasă ce găzduiește o pleiadă de splendori caligrafice, în care am consemnat o parte din nenumăratele perle de înțelepciune ale patrimoniului nostru, odoare pe care ne străduim să le menținem vii în mințile oamenilor, spre aducere aminte și, totodată, spre luare aminte", autorul constată că își află „ ... inspirația în privirile și trăsăturile celor care au riscat și și-au pierdut capetele, însă amintirea lor nu s-a pierdut, ci va dăinui veșnic în memoria celor care îi evocă – amintirea riscului pe care și l-au asumat, a greșelilor pe care le-au comis și a felului în care și-au găsit sfârșitul".

În acest mod autorul ridică vălul asupra gândurilor și dovedește preocuparea constantă asupra trecutului. Asupra trecutului său, al Neamului de care aparține, al întregii umanități.

Apoi coboară scara în lumea întunecată a lui Hades, ajunge în Purgatoriu, acolo unde ești întâmpinat de formula „lăsați orice speranță, voi care intrați". Pe scara care „se pierdea în beznă, ca în hăul unui puț

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

adânc" se confruntă cu nimicnicia umană. De fapt cu toţi cei condamnaţi să-şi ispăşească păcatele înainte de a trece într-un alt plan spiritual.

O mână nevăzută îl scoate la lumină, îl aduce la realitate, îi reaminteşte de menirea în viaţă. Nu îi venise încă timpul trecerii în moarte fizică.

Descoperă apoi forţa cuvintelor care nu este altceva decât „forţa motrice, nematerializată, purtătoare de semnificaţii, neîngrădită de materie".

Ajunge astfel, asemeni Neamului său, să „... ţină capul sus şi neclintit în faţa vijeliilor năpraznice, mergând înainte cu ochii aţintiţi spre viitor... Şi ceea ce este mai greu decât aceasta, ochii lui au fost şi sunt mereu aţintiţi spre prezent, într-o epocă în care descoperim că prezentul este cel mai greu de înţeles şi îţi mănâncă cel mai tare nervii".

Îşi urmează destinul în acest labirint al vieţii de zi cu zi, pentru a-şi găsi drumul spre Lumină, după ce va fi pătruns în străfundurile labirintului".

Şi ajunge la concluzia unuia dintre marii poeţi ai lumii arabe, la „al-Mutabbi şi la viziunea lui care conduce la preocuparea de astăzi: Dorinţele oamenilor sunt prea mici ca ei să se duşmănească şi să se omoare pentru ele / Cu toate acestea, preferă să întâmpine o moarte sumbră în locul umilinţei şi al dezonoarei...".

Îşi aminteşte cu nostalgie de nopţile copilăriei – „departe, tare departe de noi" – şi le compară cu „nopţile de acum, înecate în sânge. ... Taţii noştri, fiii noştri, copiii noştri, femeile noastre, toţi sunt omorâţi la fiecare clipă, cu o bestialitate bine pusă la punct. În fiecare clipă, casele noastre sunt aruncate în aer, iar oraşele, cuprinse de flăcări..."

Este punctul culminant al neliniştilor, al frământărilor.

Autorul nu uită că a fost îmbarcat cu forţa şi evacuat din Haiffa, împreună cu o mulţime de alţi compatrioţi. Viaţa sa a intrat pe alte coordonate, iartă, dar nu uită să strige „...împotriva bestialităţii, a omorului, a distrugerii". „... moartea este o opţiune, iar viaţa trece aşa cum este, cu mult mai nobilă şi mai bună" şi nu acceptă ca desnădejdea să fie mai puternică.

În faţa sinuciderii unui prieten care „... nu putea decât să refuze o astfel de lume în care împostorii, lepădăturile şi criminalii fac legea..." apreciază că se impune întoarcerea „... pe ţărmul viciilor şi fărădelegilor", „...ca să-şi opună voinţa sa, să îl înfrunte cu capul sus şi cu ochii deschişi, agăţându-se cu încrâncenare de viziunea proprie, pe care nu o vor zdruncina vijeliile năpraznice".

Este mesajul de rezistenţă la toate încercările vieţii, este modul de zădărnicire, de neutralizare a presiunilor negative de tot felul.

Este răspunsul la tot ce este mai rău, la bestialitate, omor şi distrugere, este poziţia unei Naţii la „dreptul forţei", este reflecţia profundă asupra existenţei.

„Faţă de univers, nu reprezint nimic, faţă de mine însumi, sunt totul!"

Iată cum tânjind după lumină, dorind să o vadă în toată strălucirea ei, ne sfătuieşte să ne ferim de o simplificare excesivă, să ne înarmăm cu îndrăzneală pentru a pătrunde cea mai densă şi mai primejdioasă negură din adâncurile sufletului.

„Dacă norii ar purta praful precum poartă apa / Ar ploua peste noi cu sângele celor pe care i-am iubit..."

Iată, Distins Cititor, gândurile autorului dintr-o noapte „şi alte nopţi nesfârşite ... a căror existenţă nici nu am băgat-o de seamă până ce nu am ajuns să spun, într-un sfârşit, ceea ce a spus un alt om, dintr-o altă ţară şi dintr-o altă vreme: «Doar iadul îmi poate adăposti nenorocirile. Ar putea, oare, vreun înger luminos să pătrundă în iad pentru a salva din vâlvătăi un suflet chinuit? ...»", iată „dovezile existenţei multor sensuri ascunse,semnale din zonele compacte, rezistente, necunoscute, pe care dorim să le vedem sau să le atingem într-un fel sau altul, fără însă a izbuti să le conştientizăm vreodată".

În trecerea noastră prin timp, ducem cu noi, dincolo de bucurii şi necazuri şi, dincolo de destin, o datorie – moştenire aparte.

Este datoria faţă de Neam şi Ţară, este moştenirea pe care trebuie s-o lăsăm celor care vor veni după noi.

Jabra Ibrahim Jabra lasă moştenire cu prisosinţă această datorie de credinţă.

AUTORII ACESTUI NUMĂR
AUTHORS IN THIS ISSUE

Dumitru Cristian AMZĂR, *philosopher*
Paul DAIAN, *poet*
Sorana GEORGESCU-GORJAN, *art historian*
Călin HENTEA, *historian*
Mihaela MACSUT, *philosopher*
Alexandru MANAFU, *military analyst*
Carmen Lucia MARINESCU, *The Clock Museum*, Ploieşti
Alexandru MATEI, *literary criticist*
Marian NENCESCU, *librarian*
Octavian ROGOJANU, *public notary*
Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU, *Romanian Academy*
Virgiliu Z. TEODORESCU, *historian*
Tereza TO, *University of Hong Kong*
Radu Ştefan VERGATTI, *historian*

NOTĂ CĂTRE AUTORI

Textele primite în vederea publicării, în variantă tipărită şi electronică, se redactează în Word, font Times New Roman, corp de literă 12, cu spaţiu de un rând şi jumătate, având maximum 8 pagini.

Articolele trebuie să fie însoţite de bibliografie, precum şi de un rezumat şi cuvinte-cheie în limba engleză.

Textele trebuie să respecte normele ortografice academice, conform *Dicţionarului Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române*, ediţia a II-a, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

Redacţia îşi rezervă dreptul de a interveni asupra inadvertenţelor de formă într-un mod care să nu afecteze fondul textului.

SURSELE UTILIZATE ÎN ACEST NUMĂR

Pentru ilustrarea acestui număr au fost folosite următoarele surse, cum urmează: *picasaweb.google.com; webphoto.ro; strasnic.blogspot.com; en.wikipedia.org/wiki/Hong_Kong_Central_Library; en.wikipedia.org/wiki/Library; libersaspun.3netmedia.ro; nationalmuseum.md; foodblog.ro; ro.wikipedia.org; okazii.ro; agentiadecarte.ro; opera-brasov.ro; realitatea.net; legrandjournal.com.mx; dls-eikaiwa.com; constantinpistea.wordpress.com; personality.com.ro; istoria-artei.ro*

După caz, sursele utilizate de autori au fost semnalate direct în textele publicate.

Mulţumim pe această cale colaboratorilor şi prietenilor revistei care ne-au pus la dispoziţie, cu titlu gratuit, documente iconografice în vederea ilustrării unor articole de specialitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CATALOG

Cărţi noi, primite la redacţie

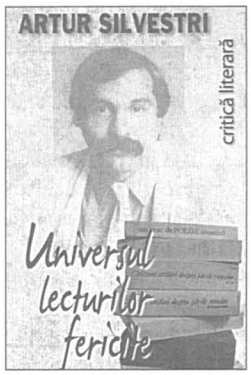

Artur SILVESTRI, *Universul lecturilor fericite*, Bucureşti, Editura Carpathia (colecţia „Critică literară"), 2011, 280 p.

Departe de a epuiza universul lecturilor ce i-au provocat emoţii literare „fericite" lui Artur Silvestri şi despre care a scris, selecţia acestor 49 de eseuri critice şi cronici literare este suficientă pentru a aprecia orizontul larg, orientarea lui clară către soluţia critică antropologică, prin care identifică şi justifică specificul naţional, vechimea şi valoarea intrinsecă şi universală a culturii româneşti. **(Teodora Mândru)**

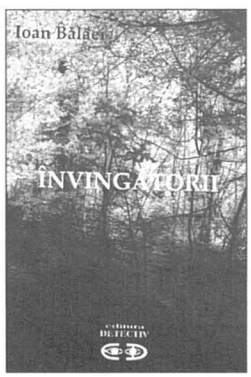

Ioan BĂLĂEI, *Învingătorii*, Bucureşti, Editura Detectiv (colecţia „Detectiv literar"), 2011, 270 p.

S-a ajuns să se confunde patriotismul cu comunismul. Ne este ruşine că suntem români, iar unii ponegresc şi înjură poporul român de pe urma căruia se lăfăie cu de toate. Noi am vrea ca bogaţii şi slugile lor, cu tot sistemul care-i susţine, să se bucure de bunăstarea celor mulţi. Hai să fim realişti şi să privim în jurul nostru. Cine sunt cei care se joacă, aruncând cu banii în stânga şi-n dreapta ca să-şi facă popularitate? Cine frecventează cazinourile şi stă numai în străinătate, distrându-se, cine susţine politicienii în alegeri? Până la urmă cine sunt cei care ne conduc şi îndeosebi ce urmăresc?

Omul se înfierbântase şi câţiva ascultători s-au retras...

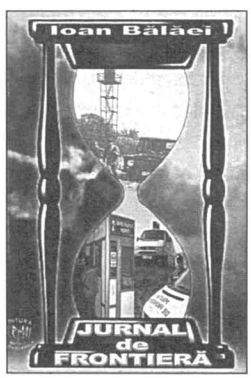

Ioan BĂLĂEI, *Jurnal de frontieră*, Bucureşti, Editura Ministerului Administraţiei şi Internelor, 2005, 250 p.

În noaptea de 20-21 august (1968 – n.n. M.N.) presiunile şi ameninţările la adresa României au devenit din ce în ce mai evidente. Un număr mare de informaţii semnala prezenţa şi concentrarea, în apropierea frontierelor ţării, a unor trupe terestre cu blindate şi tancuri aparţinând vecinilor noştri din Tratatul de la Varşovia. Aceste forţe executau manevre şi aplicaţii pregătitoare, pe direcţii importante, făcând posibilă o eventuală extindere a agresiunii asupra României.

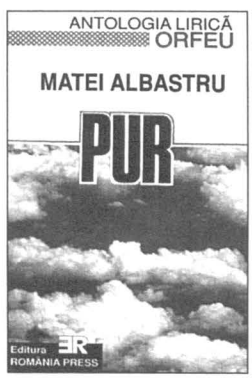

Matei ALBASTRU, *Pur şi alte poezii*, Bucureşti, Editura România Press (colecţia „Antologia lirică Orfeu"), 2001, 206 p.

Prin „orfism politic" trebuie să înţelegem „facerea de bine", „salvarea comunităţii", acea trezire la memorie sau „anamneza", care nu este altceva decât „conştiinţa permanentă a propriei existenţe". Şi aceasta o face Poetul prin Logos, magia Verbului, Poezie. Căci prin cuvânt a ieşit omul din singurătatea sălbăticiei. Anamneza este „trezirea inimii prin iubire". Rostul poetului este de a nu lăsa omul „uitător, ireversibil", cum îl numea Ion Barbu în Oul dogmatic, să piardă amintirea „originii firii" care îl face să fiinţeze şi să refuze efortul de a-şi căuta aceste origini. **(Matei Albastru)**

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Matei ALBASTRU, *O viață în exil. Monografie Horia Stamatu*, București, Editura România Press, 1998, 155 p.

Era un mare poet. Poate cel mai mare poet al României actuale. La Stamatu verbul poetic este demers spiritual. Poezia lui, ca orice adevărată poezie, știe că sacrul și profanul au drumuri diferite și că numai această deosebire rostuiește ființarea noastră aici... O poezie mistică. Deloc întâmplător, Stamatu a tălmăcit pe românește pe Sfântul Ioan al Crucii: „Les biens immenses de Dieu ne peuvent être contenus que dans un coeur vide et solitaire" **(Eugen Ionescu)**

Petru DUNCA, Delia SUIOGAN și **Ștefan MARIȘ**, *Mâncarea, între ritual și simbol*, Baia Mare, Editura Ethnologica, Editura Universității de Nord, 2007, 232 p. cu ilustr.

Acțiunea de a mânca este un aspect al limbajului non-verbal. A mânca presupune un decupaj spațio-temporal prin extinsa și îndelungata repetare. Ospățul este o componentă a ritualului de trecere (naștere, nuntă, înmormântare), dar și un punct de reper în sărbătorile importante (Crăciun, Paști), dovedind că și-a depășit, încă de la sfârșitul preistoriei, funcția de satisfacere a unor nevoi naturale sau intenționalitatea hedonistă.

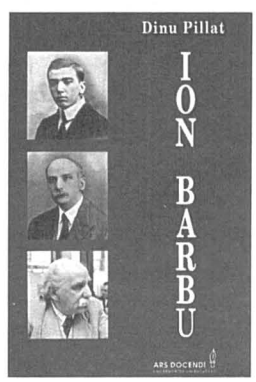

Dinu PILLAT, *Ion Barbu*, ediție îngrijită de Rodica Pandele, București, Editura Ars Docendi. Universitatea din București, 2011, 152 p. cu foto

După Barbu nu mai pot exista prebarbieni, după cum după Eminescu n-au mai putut exista preeminescieni. Numele lui Ion Barbu e rostit cel mai adesea ca titlu de monopol asupra poeziei dificile, al poeziei celebratoare de mistere, al poeziei intelectului, uitându-se că el nu este decât unul din cei mai de seamă reprezentanți ai acestui tip de poezie, vechi de când lumea... Ion Barbu a îmbogățit foarte mult poezia română prin transferul pe care l-a făcut operând dintr-o dată în poezie cu termeni împrumutați din disciplina exactă în care a excelat [...]

Liviu CIUPERCĂ, *Dominic Stanca. Studiu monografic*, cu o prefață de Doina Uricariu, București, Editura Universalia, 2011, 134 p. cu foto

Viața pe care o emana Dominic, în care parcă se rotea mereu pe vârfuri când nu-și mâna cercul pe ulițele Orăștiei, mă fascinase din prima clipă. Am rămas cu această imagine a scriitorului și actorului, de bărbat înalt și drept, atletic și domn, care, de câte ori încerca să vorbească, strecura în mine într-o clipă bucuria argintului viu și plăcerea omului care visează în voie, de a-și legăna picioarele dimpreună cu trupul aflat și el în legănare. **(Doina Uricariu)**

Rubrică realizată cu sprijinul colaboratorilor

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE

Moartea dulce, în Mexic

Dr. Marian NENCESCU

Cu mai bine de 500 de ani în urmă, când conchistadorii spanioli au ajuns pe ceea ce numim astăzi Coastele Mexicului, au descoperit că indigenii practicau, din vremuri imemoriale, un ritual ce avea similitudini cu ceea ce s-ar numi astăzi *cultul morților*. Cu toată stăruința Bisericii Catolice de a-l elimina, ceremonialul s-a perpetuat, sfârșind, cum era de așteptat, prin a fi asimilat de biserica oficială, sub forma unanim cunoscută de *Ziua Morților*. Astfel, ceremonialul purtând denumirea de *Dia de los Muertos*, având puternice rădăcini aztece, a devenit, treptat, nu doar foarte îndrăgit pe plan local, dar și bun de export, în special în zonele SUA locuite de emigranții hispanici. Specificul acestui obicei, *tolerat* de Biserică, este etalarea, în spațiul public, a *craniilor și scheletelor*, de toate mărimile și din toate materialele, inclusiv din zahăr ars, precum și portul unor măști specifice, numite local *calacas*. Timp de 3 zile, în preajma datei de 1 noiembrie, când oficial se serbează Ziua Morților, populația majoritară organizează petreceri familiale și publice și execută dansuri rituale în memoria rudelor decedate. În majoritatea locuințelor, dar și în unele instituții publice și chiar pe stradă se organizează *altare*, la care, la loc de cinste, se află portretele decedaților, inclusiv ale unor personalități locale, dar și măști, cranii, jerbe de flori, alte obiecte ritualice. Potrivit credinței locale, craniile simbolizează moartea, dar și renașterea. În anumite zone, în funcție și de specificul local, mexicanii organizează petreceri nocturne în cimitire, după ce, în prealabil, amenajează în preajma mormintelor inclusiv paturi, unde rămân peste noapte. Convingerea populației majoritare, ce practică cu fervoare aceste obiceiuri, este că *viața este vis, iar abia după ce murim realizăm că suntem vii* cu adevărat. Adesea, mai ales în zonele situate pe malul râurilor, se organizează călătorii simbolice cu bărci decorate în formă de fluture, sugerând probabil trecerea peste Styx. Alte familii deschid ușa casei pentru toți vizitatorii, rude sau străini, care vor să le viziteze și să le onoreze altarele casnice. Există și obiceiul ca grupuri de copii, costumați în ținute ce amintesc de scheletul uman, să *colinde* din casă în casă, primind de la gazde dulciuri cu tentă mortuară.

Credința unanimă este că tot ce ține de cultul și, implicit, de celebrarea Zilei Morților aduce noroc în cămine și în viața oamenilor. Mai nou, *Dia de los Muertos* a fost asociată și cu un obicei cvasi-păgân, probabil tot de sorginte pre-columbiană, respectiv pelerinajul public al unei statui înfățișând Sfânta Moarte (Santa Muerte), având forma unui personaj feminin (foto sus), îmbrăcată cu o robă lungă și purtând amulete ce sugerează schelete, coase și chiar un glob pământesc. Deși, oficial, acest ceremonial este condamnat de Biserică, se estimează că, anual, numai în Mexic participă la aceste pelerinaje peste 20 de milioane de persoane.

Spre deosebire de Halloween-ul american, cutumă cu predominante accente sumbre și chiar înfricoșătoare, *Dia de los Muertos* este un obicei cu totul vesel, amintind, pentru noi românii, de *Cimitirul vesel* de la Săpânța. Și pentru ca totul să se desfășoare în condiții ideale, la tradiționalul picnic nocturn se consumă și cantități apreciabile de tequila, odată cu *pâinea morților*, ciocolată și dovleac, resturile fiind lăsate direct pe morminte, pentru a se îndestula și morții. De aici provine și denumirea de *Moartea dulce.*

Spre cinstea noastră, în ultimii ani Biblioteca Metropolitană a organizat anual, la Sediul central, în parteneriat cu Ambasada Mexicului la București, *Ziua Morților*, în preajma datei de 1 noiembrie. Cu acest prilej au fost amenajate altare, celebrând personalități ale culturii mexicane dar și românești, împodobite cu tradiționalele ghirlande de flori, obligatoriu *galbene*, dar și cu dulciuri și alte simboluri specifice. Este, să recunoaștem, o formă de multiculturalism, benefic pentru ambele popoare.

Altare de comemorare a morților, amenajate direct pe stradă

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CALENDAR

noiembrie 2011

- *noiembrie 1606*. 405 ani de la moartea lui **John Lyly**, scriitor englez (1554 – nov. 1606)
- *1 noiembrie 1896*. 115 ani de la naşterea lui **Horia Hulubei**, fizician (15 nov. 1896 – 22 nov. 1972)
- *2 noiembrie 1816*. 195 de ani de la moartea lui **Gheorghe Şincai**, istoric, filolog, traducător, poet (28 feb. 1754 – 2 nov. 1816)
- *2 noiembrie 1906*. 105 de ani de la naşterea cineastului italian **Luchino Visconti** (2 nov. 1906 – 17 mart. 1976)
- *2 noiembrie 1916*. 95 de ani de la naşterea prozatorului **Laurenţiu Fulga** (2 nov. 1916 – 16 nov. 1984)
- *3 noiembrie 1866*. 145 de ani de la naşterea lui **Traian Demetrescu**, poet, prozator, publicist (3 nov. 1866 – 17 apr. 1896)
- *3 noiembrie 1936*. 75 de ani de la moartea lui **Filip Lazăr**, compozitor, pianist (6 mai 1894 – 3 nov. 1936)
- *3 noiembrie 1956*. 55 de ani de la inaugurarea **Operei Române din Iaşi**, cu spectacolul Tosca de G. Puccini
- *4 noiembrie 1861*. 150 de ani de la înfiinţarea la Sibiu a Asociaţiei Transilvane pentru Literatura Română şi Cultura Poporului Român – **ASTRA**
- *4 noiembrie 1946*. 65 de ani de la înfiinţarea Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură – **UNESCO**
- *5 noiembrie 1876*. 135 de ani de la naşterea lui **Raymond Duchamp-Villon**, sculptor francez (5 nov. 1876 – 7 oct. 1918)
- *8 noiembrie 1656*. 355 de ani de la naşterea lui **Edmund Halley**, astronom, geofizician englez (8 nov. 1656 – 14 ian. 1742)
- *8 noiembrie 1916*. 95 de ani de la naşterea lui **Alexandru Dragomir**, filosof (8 nov. 1916 – 13 nov. 2002)
- *9 noiembrie 1981*. 30 de ani de la moartea lui **Sergiu Al-George**, orientalist, eseist, traducător (13 sept. 1922 – 9 nov. 1981)
- *9 noiembrie 1981*. 30 de ani de la moartea lui **Paul Constant**, poet, prozator (29 ian. 1895 – 9 nov. 1981)
- *11 noiembrie 1821*. 190 de ani de la naşterea lui **F. M. Dostoievski**, scriitor rus (11 nov. 1821 – 9 feb. 1881)
- *11 noiembrie 1976*. 35 de ani de la moartea lui **Alexander Calder**, sculptor american (22 iul. 1898 – 11 nov. 1976)
- *12 noiembrie 1861*. 150 de ani de la apariţia la Bucureşti a ziarului **„Ţăranul Român“**, publicaţie economică, politică, literară şi comercială condusă de Ion Ionescu de la Brad
- *12 noiembrie 1926*. 85 de ani de la naşterea **Ecaterinei Teodorescu-Humă**, artist decorator
- *12 noiembrie 1961*. 50 de ani de la naşterea **Nadiei Comăneci**
- *13 noiembrie 1831*. 180 de ani de la naşterea lui **James Clerk Maxwell**, fizician englez (13 nov. 1831 – 5 nov. 1879)
- *13 noiembrie 1936*. 75 de ani de la naşterea lui **Anton Perussi**, grafician
- *14 noiembrie 1831*. 180 de ani de la moartea lui **Friedrich Hegel**, filosof german (27 aug. 1770 – 14 nov. 1831)
- *14 noiembrie 1931*. 80 de ani de la naşterea pictoriţei **Olga Cizek**
- *14 noiembrie 1991*. 20 ani de la moartea prozatorului **Constantin Chiriţă** (12 mart. 1925 – 14 nov. 1991)
- *15 noiembrie*. Ziua Internaţională a **Scriitorilor Întemniţaţi**
- *15 noiembrie 1876*. 135 de ani de la naşterea contesei **Anna de Noailles**, scriitoare franceză de origine română (15 nov. 1876 – 30 apr. 1933)
- *15 noiembrie 1876*. 135 de ani de la naşterea lui **Alexandru Ciura**, prozator, publicist (15 nov. 1876 – 2 mart. 1936)
- *15 noiembrie 1916*. 95 de ani de la moartea lui **Henryk Sienkiewicz**, scriitor polonez, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1905 (5 mai 1846 – 15 nov. 1916)
- *15 noiembrie 1976*. 35 de ani de la moartea actorului francez **Jean Gabin** (17 mai 1904 – 15 nov. 1976)
- *15 noiembrie 1976*. 35 de ani de la moartea lui **Ion I. Adameşteanu**, medic veterinar (15 feb. 1911 – 15 nov. 1976)
- *16 noiembrie 1816*. 195 de ani de la naşterea poetului **Andrei Mureşanu** (16 nov. 1816 – 23 oct. 1863)
- *18 noiembrie 1786*. 225 ani de la naşterea lui **Carl Maria von Weber**, compozitor, dirijor german (18 nov. 1786 – 5 iun. 1826)
- *18 noiembrie 1906*. 105 de ani de la naşterea lui **Klaus Mann**, scriitor german (18 nov. 1906 – 21 mai 1949)
- *18 noiembrie 1906*. 105 de ani de la naşterea pictorului **Corneliu Baba** (18 nov. 1906 – 27 dec. 1997)
- *20 noiembrie 1921*. 90 de ani de la naşterea lui **Dinu Pillat**, scriitor, istoric literar (20 nov. 1921 – 5 dec. 1975)
- *23 noiembrie 1876*. 135 de ani de la naşterea lui **Manuel de Falla**, compozitor spaniol (23 nov. 1876 – 14 nov. 1946)
- *23 noiembrie 1976*. 35 de ani de la moartea lui **André Malraux**, scriitor, om de stat francez (3 nov. 1901 – 23 nov. 1976)
- *24 noiembrie 1926*. 85 de ani de la naşterea lui **Tsung Dao Lee**, fizician american de origine chineză, laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, 1957
- *25 noiembrie 1896*. 115 ani de la naşterea actorului **George Vraca** (25 nov. 1896 – 17 apr. 1964)
- *26 noiembrie 1731*. 280 de ani de la naşterea lui **William Cowper**, poet englez (26 nov. 1731 – 25 apr. 1800)
- *26 noiembrie 1996*. 15 ani de la moartea lui **Valentin Silvestru**, scriitor, critic şi istoric de teatru (20 oct. 1924 – 26 nov. 1996)
- *27 noiembrie 1881*. 130 de ani de la naşterea lui **George Oprescu**, istoric, critic, colecţionar de artă (27 nov. 1881 – 13 aug. 1969)
- *28 noiembrie 1881*. 130 de ani de la naşterea lui **Stefan Zweig**, scriitor austriac (28 nov. 1881 – 22 feb. 1942)
- *28 noiembrie 1926*. 85 de ani de la naşterea lui **Napoleon Zamfir**, grafician
- *28 noiembrie 1966*. 45 de ani de la moartea lui **Ioan Cristian Danielescu**, compozitor (28 dec. 1884 – 28 nov. 1966)
- *30 noiembrie 1906*. 105 de ani de la naşterea lui **Mendel I. Haimovici**, matematician (30 nov. 1906 – 31 mart. 1973)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR
Revistă lunară editată de Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Monthly publication edited by the Metropolitan Library of Bucharest

sub auspiciile / *under the auspicies of*
Asociației Bibliotecarilor şi Documentariştilor din România
Association of Librarians and Documentarists of Romania

Director de onoare / *Honorary Director*
Acad. Dinu C. GIURESCU, *Romanian Academy*

Consiliul ştiințific / *Scientific Council*
Frédéric BARBIER
Directeur de recherche au CNRS (IHMC/ENS Ulm),
Directeur d'études à l'Ecole pratique des hautes études (conférence d'Histoire et Civilisation du livre)
Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU, *University of Bucharest*
Acad. Florin CONSTANTINIU, *Romanian Academy*
Dr. Georgeta FILITTI, *Historian*
Prof. univ. dr. Valeriu RÂPEANU, *University of Bucharest*
Dinu SĂRARU, *Writer*
Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU, *Romanian Academy*
Acad. Gheorghe VLĂDUȚESCU, *Romanian Academy*

Director / *Director*
Dr. Florin ROTARU
Director General al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
General Director of Metropolitan Library of Bucharest

Director artistic / *Art Director*
Mircia DUMITRESCU
Universitatea Națională de Arte din Bucureşti / *Bucharest National University of Arts*

Redactor-şef onorific / *Honorary Editor-in-Chief*
Ion HOREA, *Writers Union of Romania*

Redactor-şef / *Editor-in-Chief*
Dr. Marian NENCESCU

Colectivul redacțional / *Editorial Board*
Dr. Julieta ROTARU, Florin PREDA
Mariana DUMITRU (tehnoredactare)

Redacția şi Administrația / *Office and Administration*
01354, Bucureşti, Str. Tache Ionescu Nr. 4, Sector 1, România
Tel./Fax: +40/021 539 65 00, 021 539 65 40
E-mail: rbb@bmms.ro
Website: www.bibliotecametropolitana.ro / www.dacoromanica.ro

©Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Această publicație poate fi reprodusă, sub orice formă şi prin orice mijloace,
doar în scopul informării, documentării, cercetării sau al recenzării ei.
This publication may only be reproduced, in any form or by any means,
for the purposes of information, documentation, research or review.

Revista apare lunar, cu texte în limbile română, engleză şi franceză,
şi publică anual volumul colectiv *Lucrările Simpozionului Internațional*
CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA, cu texte în limbile engleză şi franceză.
This monthly review comprises articles in Romanian, English, and French,
and yearly publishes the collective volume Proceedings of the International Symposium
THE BOOK. ROMANIA. EUROPE *including contributions in English and French.*

ISSN 1454–0487

TIPAR: COPERTEX

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

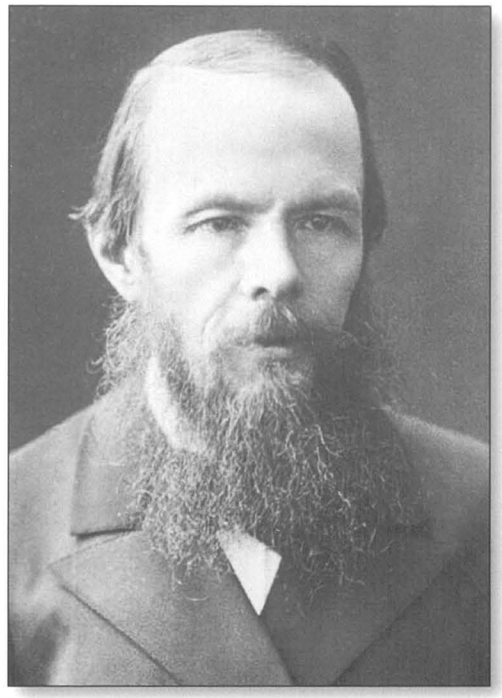

DOSTOIEVSKI FEODOR MIHAILOVICI

1821 – 1881

190 de ani de la naştere

Romanele lui F.M. Dostoievski sunt comprimate, ca timp, iar acest procedeu îl ajută pe autor să scape de una din trăsăturile importante ale prozei realiste - coroziunea, în timp, a vieții umane. Alte teme ce apar obsedant în opera sa sunt: suicidul, mândria rănită, colapsul valorilor familiei, regenerarea spirituală cu ajutorul suferinței - cel mai semnificativ motiv literar - şi nu în ultimul rând afirmarea valorilor ortodoxiei ruse, şi, implicit, ale țarismului. Dostoievski, aşa cum au remarcat mulți dintre criticii săi, nu este interesat de o viziune unică, ci prezintă acțiunea sub incidența unor unghiuri şi puncte de vedere diferite, unele conflictuale, dezvoltate adesea într-un crescendo insuportabil. Se poate spune, deci, că F.M. Dostoievski este creatorul romanului de idei şi că opera sa a influențat decisiv existențialismul şi expresionismul secolului XX.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ANNA DE NOAILLES

1876 – 1939

135 de ani de la naştere

Amiază paşnică

Ce proaspătă mireasmă de cătină, de coajă
Şi de polen şi sevă în jur s-a risipit;
Copacul, plin de soare, îşi picură-a lui vrajă;
Un har divin în parcul imens s-a-nstăpânit.

Frunzişurile limpezi par creţe, moi dantele;
Şi iarba şi sămânţa şi mugurul verzui,
Cu sclipete-argintate, par verzi, mici păsărele;
Nu-i primavară numai, deşi nici vară nu-i!

Ce străluciri, ce poze de încântare pline!
Flori de migdal şi piersic, corole clătind,
Vibrează ca o roză roire de albine,
Cu inimi parfumate şi guri spre noi tânjind...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro